

Gorenjski Glas

PETEK, 22. SEPTEMBRA 2023

LETO LXXVI, ŠT. 76, CENA 2,80 EUR

ODGOVORNA UREDNICA: MARIJA VOLČJAK

ČASOPIS IZHAJA OB TORKIH IN PETKIH

INFO@G-GLAS.SI

WWW.GORENJSKIGLAS.SI

Dve Michelinovi zvezdici za Milko

Znano je, kdo so prejemniki letošnjih Michelinovih zvezdic. Gorenjci so se ponovno odrezali odlično. Kranjskogorska Milka se po novem tako ponaša z dvema Michelinovima zvezdicama.

ALENKA BRUN

Ljubljana – Slavni kulinarčni vodnik Michelin je ponovno potrdil izjemnost slovenske gastronomije. Letošnji vrhunec je zagotovo dodatna zvezdica Hiši Franko s prepoznavno šefinjo Ano Roš Stojan. Hiša Franko ima sedaj tako tri Michelinove zvezdice, ohranila pa je tudi Michelinovo zeleno zvezdico, ki označuje zavzezanje za ohranjanje okolja, iznajdljivost pri uporabi trajnostnih praks v vsakodnevnem delu. V bistvu gre za podporo in spodbujanje trajnostnih praks v kulinariki.

Tri zvezdice Michelin podeljuje restavracijam z izjemno kulinariko, za katero je vredno načrtovati čisto posebno pot. Skupaj s Hišo Franko je restavracij s tem najvišjim odlikovanjem Michelinovega vodnika v svetu le 140.

Potem ko se je lani kot novinka ponašala z eno, je restavracija Milka iz Kranjske Gore s kuharskim šefom Davidom Žefranom letos osvojila dve Michelinovi zvezdici – z njima Michelin označuje odlično kulinariko, za katero je vredno narediti ovinek.

Precej gorenjskih restavracij pa si je prislužilo

neke vrste Michelinovo priporočilo oziroma Michelin Selected. Med prejemniki znaka Bib Gourmand nas sicer ni, sta pa ohranili po eno Michelinovo zeleno zvezdico radovljiška Hiša Linhart s kuharskim šefom Urošem Štefelinom ter Gostilna Krištof iz Predoselj s šefom Urošem Gorjancem. Hiša Linhart je ponovno dobila tudi eno Michelinovo zvezdico (visokokakovostna kulinarika, vredna postanka), kar je za ekipo drugič, odkar so na novi lokaciji, v centru Radovljice.

▶ 3. stran

David Žefran (desni) ter del njegove ekipe iz gorenjske, natančneje kranjskogorske restavracije Milka, letošnje prejemnice dveh Michelinovih zvezdic / Foto: Alenka Brun

Nagrada julija Aljoši Ternovšku

Prva premiera v novi sezoni, avtorski projekt Zadnji Hamlet, je v sredo zvečer dobila odlično nadaljevanje v podelitvi nagrade julija Aljoši Ternovšku za igralsko stvaritev v pretekli sezoni.

IGOR KAVČIČ

Kranj – Aljoša Ternovšek je nagrado julija, imenovano po muzi našega največjega pesnika, ki jo Prešernovo gledališče od leta 2017 podeljuje v sodelovanju z Gorenjskim glasom in Mestno občino Kranj, prejel za vlogo Petra v predstavi Deževen dan v Gurlitschu Milana Ramšaka Markovića v režiji Sebastijana Horvata.

Z izjemno igralsko stvaritvijo je prepričal tako gledalce kot strokovno žirijo v sestavi Vilma Štritof, Igor Kavčič in Barbara Logar.

Aljoša Ternovšek je član igralskega ansambla Prešernovega gledališča od leta 2011, lani pa je navdušil v predstavi Deževen dan v Gurlitschu. / Foto: Tina Dokl

▶ 2. stran

Med najboljšimi tudi gorenjske inovacije

Zlati nacionalni priznanji za inovaciji sta prejela mengeški iQwood in SIJ Acroni z Jesenic, prejemnik posebnega priznanja za inovacijski izziv pa je tudi kranjska Iskra ISD.

ALEŠ SENOŽETNIK

Brdo pri Kranju – Na podelitvi nacionalnih priznanj Gospodarske zbornice Slovenije za inovacije na Brdu pri Kranju so podelili 10 zlatih, 22 srebrnih in 11 bronastih priznanj, dve posebni priznanji za inovacijski izziv ter priznanje za prebojno inovacijo. Med prejemniki so tudi gorenjska podjetja. iQwood si je zlato priznanje prislužil za najtanjšo nosilno leseno masivno steno, ki so jo v mengeškem podjetju izdelali

brez uporabe lepil. Inovacija upošteva vse vidike krožnega gospodarstva, kjer se kot edina surovina uporablja les, ki je obnovljiv material, v proizvodnji pa ne nastajajo zdravju škodljive snovi. Za visokotrnostno jeklo SIMAXX 1100 so zlato priznanje prejeli tudi v SIJ Acroni. Uporabljajo ga za izdelavo avtodvigal, žerjavov in stolpov vetrnih turbin. Z znižanjem mase prispeva k nižjim izpustom toplogrednih plinov in prispeva k trajnostnemu razvoju.

▶ 17. stran

GORENJSKA

Most pri Planiki ostaja zaprt

Most pri Planiki, ki je bil skupaj s kanalizacijsko cevjo pod njim poškodovan v avgustovskih poplavih, bo ostal zaprt do izgradnje novega. Trenutno je nevaren tudi za pešce in kolesarje.

6

GG+

Vedno je boljši humor kot strah

V Knjižnici Toneta Pretnarja v Trzinu so gostili prejemnika mednarodne Pretnarjeve nagrade 2023 in častnega naslova ambasador slovenskega jezika dr. Kozmo Ahačiča. Otroštvo je preživljal v Trzinu.

23

GG+

Od malega sem želel biti zdravnik

Diamantni maturant Gašper Poseđi z Brega ob Savi je zdaj že nekdanji dijak Gimnazije Želimlje, ki je v redko družčino dijakov, ki so na letošnji maturi zbrali vseh 34 točk, vstopil naknadno.

24

ZANIMIVOSTI

Peš iz Sorice do Črnega morja

Polde Taler je strasten pohodnik, ki je letos, pri svojih skoraj osemdesetih letih, na popotniških avanturah skupno prehodil 2234 kilometrov. Njegov zadnji izziv je bila pot iz Sorice do Črnega morja.

32

VREME

Danes bo pretežno oblačno z občasnimi krajevnimi padavinami. Jutri bo oblačno in deževno. V nedeljo bo pretežno oblačno.

14/17 °C

jutri: oblačno in deževno

9 770352 666025

KOTIČEK ZA NAROČNIKE

Rambo Amadeus se vrača

Antonije Pušić - Rambo Amadeus se po več letih vrača v Kino Šiška, kjer bo nastopil v četrtek, 5. oktobra, ob 20. uri. Glasbenik, poet in medijski manipulator bo predstavil Tribute samemu sebi. Njegova jedko satirična besedila na teme, kot so biznis, politika, šport in kriminal, govorijo o naravi navadnega človeka in nesmiselnosti lokalne politike. Rambo Amadeus pravi, da se ni treba čuditi podobnostim glasbe in običajem ljudi iz različnih držav. To je dokaz, da smo si vsi ljudje na svetu podobni, da smo se skozi zgodovino premikali, migrirali, se spoznavali, se družili in se ljubili ne glede na to, koliko so se voditelji trudili, da bi nas med seboj sprli.

En naročnik Gorenjskega glasa prejme dve vstopnici za koncert. V žrebanju boste sodelovali, če boste do srede, 27. septembra, na koticek@g-glas.si poleg svojih podatkov napisali, iz katere države Antonije prihaja.

Nagrajenec

Nocoj bo v Radljah ob Dravi na Magnificovem koncertu užival Stane Zupan iz Kranja. Čestitke!

Darilo
izžrebanemu naročniku časopisa
Gorenjski Glas

Knjigo prejme **FRANC LOVŠE** iz Domžal.

Razpisujejo Žumrovo štipendijo

MAŠA LIKOSAR

Zg. Gorje – Turistično društvo Gorje razpisuje kadrovske štipendije, ki so jih poimenovali Žumrova štipendija za dijake in študente z državljanstvom Republike Slovenije, ki imajo stalno prebivališče v občinah Gorje, Bled ali Jesenice. Na voljo so štipendije za različna področja: gostinsko-turistična šola katerekoli smeri (dve štipendiji), tehnične šole, vključno z mizarstvom, tesarstvom, gradbeništvo, strojništvo, informatiko, mehatroniko, biotehničnimi smermi in bionaravoslovjem (dve štipendiji), gimnazije vseh smeri (dve štipendiji), Visoka šola

za turizem (dve štipendiji) in Fakulteta za biologijo (ena štipendija).

Izbor kandidatov bo potekal na podlagi učnega oziroma študijskega uspeha in kadrovskega potreb društva. Če kandidat po končanem srednješolskem izobraževanju nadaljuje študij, ni obvezan k takojšnji zaposlitvi pri Turističnem društvu Gorje in ne bo izgubil ali vračal štipendije. Prijave z zahtevano dokumentacijo je treba oddati do 31. oktobra 2023 na naslov: Turistično društvo Gorje, Podhom 80, 4247 Zg. Gorje ali na elektronski naslov info@vintgar.si. Za dodatna vprašanja so na voljo po elektronski pošti na naslovu info@vintgar.si.

Kamniški župan v bolnišnici

Kamnik – Kamniški župan Matej Slapar je bil v začetku tedna hospitaliziran zaradi nenadnega poslabšanja zdravstvenega stanja. Kot sicer sporočajo z občinske uprave, je njegovo zdravstveno stanje stabilno. Slaparja, ki je pred dnevi dopolnil 39 let, bo v času odsotnosti nadomeščal podžupan Uroš Pirč.

Nagrada julija Aljoši Ternovšku

1. stran

Za nagrado gledališke sezone 2022/2023 so se sicer potegovali igralske stvaritve v predstavah Vse zastoni! Vse zastoni! Daria Foja, Zaprta študija. »New Constructive Ethics« Ivana Viripajeva, Da me je strah? Maruše Krese in Deževen dan v Gurlitschu Milana Ramšaka Markovića. Gledalci so po vsaki uprizoritvi glasovali za igralsko stvaritev, ki je bila po njihovem mnenju najboljše, med finalist pa je po strokovni presoji odločala žirija, ki so jo sestavljali dramaturginja Vilma Štriftof (predsednica), novinar Gorenjskega glasa Igor Kavčič in predstavnica gledalcev Barbara Logar.

Njegova igra ima moč

Igralec Aljoša Ternovšek je po študiju na AGRFT prvo zaposlitev našel v Mestnem gledališču ljubljanskem, nato je nekaj sezon deloval v Mestnem gledališču Ptuj, član igralskega ansambla Prešernovega gledališča pa je od leta 2011. Odtlej je nanizal nekaj odmevnih vlog, zagotovo ena od izstopajočih pa je njegova igralska stvaritev v zadnji sezoni, vloga Petra v predstavi Deževen dan v Gurlitschu Milana Ramšaka Markovića v režiji Sebastijana Horvata (koprodukcija Prešernovega gledališča Kranj in Mestnega gledališča Ptuj).

Podelitve nagrade julija sta se udeležila tudi starša Aljoše Ternovška, oče Peter in mama Jelka, ter soproga Lada Petrovski Ternovšek. / Foto: Tina Dokl

»Aljoša Ternovšek vlogo Petra začenja v suvereni poziciji, družbeno utrjeni po vseh malomeščanskih pravilih. Zanimanje za begunsko krizo je pri njem zgolj akademska tema in nič, razen potlačene bolečine ob tem, da z ženo ne moreta imeti otrok, je ne more omajati. Ležerno in neobremenjujoče dogajanje zamaje in pretrga odločitev, da najde na neznan način odtujeno družinsko dragocenost, verižico. Igralec takrat izstopi iz sveta udobja in se obsesivno zažene v njeno iskanje. Sprva le površinsko, lagodno igro na robu rutine odločno usmeri v izpolnitev naloge. Vendar izstop

iz ugledne soseske v doslej zanj povsem neznanu predmestju, v zakotni, temačni in vse bolj nevarni Gurlitsch, pomeni sestop v svet, v katerem se ne znajde,« med drugim v obrazložitvi sporoča žirija in dodaja: »Aljoša Ternovšek je nosilno vlogo Petra do potankosti razvil od samozavestnega intelektualca do človeka, ki mu je vse ušlo iz rok, saj postane razvalina in niti samemu sebi ne zaupa več. Njegova igra ima moč, da nas, gledalce, s svojo intenzivnostjo privede v situacijo, ko tudi sami ugledamo svoje in skupno temno brezno.«

Ob podelitvi je Aljoša Ternovšek prejel dolg aplavz

polne dvorane na tokratni premieri predstave Zadnji Hamlet. V nagovoru se je med drugim zahvalil ustvarjalni ekipi predstave Deževen dan v Gurlitschu in ob tem poudaril: »Z gotovostjo lahko potrdim, da ima Prešernovo gledališče ta čas najboljši igralski ansambel v državi, kar potrjujemo tudi v 'Gurlitschu', v katerem smo odlični kot ekipa. Ne glede na to, ali imamo male ali velike vloge, vedno vanje vložimo kot najbolje znamo in zmoremo.« Zahvalil se je svojima staršema in družini, v prvi vrsti pa zvesti publikii, ki vsa ta leta prihaja v Prešernovo gledališče.

Košarica najcenejša doslej

Vrednost košarice osnovnih in razširjenih skupin živil se je od prejšnjega popisa znižala in je najcenejša od začetka spremljanja živil pred enim letom.

ALEŠ SENOŽETNIK

Ljubljana – Kot kažejo rezultati popisa, ki je potekal 12. septembra, je bila najcenejša osnovna košarica živil na voljo pri trgovcu Lidl, kjer je stala 26,05 evra, sledijo Hofer, Mercator in Spar, med katerimi je razlika manj kot 0,25 evra. Pri Eurospinu je bilo za košarico treba odšteti 27,21 evra, pri Tušu pa 27,77 evra.

Najcenejša osnovna košarica živil je bila na voljo pri trgovcu Lidl.

Povprečna vrednost košarice osnovnih 15 skupin živil se je v primerjavi s koncem avgusta pocenila za šest odstotkov in znaša 26,78 evra. S tem je dosegla tudi najnižjo povprečno vrednost v celotnem času

Vrednost košarice živil se je spustila na novo najnižjo raven. Fotografija je simbolična. / Foto: Gorazd Kavčič

spremljanja. Pred letom dni, 13. septembra lani, ko je ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano začelo spremljati cene živil, je bilo za osnovno košarico treba odšteti 49,90 evra, kar je dobrih 46 odstotkov več kot prejšnji tork.

Tudi vrednost razširjenih košaric 28 skupin živil se je znižala in dosegla najnižjo vrednost. Tokrat znaša 43,86 evra, kar je za več kot pet odstotkov manj kot na predzadnjem popisu razširjene košarice živil. Razlika med najnižjo in najvišjo

ceno košarice pa znaša 2,21 evra. Najcenejša košarica je bila na voljo pri Lidlu, kjer je znašala 42,86 evra, sledijo košarice pri trgovcih Mercator, Hofer, Eurospin in Spar. Najdražja je bila pri Tušu, kjer je stala 47,51 evra.

Tokrat popis s tržnim inšpektoratom

Odkar na ministrstvu popisujejo košarice osnovnih dobrin, so potrošniki podali kar nekaj pritožb in opaznanj, vezanih na košarico, ki so jih zasledili pri različnih trgovcih. Zato so s praksami, ki lahko vodijo k zavajajočemu oglaševanju najcenejših košaric, seznanili tržni inšpektorat, ki je tako v času tokratnega popisa opravil poostren nadzor spremljanja in označevanja cen pri nekaterih trgovcih. Ugotovitve inšpekcijskega nadzora bodo znane po zaključku postopkov.

Dve zvezdici za Milko

1. stran

Na razglasitvi smo najprej spoznali tiste, ki sodijo letos v skupino t. i. Michelin Selected. Tu se je na seznamu znašlo pet novih restavracij od skupnih 43, ki so jih Michelinovi inšpektorji uvrstili v svoj izbor za Slovenijo za leto 2023. Med njimi sta tudi ljubljanski Aftr, kjer kuharico vrti Kranjčan Jorg Zupan, in JB Restavracija, ki jo poznamo po njenem šefu Janezu Bratovžu, ki prihaja iz kamniških koncev. Od ostalih gorenjskih predstavnic pa smo v tej družbi zasledili še naslednje: blejski restavraciji, ki delujeta v sklopu hotelov, Restavracija 1906 in Julijana, Dvor Jezeršek z Zgornjega Brnika, Gostilno Krištof iz Predoselj, Vilo Podvin iz Mošenj, Gostilno Danilo iz Reteč pri Škofji Loki in pa Vilo Planinka z Zgornjega Jezerskega.

Pravljicnih sedem jih je dobilo po eno Michelinovo zvezdico, ravno tako jih je sedem med prejemniki Michelinove zelene zvezdice. Michelinovo zvezdico na Gorenjskem je ponovno prejela že omenjena radovljiska Hiša Linhart z Urošem Štefelinom, na sprejemu pa mu je družbo delal še en prepoznavni obraz Hiše, Marcela Klofutar. Oba sta se

Prejemniki Michelinove zelene zvezdice za leto 2023 / Foto: Alenka Brun

Urošem Gorjancem. Zeleno zvezdico lahko prejmejo le tiste restavracije, ki se tudi sicer uvrščajo v eno od drugih kategorij Michelinovega vodnika.

Slovenija je s sedmimi restavracijami z Michelinovo zeleno zvezdico oziroma znakom Michelin Green Star vodilna destinacija med vsemi, ki imajo Michelinov gastronomski vodnik.

Tudi pri Bib Gourmand se številka ustavi pri sedmici, a med prejemniki tega znaka Gorenjcev ni. Gre pa za oznako za restavracije, ki

Guide Slovenia 2023 pa bo na voljo konec septembra.

S tem ko je restavracija Milka iz Kranjske Gore prejela dve Michelinovi zvezdici, Gorenjska na kulinaric-

izkazala izreden napredek s svojo moderno, gorsko kuhinjo. Degustacijski meni, ki ga je skoval chef David Žefran z ekipo, izraža vrhunsko originalnost in prefinjenost ter slavi najboljše lokalne in sezonske sestavine. Z uporabo posebnih tehnik, kot je fermentacija, ustvarja tudi vznemirljivo gurmanško sintezo med alpskim območjem in nordijskimi regijami, kjer je chef pridobil izkušnje. Igriva in informativna postrežba, pri kateri nekatere jedi na mizo prinesejo sami chefi, pomagata ustvariti nepozabno do-

nem zemljevidu postaja še prepoznavnejša in se uvršča višje na lestvici, ki jo ustvarjajo predvsem tisti gastronomski navdušenci, ki na

Ponovno si je Michelinovo zvezdico prislužila tudi radovljiska Hiša Linhart s svojo ekipo in kuharskim šefom Urošem Štefelinom. / Foto: Alenka Brun

zvezdice iskreno razveselila, ravno tako pa tudi zelene. Med restavracijami z visokokakovostno kulinariko, vredno postanka, so letos še: Cob, Dam restavracija, Gostilna pri Lojzetu, Grič, Hiša Denk in pa Restavracija Strelec, ki je sicer na Ljubljanskem gradu, vendar je kuharski šef Gorenjec, priljubljeni Igor Jagodic.

Pri prejetju zelenih zvezdic pa imamo novinko, Špaccapanovo Hišo iz Komna, dobile pa so jo še Hiša Franko, Gostilna Mahorčič, Gostišče Grič, Gostilna Repovž, omenjena Hiša Linhart in pa še ena gorenjska predstavnik, Gostilna Krištof s kuharskim šefom

ponujajo visokokakovostno avtentično doživetje po ugodnih cenah. Skupno je tako v vodnik uvrščenih 59 restavracij, tiskana izdaja rdečega gastronomskega vodnika Michelin

Hiši Franko z Ano Roš Stojan je Michelin v vodniku za Slovenijo za leto 2023 dodelil najvišje priznanje, tri zvezdice. Hiša Franko je obdržala tudi zeleno zvezdico in s tem postala šele 32. restavracija na svetu, ki se ponša z obema distinkcijama hkrati. Svetlo je zasijala tudi kranjskogorska restavracija Milka z Davidom Žefranom, ki je v izboru za letošnje leto napredovala in prejela dve zvezdici. Sedem restavracij je potrdilo vrhunsko kakovost in ohranilo eno Michelinovo zvezdico, sedem je tudi tistih, ki se ponšajo z Michelinovo zeleno zvezdico.

Gostilna Krištof je bila z Urošem Gorjancem in njegovo kuharsko ekipo tudi letos med prejemniki Michelinove zelene zvezdice. / Foto: Alenka Brun

njem iščejo prav restavracije z Michelinovimi zvezdicami. Pri Michelinu so navedli: »Restavracija Milka iz Kranjske Gore, na stičišču Slovenije, Avstrije in Italije na območju Julijskih Alp, je

živetje.« Medtem ko David Žefran pravi: »Počnemo tisto, kar radi delamo, tisto, kar najbolj znamo, želimo pa seveda biti v tem najboljši. Delamo za svoje goste, da so ti zadovoljni. Če smo pričakovali dve zvezdici? Nismo vedeli, kaj bo, nismo pa mislili, da bi bilo to nemogoče. Odstivi gostov in tudi odstivi drugih so večkrat kazali na to, da bi lahko imeli dve zvezdici.« Seveda nadgradnja zvezdice ali pa pridobitev prve »michelinke« zagotovo ustvarja neke vrste pritisk na prejemnika, menimo, saj kot pravi Žefran: »Dobiti zvezdico je ena stvar, zadržati jo, je pa že druga.«

k

KOMENTAR
ALENKA BRUN

Michelinove cvetke

Recimo, da je izbor restavracij, ki se uvrstijo v vodnik Michelin Guide Slovenia neke vrste Evrosong slovenskih gostincev. Slovenci smo sicer precej pozno dobili svoje mesto v vodniku, a smo ga. Po navadi Evrosong spremljajo tudi kakšni večji ali manjši škandali. Samo strategijo Michelin in način izbora najboljših pa sama poznam precej premalo, da bi verjetno sploh kaj takega opazila, zaznala. Niti se ne čutim dovolj kompetentna, da bi se vključila v debato, če bi se ta zgodila kje v moji bližini. Bi ji pa z veseljem prisluhnila.

Skratka: medije, kuharske šefe, predstavnike nagrajenih restavracij je v tork Slovenška turistična organizacija povabila na sprejem oziroma javno razglasitev letošnjih izbranih. Ti so dobili označevalne Michelinove tablice z letnico 2023 in kuharski mojstri tudi kuharske jakne.

Prejemniki za letošnje leto so bili v kategorijah: Bib Gourmand, Michelin Selected, ena Michelinova zvezdica, Michelinova zelena zvezdica in pa seveda presenečenje, ki niti ni bilo presenečenje: Hiša Franko z Ano Roš Stojan je dobila tri Michelinove zvezdice; medtem ko je – večina je ob prvi omembi zastrigla z ušesi, glasno pa ni nihče komentiral – kranjskogorska restavracija Milka dobila letos dve. »A to je kuhar David Žefran?« je soseda tiho vprašal svojo spremljevalko, ki

ga je v odgovor samo popravila, da ni Žafiran, temveč Žefran.

Milka je lani namreč dobila eno Michelinovo zvezdico, in to po komaj treh mesecih, kar je bila odprta, kar je med gostinci dvignilo precej prahu, ampak kakorkoli pogledamo, je to izjemen dosežek. Marsikoga je takrat zanimalo, kako jim je to uspelo. Kolikor pa je meni znano, je kuharski šef z ekipo Milke od prvega dne odprtja razmišljal o zvezdici. Nekdo je lani celo pripomnil, da je pravzaprav vseeno, koliko časa so odprti, saj če si jo zaslužijo, si jo pač zaslužijo. In očitno si jo, kar se je letos potrdilo s prejetjem dveh Michelinovih zvezdic.

Ena taka simpatična cvetka iz letošnje podelitve so morda kuharske jakne. Opazili smo kar nekaj kuharskih mojstrov, ki so jim bile res konkretno prevelike, in brez šal ter komentarjev na ta račun ni šlo.

Seveda je bilo med letošnjo izbrano družbo nekaj novincev, pa ponovno tudi nekaj spregledanih gostincev, takih, ki si po mnenju marsikoga zaslužijo Michelinovo zvezdico. Nekaj jih je celo menilo, da če bi že prvič, ko so podeljevali Michelinove zvezdice v Sloveniji, Hiša Franko prejela tri, to verjetno ne bi nikogar presenetilo. Med prejemniki Michelinove zelene zvezdice pa se v Sloveniji najde precej takih, ki jim je ta zvezdica še bolj pomembna ali celo ljubša od klasične Michelinove zvezdice.

Gorenjski Glas

ODGOVORNA UREDNICA
Marija Volčjak

NAMESTNIKA ODGOVORNE UREDNICE
Urška Peternel, Simon Šubic

UREDNIŠTVO
NOVINARJI - UREDNIKI:

Marjana Ahačič, Maja Bertonec, Alenka Brun, Ana Jagodic Dolžan, Igor Kavčič, Suzana P. Kovačič, Maša Likosar, Klara Mrak, Urška Peternel, Mateja Rant, Aleš Senožetnik, Vilma Stanovnik, Ana Šubic, Simon Šubic, Ana Volčjak Aleksič

stalni sodelavci:

Jože Košnjek, Cveto Zaplotnik, Miha Naglič

OBLIKOVNA ZASNOVA
Jernej Stritar, IlovarStritar, d. o. o.

TEHNIČNI UREDNIK
Grega Flajnik

FOTOGRAFIJA
Tina Dokl, Gorazd Kavčič

OGLASNO TRŽENJE
Marjan Potočnik, Mateja Žvižaj

GORENJSKI GLAS (ISSN 0352-6666) je registrirana blagovna in storitvena znamka pod št. 9771961 pri Uradu RS za intelektualno lastnino. Ustanovitelj in izdajatelj: Gorenjski glas, d. o. o., Kranj / Direktorica: Marija Volčjak / Naslov: Nazorjeva ulica 1, 4000 Kranj / Tel.: 04/201 42 00, e-pošta: info@g-glas.si; mali oglasi in osmrtnice: tel.: 04/201 42 47 / Delovni čas: ponedeljek, torek, četrtek, petek, od 8. do 15. ure, sreda od 8. do 16. ure, sobote, nedelje in prazniki zaprto. / Gorenjski glas je poltednik, izhaja ob torkih in petkih, v nakladi 17.000 izvodov / Redne priloge: Vikend, Letopis, Slovenske počitnice in dvajset lokalnih prilog / Tisk: Tiskarsko središče d. o. o. / Naročnina: tel.: 04/201 42 41 / Cena izvoda: torek 2,50 EUR, petek 2,80 EUR, redni plačniki (fizične osebe) imajo 10 % popusta, polletni 20 % popusta, letni 25 % popusta; v cene je vračunan DDV po stopnji 5 %; naročnina se upošteva od tekoče številke časopisa do pisnega preklica, ki velja od začetka naslednjega obračunskega obdobja / Oglasne storitve: po ceniku; oglasno trženje: tel.: 04/201 42 48.

Prvi festival brezglutenskih okusov

MARJANA AHAČIČ

Radovljica – V nedeljo, 24. septembra, bo Radovljica gostila prvi Festival brezglutenskih okusov in zabave. Dogodek se bo odvijal na Linhartovem trgu, kjer bo od 10. do 17. ure tržnica s pestro ponudbo brezglutenskih izdelkov, na kateri se bo predstavilo dvajset ponudnikov brezglutenske hrane. Pripravili bodo degustacije in predstavitve, kolesarski izlet do okoliških kmetij, na stojnici Slovenskega društva za celiakijo pa bodo odgovarjali na vprašanja o celiakiji in izvedli delavnico na temo branja deklaracij.

Bogat bo tudi spremljevalni program, v katerega bodo vključeni priljubljeni pevec Mitja Šinkovec, Hišni ansambel Avsenik in skupina Lombardo, pripravljajo tudi posebna doživetja za otroke.

Kot je povedala organizatorica, Radovljčanka Adele Gray, je namen festivala ozaveščanje o celiakiji pa tudi omogočiti ljudem s

to boleznijo – in tudi vsem tistim, ki glutena ne jejo iz drugih razlogov –, da na enem mestu uživajo v dobri brezglutenski hrani in pijači. »Dogodek bo tudi dobrodelen, zbirali bomo namreč prostovoljne prispevke za bolnike s celiakijo, ki so se znašli v finančni stiski, del prispevkov pa bo namenjen tudi prizadetim v poplavih,« je dodala Adele Gray.

Na tržnici s pestro ponudbo brezglutenskih izdelkov se bo predstavilo dvajset ponudnikov brezglutenske hrane.

Celiakija je avtoimuna bolezen, ki lahko vodi v vrsto zdravstvenih zapletov, če ni pravilno obravnavana. Bolniki so vse življenje na strogi dieti brez glutena, ponudba tovrstne hrane pa je pri nas še vedno skromna. Poleg tega je brezglutenska hrana tudi do nekajkrat dražja kot običajna, zato si jo mnogi težko ali celo ne morejo privoščiti.

Povišali prihodke in odhodke

MAŠA LIKOSAR

Zg. Gorje – Gorjanski svetniki so sprejeli prvi rebalans letošnjega proračuna, s čimer so uskladili prihodke glede na realizacijo, zagotovili dodatna sredstva za gradnjo infrastrukture, za plačilo razlike med ceno programov v vrtcih in plačili staršev ter za materialne in ostale stroške. Celotni prihodki proračuna Občine Gorje so bili s sprejetim proračunom načrtovani v višini dobrih 5,59 milijona evrov, z rebalansom pa so se povečali za približno 48 tisoč evrov na nekaj več kot 5,64 milijona evrov. Za enako višino so se povečali tudi odhodki, in sicer iz dobrih 6,23 milijona evrov na skoraj 6,28 milijona evrov.

Na odhodkovni strani so med drugim zagotovili dodatna sredstva za izplačilo sejin in ostalih stroškov odborov zaradi povečanja števila sklicev sej ter sredstva za izplačilo sejin komisij, ki jih imenujeta župan in občinski svet. Več sredstev namenjajo tudi za vzdrževanje občinskih cest ter odvajanje in čiščenje odpadnih voda, za kritje deleža oskrbnin v vrtcih in za sofinanciranje nege na domu. Med drugim so zmanjšali sredstva zimske službe na račun manjšega obsega strojnega pluzenja cest in pločnikov ter posipanja v prvem četrtletju leta. Ker so proračunsko rezervacijo že porabili, so jo z rebalansom ponovno oblikovali v višini 30 tisoč evrov.

Zbirajo denar za novo streho

Bohinjska Bistrica – Župnija Bohinjska Bistrica zbira denar za obnovo cerkve Rožnovenske Matere Božje na Bitnjah. V zadnjih dveh letih se je namreč pokazalo, da je streha na južni in zahodni strani stavbe tako dotrajana, da prepušča vodo, kar povzroča škodo na podstrešju, madež pa je že viden tudi na stropu cerkve. »Ker si cerkve, krite drugače kot s skodlami, ne mi ne Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije ne moremo predstavljati, je treba vzeti v zakup tudi stroške, ki pa so precej veliki, nekaj čez 60 tisoč evrov, kar presega naše zmogljivosti,« so pojasnili v župniji in dodali, da bosta sredstva za obnovo prispevali tako Občina Bohinj kot Nadškofije Ljubljana, del pa bodo skušali zbrati z donacijami.

Povezuje jih lokalna zgodba

Javni zavod (JZ) Turizem Bled je letos že četrtoč podal certifikate Blejskega lokalnega izbora.

MAŠA LIKOSAR

Bled – Blejska lokalna ponudba se je razširila z devetimi novimi ponudniki z območja Bleda in okolice, ki so se pridružili mreži certificirane ponudbe. Lokalna ponudba pa je bogatejša za 52 pozitivno ocenjenih prehranskih, obrtniških in gostinskih izdelkov ter turističnih produktov, ki jim je skupna odlična kakovost ter lokalna in trajnostna nota. Kot je povedala Mateja Vilman, koordinatorica Blejskega lokalnega izbora z JZ Turizem Bled, so letos skupno podelili 31 certifikatov v štirih različnih kategorijah, pri čemer za peto kategorijo – nastanitve – ni bilo prijav. »Kriteriji so namreč zelo strogi, ponudnik nastanitvenega obrata mora imeti okoljski certifikat in biti vključen v zeleno shemo slovenskega turizma,« je pojasnila Vilmanova.

V registru kolektivne blagovne znamke imajo vključenih že 52 ponudnikov in 220 izdelkov oziroma storitev. Osredotočajo se na lokalne zgodbe, avtentičnost in tradicijo, vsak produkt pa po besedah Vilmanove nosi posebno lokalno – blejsko zgodbo. »Kljub izzivom, s katerimi se srečujejo ponudniki, zlasti pri oblikovanju zgodbe in grafične podobe, se znamka Blejski lokalni

Letošnji prejemniki certifikata Blejski lokalni izbor / Foto: Maša Likosar

izbor hitro razvija,« je poudarila in dodala, da je njihova vizija povezati lokalne pridelovalce, kmete in obrtnike s turističnim gospodarstvom, ki mu zagotavljajo izdelke lokalnega porekla višje kakovosti.

Letos so v počastitev 200. obletnice rojstva Arnolda Riklija ponudniki oblikovali tudi izdelke, povezane z njim, kot so Riklijeve cokle, pohodna palica, skodelice, kruh in kremna rezina.

Letos so, v počastitev 200. obletnice rojstva Arnolda Riklija, ponudniki oblikovali tudi izdelke, povezane z njim, kot so Riklijeve cokle, pohodna palica, skodelice, kruh in kremna rezina. Lani so prvič pristopili

k ocenjevanju doživetij, bilo jih je pet, letos še dva dodatna. Produkte je ocenjevala strokovna komisija, ki ji je predsedoval Janez Bogataj. »Od vseh strokovnih ocenjevanj v Sloveniji je to ocenjevanje najbolj temeljito, saj je

za Slovence, temveč na izvoru gradiva, ki mora izhajati iz lokalnega ali regionalnega okolja, ter mero njegove uporabe pri oblikovanju zgodbe, ki ponudnikom običajno predstavlja največ težav,« je dodal. Poudaril je, da so produkti vsako leto zanimivejši, bogatejši in privlačnejši za kupce, želi si le, da bi bili na voljo na več mestih.

Kot je na podelitvi certifikatov dejal direktor JZ Turizem Bled Blaž Veber, je letos prvič oživila mobilna trgovina, ki bo z Bleda v prihodnje potovala po slovenskih krajih. Napovedal je tudi spletno trgovino, kjer bodo na enem mestu združeni vsi produkti Blejskega lokalnega izbora.

Zaradi ujme zamik gradnje

Lastnik gozda naj bi sanacijo začel še ta mesec, gradnja kolesarske povezave med Bledom in Bohinjsko Bistrico pa naj bi bila v skladu z načrti zaključena do konca prihodnjega leta.

MARJANA AHAČIČ

Bohinjska Bistrica – Zaključek gradnje kolesarske povezave med Sotesko in

Bohinjsko Bistrico, ki je bil predviden za konec avgusta letos, se je zaradi julijskega vetroloma zamaknil. Pred končanjem gradbenih del je

namreč potrebna nujna sanacija podretega in nevarnega drevja. Kot so pojasnili na direkciji za infrastrukturo, bo lastnik gozda predvidoma še

Gradnja kolesarske povezave med Bledom in Bohinjem se nadaljuje, končana naj bi bila do konca prihodnjega leta. / Foto: Gorazd Kavčič

ta mesec začel sanacijo, nato se bodo na tem delu trase nadaljevala preostala dela, kot sta postavitve zaščitnih ograj in izvedba finega asfalta. Zaključek del je tako skladno s pogodbo predviden do konca prihodnjega leta, ko naj bi bila končana tudi gradnja najbolj zahtevnega odseka skozi Sotesko, so še pojasnili.

Sicer pa je v zadnjem obdobju nekaj vprašanj sprožilo nasutje materiala v strugi Save Bohinjke v Soteski. Na direkciji poudarjajo, da je nasutje v strugi le začasna dostopna pot za izvedbo sanacije zidov, sidranja in montaže jeklene konstrukcije, kjer bo nato potekala kolesarska povezava. Projekt namreč predvideva, da bo kolesarska povezava skozi Sotesko potekala po jeklenih konzolah, ki so pritrjene na obstoječi zid železnice.

Ob tem so za mnenje glede gradnje začasne dostopne poti in potrebnih ukrepov za omilitve škode na brežinah reke Save zaprosili Zavod RS za varstvo narave, ki naj bi pripravil tudi navodila za končno ureditev in zasadev brezina.

Znebili se bodo dragih posojil

Mestna občina Kranj bo zaradi neugodnih obresti predčasno poplačala šest dolgoročnih posojil, najetih v obdobju 2009–2015, katerih skupna glavnica trenutno znaša skoraj dvanajst milijonov evrov.

SIMON ŠUBIC

Kranj – Mestna občina Kranj (MOK) namerava predčasno odplačati stara posojila v višini skoraj 11,9 milijona evrov z najemom novega, ugodnejšega posojila. V ta namen so mestni svetniki v sredo na redni seji potrdili prerazporeditev proračunskih sredstev v višini 45 tisoč evrov, s čimer bo MOK v skladu s pogodbenimi določili Eko sklada plačala nadomestilo zaradi predčasnega odplačila dveh posojil v skupni višini 3,3 milijona evrov in pokrila stroške odobritve novega posojila. Preostala štiri posojila, ki jih bodo predčasno odplačali, so bila najeta pri bankah NLB in Unicredit, a zanje takšnega nadomestila ni treba plačati.

Kot je pojasnil Mirko Tavčar, vodja sektorja za finance in splošne razmere na MOK, so se razmere na kreditnem trgu v zadnjem letu

Kranjski mestni svetniki so potrdili prerazporeditev 45 tisoč evrov za stroške predčasnega odplačila posojil Eko sklada in odobritve novega posojila. / Foto: Simon Šubic

dni bistveno spremenile, zato mestna uprava predlaga, da se šest posojil, najetih v obdobju 2009–2015, katerih glavnica znaša skupaj 11,9 milijona evrov, predčasno poplača z najetjem novega, ugodnejšega posojila. »Bistvena za to odločitev sta kredita Eko sklada iz leta 2014, kjer se pribitka na osnovno obrestno mero EURIBOR ne da znižati, ker sta bila kreditna najeta na osnovi razpisa in

Eko sklad ne sme spreminjati pogojev,« je povedal.

Obe posojilni pogodbi Eko sklada vsebujeta tudi določilo, da se za predčasno odplačilo posojil plača nadomestilo v višini enega odstotka predčasnega povrnjenega zneska, kar znese skupno dobrih 33 tisoč evrov. Pri najemu novega posojila pa bodo nastali stroški odobritve kredita, ki jih predvidevajo do višine dvanajst tisoč evrov, zato je

bila potrebna prerazporeditev sredstev znotraj veljavnega proračuna v skupni višini 45 tisoč evrov. »Znesek tega stroška bomo na račun nižjih obresti novega kredita privarčevali v petih, šestih mesecih,« je pojasnil Tavčar. Ob predpostavki, da MOK pridobi nov kredit za odplačilo starih z odplačilno dobo 15 let, se bo obremenitev občinskega proračuna z odplačili glavnice znižala za približno 1,1 milijona evrov letno, dodatno bodo privarčevali tudi na račun nižjih obresti za novo posojilo, je poudaril. »Na ta način se bomo lahko v prihodnje zadolžili za nove projekte,« je Tavčar še odgovoril na vprašanja mestnih svetnikov, kaj bodo pridobili z nameravano razdolžitvijo.

Veljavni odlok o proračunu za leto 2023 MOK dovoljuje, da se lahko za potrebe upravljanja občinskega dolga zadolži do višine 14,2 milijona evrov.

Marija Kristan dopolnila sto tri leta

JANKO RABIČ

Jesenice – »Nič me ne boli, dobro se počutim, da bi zdravje le tako služilo naprej,« je vedro dejala 103-letna Marija Kristan, najstarejša občanka občine Jese-

nic. Praznovanje častiljivega rojstnega dneva je trajalo kar nekaj dni. Najprej v krogu njenih najdražjih in zatem v Domu upokojenec dr. Franceta Bergelja na Jesenicah, kjer prebiva pet let. Iskrene čestitke ji je ob

Marija Kristan je najstarejša občanka Jesenic. / Foto: Janko Rabič

obisku izrekel župan Občine Jesenice Peter Bohinec. Za pravi praznik z enkratnim vzdusjem so na domskem srečanju poskrbeli zaposleni, sorodniki, stanovalci in gostje. Ni manjkala pogostitev in slastna torta za vse

zbrane. »Rada sem v družbi, kako lepo je danes, hvala za vse,« je bila Marija kar ganjena. Doma je s Koroške Bele, njena družina pa je danes kar številna. Ima štiri otroke, devet vnukov, enajst pravnukov in tri prapravnuke.

Državni svetniki in svetnica z Gorenjskega

V Državnem svetu Republike Slovenije v tem mandatu deluje pet Gorenjcev, ki so prvič njegovi člani: predsednik Državnega sveta Marko Lotrič, svetniki Leopold Pogačar, Ivan Meglič in Matej Slapar ter državna svetnica Monika Ažman. Z njimi o dosedanjem delu in pogledu na vlogo Državnega sveta.

Marko Lotrič / Foto: Benjamin Beci/Fixmedia

Predsednik Državnega sveta (DS) **Marko Lotrič** iz Selc, ustanovitelj skupine LOTRIČ Metrology, je bil izvoljen kot predstavnik delodajalcev. Daljši pogovor z njim bomo objavili oktobra.

Župan Občine Žirovnica **Leopold Pogačar**, ki v DS zastopa lokalne interese, je član Interesne skupine lokalnih interesov, podpredsednik Komisije za lokalno samoupravo in regionalni razvoj ter član Komisije za gospodarstvo, obrt, turizem in finance. Med drugim je pobudnik prve zakonodajne iniciative v tem mandatu – Predloga zakona o dopolnitvah Gradbenega zakona, da ne bi bilo mogoče dobiti dovoljenja za objekte daljšega obstoja, če niso grajeni na zemljiščih, kjer je takšna gradnja dovoljena. Ker iniciative Državni zbor ni uvrstil na plenarno sejo, bo predlagal,

Leopold Pogačar

da DS vložijo prvo ustavno pobudo v tem mandatu. Kot poudarja, DS zastopa interese, in ne politike, predlaga pa rešitve, ki temeljijo na dejanskih težavah državljanov in državljanek. »Z organizacijo različnih posvetov te probleme in ugotovitve prenašamo naprej vladi, ministrstvom in parlamentu s konkretnimi predlogi za rešitve. Urediti pa je treba še t. i. četrto branje zakona, ker sedanja ureditev odločilnega veta ni dovolj ustrezna. Velikokrat gre le za posamezne neustrezne člene, pa moramo zavrniti cel zakon.«

Tudi **Ivan Meglič**, župan Občine Naklo, v DS zastopa lokalne interese in je član Interesne skupine lokalnih interesov, član Komisije za gospodarstvo, obrt, turizem in finance ter član Komisije za lokalno samoupravo in regionalni razvoj. »Menim, da je DS kot drugi dom parlamenta koristen,

Ivan Meglič / Foto: Tina Dokl

sprejeti sklepi pa so dobri in bi jih morali odločevalci bolj upoštevati. Med drugim sem aktivno sodeloval pri razpravi o lokaciji gorenjske bolnišnice, skupaj s Civilno iniciativo Orehek pa pri umeščanju dvotirne železniške proge Ljubljana–Kranj v prostor. Postavil sem več aktualnih vprašanj o obnovi regionalne ceste skozi Naklo, DS pa je na moj predlog sprejel sklep, da naj bo tudi obdelava bioloških odpadkov del obvezne gospodarske javne službe. Sprožil sem tudi vprašanje, ki tare številne občine, o pridobivanju evropskih sredstev iz ukrepa za okrevanje in odpornost.« **Matej Slapar**, župan Občine Kamnik, prav tako zastopa lokalne interese in je član Interesne skupine lokalnih interesov, podpredsednik Komisije za gospodarstvo, obrt, turizem in finance ter član Komisije za izobraževanje,

Matej Slapar / Foto: Gorazd Kavčič

ku kulturo, znanost, šport in mladino. Med drugim je podprl odločilni veto na Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o finančni upravi, s katerim se je predvidela uporaba sledilnih naprav. Nasprotoval je predlagani omejitvi trajanja županske funkcije na dva zaporedna mandata, ker ta po njegovem mnenju kaže na podcenjujoč odnos predlagatelja do županov, pomeni pa tudi nezaupanje v odločitve volivk in volivcev. Podprl je tudi odločilni veto na Zakon o dolgotrajni oskrbi, saj neustrezno opredeljuje vir financiranja dolgotrajne oskrbe. Zelo aktiven je bil pri aktivnostih DS po avgustovskih poplavih, kot član Civilne zaščite pa tudi v času poplav in poplavalne sanacije. Radovljčanka **Monika Ažman**, predsednica Zbornice zdravstvene in babiške nege Slovenije, zastopa v

Monika Ažman / Foto: Nik Bertonec

DS interese zdravstva in je članica Interesne skupine negospodarskih dejavnosti, podpredsednica Komisije za socialno varstvo, delo, zdravstvo in invalide ter članica Komisije za lokalno samoupravo in regionalni razvoj. »Prizadevam si za izboljšanje dostopa do zdravstvenih in socialnovarstvenih storitev, kot pomemben dosežek naj omenim vodenje posveta o lokaciji nove bolnišnice na Gorenjskem, saj menim, da jo, če želimo pacientom zagotoviti ustrezne pogoje zdravljenja, zaposlenim pa dobre delovne pogoje, nujno potrebujemo. Aktivno sem sodelovala na posvetu o sodobnih zdravstvenih politikah in poudarila, da je skrajni čas za odločne korake k zagotovitvi sodobnega javnega zdravstvenega sistema, ki se bo lahko soočil z novimi izzivi in deloval v blaginjo slehernega pacienta.«

V novih učilnicah je učencem vroče

SIMON ŠUBIC

Kranj – Na Osnovni šoli Staneta Žagarja v Kranju so v letošnjem šolskem letu končno začeli uporabljati nov prizidek s telovadnico in dodatnimi učilnicami.

Učencem Osnovne šole Staneta Žagarja v Kranju je med poukom v mansardnih učilnicah v novem prizidku vroče.

/ Foto: Gorazd Kavčič

mi. Veselje nad novimi prostori pa je kmalu pojenjalo. Ker so nove učilnice v mansardnem delu prizidka (nad telovadnico), prisilno prezračevanje in klimatiziranje prostorov pa ni urejeno, jim je že ves september, ko so temperature še vedno skoraj poletne, med poukom zelo vroče, nas je obvestila mamica enega od učencev.

Pojasnili smo poiskali na Mestni občini Kranj (MOK).

Kot so odgovorili, je bilo v novem prizidku predvideno naravno prezračevanje z odpiranjem oken, je pa MOK v okviru investicije izvedla vse predpriprave, ki omogočajo naknadno vgradnjo prisilnega prezračevanja. »Glede

na visoke, povsem poletne temperature, ki smo jim pričali v septembru, se prostori v mansardi dejansko segrejejo, zato bomo poskušali s kratkoročnimi rešitvami (senčenje, termofolije ...) v najkrajšem možnem času vplivati na ustreznost temperatur do končne izvedbe sistema prisilnega prezračevanja. Prav tako smo takoj začeli postopke za izvedbo dodatnega prezračevanja,« so pojasnili.

Z bagrom nad spomenik

SIMON ŠUBIC

Babni Vrt – Spominsko znamenje partizanu Janezu Čimžarju, padlemu 28. januarja 1944, je bilo sredi poletja tarča vandalizma. Kot so sporočili iz Združenja borcev za vrednote NOB Kranj, je znamenje ob poljski poti Babni Vrt-Trstenik nekdo 31. julija z bagrom porinil v predhodno izkopano jamo in ga zasul z zemljo. Iz nje je pokukal v začetku avgusta, ko je močan dež spral vrhnji del zemlje. »Primer vandalizma nad memorialno kulturno dediščino v Babnem Vrtu je za

Zakopano spominsko znamenje je pokukalo na plan po obilnem deževju v začetku avgusta. / Foto: ZB NOB Kranj

krajane, meščane, državljane ter članice in člane ZB NOB ne le nedopustno, ampak sramotno,« poudarja Božidar Jožef Janež, predsednik ZB NOB Kranj, ki je zaradi skrunitve spominskega znamenja podalo prijavo policiji z željo, da storilca odkrijejo in kaznujejo. »Od Mestne občine Kranj in Zavoda za varstvo kulturne dediščine Slovenije, Območne enote Kranj, pa pričakujemo aktivnosti za čimprejšnjo sanacijo ter ponovno umestitev spominskega znamenja v prvotno stanje in na prvotni lokaciji,« je še sporočil Janež.

Most pri Planiki ostaja zaprt

Most pri Planiki, ki je bil skupaj s kanalizacijsko cevjo pod njim poškodovan v avgustovskih poplavih, bo ostal zaprt do izgradnje novega. Trenutno je nevaren tudi za pešce in kolesarje.

SIMON ŠUBIC

Kranj – Most pri Planiki v Kranju so po poplavih v začetku avgusta do nadaljnjega zaprli in bo, kot kaže, ostal zaprt do porušitve oziroma gradnje novega. V Zavodu za gradbeništvo Slovenije (ZAG) so namreč sredi avgusta pri pregledu mostu ugotovili, da je njegovo stanje slabo oziroma se je med ujmo še poslabšalo, saj je zaradi vej in drugih naplavin prišlo do mehanskih poškodb betonskega plašča in betonskih pritrditev kanalizacijskega voda, nad tretjim krajnim opornikom pa je opaziti tudi rahlo puščanje kanalizacijske cevi.

»Ponovna visoka voda reke Save bi lahko poškodovanost kanalizacijskega voda še povečala, zato je treba za zagotavljanje trajnosti in varnosti glede na rezultate pregleda nemudoma pristopiti bodisi k izgradnji novega objekta bodisi k celoviti sanaciji (vključujoč odstranitev kanalizacijskega voda),« so v ZAG navedli v poročilu.

»Kratkoročna sanacija obstoječe cevi namreč ne bi bila ustrezna rešitev, saj bi ob naslednji ujmi znova grozila usodna poškodba cevi, ki bi zaradi iztekanja odpadnih voda vodila v ekološko katastrofo na celotnem območju Save,« na Mestni občini Kranj (MOK) pojasnjujejo, zakaj bo most ostal zaprt do izgradnje novega.

Most pri Planiki je zaprt že vse od ujme v začetku avgusta. / Foto: Tina Dokl

Gradbeno dovoljenje za nov most pri Planiki, na katerega bo treba namestiti tudi novo kanalizacijsko cev, je sicer MOK pridobila že lani. Most bo ustrezno višji in širši, saj bo po njem potekal dvosmerni motoriziran promet. »Vendar MOK kratkoročno ne razpolaga s sredstvi za projekt in izvedbo nove kanalizacije, računamo pa na denarno pomoč države iz naslova preprečevanja škode na javni infrastrukturi,« so še navedli na MOK in dodali, da namera vajo v čim krajšem času začeti postopek javnega naročila. »Če bodo vsi postopki potekali gladko, bi lahko gradnjo začeli prihodnje leto spomladi,« so razložili.

Na zadnji redni seji kranjskega mestnega sveta pa je Saša Kristan (SDS) vprašala, zakaj mostu ne odprejo vsaj za pešce in kolesarje. Podžupan Janez Černe je pojasnil, da bi trenutno statično stanje mostu to sicer dopuščalo, ob degradaciji, ki ga je most doživel v avgustovski ujmi, pa za pešce in kolesarje vseeno ni varen. »Lahko bi ga uporabljali na lastno odgovornost, razmišljamo pa o tem, kako ne vložiti v most preveč denarja, saj bomo gradili novega. Težava je predvsem z ograjo, ocena je, da bi bilo treba v njeno popravilo vložiti kar nekaj tisoč evrov. Postavlja pa se vprašanje, ali to izvesti, glede na to da že imamo gradbeno dovoljenje za nov most,

zaradi nevarnosti, da ob naslednjih visokih vodah kanalizacijsko cev odnese, pa smo aktivnosti za izgradnjo novega mostu pospešili. Trenutno je v izdelavi projektna dokumentacija za izvedbo gradnje, predvidevamo, da bi javno naročilo za izvajalca objavili do konca leta, gradnja pa bi potekala od leta do leta in pol. Iščeemo torej vmesne rešitve za pešce in kolesarje, a nam vsi odsvetujejo, da most v stanju, kot je, zanje odpremo,« je povedal Černe. Kot je dodal, bi sanacija obstoječega mosta za ponovno uporabo za motorna vozila in pešce stala 1,1 milijona evra, medtem ko naj bi gradnja novega mostu stala okoli tri milijone evrov.

Občina Cerklje praznuje

ANA JAGODIČ DOLŽAN

Cerklje – Občina Cerklje ima praznik 23. septembra, ob obletnici smrti vsestranskega gledališkega ustvarjalca in prvega slovenskega poklicnega igralca Ignacija Borštnika. V njegovi rojstni hiši bo jutri od 10. do 17. ure dan odprtih vrat.

V preteklost bo na praznični dan popeljal tudi obisk Petrovčeve hiše – v njenih prostorih bodo od 9. do 15. ure poleg dopolnjene arheološke zbirke na ogled pleatarski izdelki, ki jih ustvarja Ivan Kropivnik, ter razstava, ki bo predstavila Petrovčevo hišo skozi čas in med drugim spomnila tudi na tradicijo cerkljanskih sejmov.

Če bo vreme dopuščalo, bo jutri od 9. do 12. ure pred Osnovno šolo Davorina Jenka Cerkljanska tržnica

s ponudbo lokalnih izdelkov in spremljevalnim programom, ki vključuje brezplačno turistično vodenje po Cerkljah, nastop godbe, športne aktivnosti za otroke ... Tudi sicer občinski praznik spremlja raznolik nabor dogodkov, kar nekaj se jih je zvrstilo že v preteklih dneh, med njimi digitalno opismenjevanje za starejše, ki ga je občina organizirala v sodelovanju s Simbiozo Genesis in društvom upokoencev, dramska uprizoritev Na obisku pri Ignaciju Borštniku - Nacetu, ki je osvetlila življenje in delo velikega umetnika, ter večer ljudskega petja in glasbe, ki ga je na Borštnikovi domačiji skupaj z gosti pripravilo Kulturno društvo Folklor Cerklje.

Osrednja slovesnost s podelitvijo občinskih priznanj bo v nedeljo, 24. septembra,

Kulturno društvo Ignacija Borštnika je pripravilo dramsko uprizoritev, ki je osvetlila življenje in delo prvega slovenskega poklicnega igralca. V njegove čevlje je stopil Žiga Bunič. / Foto: Ana Jagodič Dolžan

ob 16. uri v Adergasu, v parku pred cerkvijo Marijinega oznanjenja, v primeru slabega vremena pa v cerkvi. Ob kulturnem programu, v katerem bodo sodelovali člani

domačih kulturnih društev in učenci cerkljanske osnovne šole, bodo podelili kar dvanajst priznanj. Slavnostni govornik bo bivši predsednik republike Borut Pahor.

Velika škoda zaradi poplav tudi na športni infrastrukturi

Avgustovske poplave so poškodovale tudi športno infrastrukturo, kar so občutili nogometaši, smučarski skakalci ... in številna društva ter klubi, ki vadijo v športnih dvoranah in drugih objektih, ki so bili poplavljeni.

MAJA BERTONCELJ,
ANA JAGODIČ DOLŽAN

Kranj – Poplave, ki so avgusta v Sloveniji povzročile veliko škodo, niso prizanesle niti športni infrastrukturi. Kakšno je stanje, smo preverili v nekaterih gorenjskih občinah, ki so bile v poplavah najbolj prizadete.

Uničena nogometna igrišča

Še posebej na udaru so bile športne površine v naravi, med katerimi je najbolj poškodovana nogometna infrastruktura. V Škofji Loki sta bili poplavljeni kar dve nogometni igrišči. »Na nogometnem igrišču v Puštalju je bilo poplavljen samo igrišče ter pisarne, garderobe in zabo-

na Občini Škofja Loka. Talna voda je povzročila škodo tudi na infrastrukturi, pohištvo in talnih oblogah v prostorih strelišča v nekdanji vojašnici. Uničen je bil tudi del strelskih oblačil in obutve ter zračna pištola. Skupna škoda je 18 tisoč evrov.

Tudi v občini Medvode so največje poškodbe na športni infrastrukturi na nogometnem igrišču z baliniščem v središču Medvod. »Prva ocena škode je okrog 226 tisoč evrov. NK Jezero Medvode treninge izvaja na nogometnem igrišču v Smledniku, tekmovanja potekajo na drugih nogometnih igriščih. Glede na to, da je na javni infrastrukturi v občini Medvode škode po prvi oceni za 11,5 milijono

Na nogometno igrišče v Medvodah je Sora naplavila ogromno blata, iz katerega je zrastle celo koruza. Igrišče ni v uporabi. / Foto: Peter Košenina

in skladišče z opremo, najhujše pa je bilo v izteku skakalnic in na delu parkirišča. Na slednjega je odneslo dobršen del brežine in asfalta ter spodkopalo drog z reflektorji, s skakalnic pa je odneslo precej plastike in poškodovalo ograjo. V najnižji del izteka je naneslo veliko naplavin v obliki peska, skal in zemlje. Kljub veliki škodi so skakalnice z delovnimi akcijami hitro uredili za nadaljevanje trenažnega procesa. Voda je poplavila tudi nogometno igrišče v Žireh, a kot so povedali na občini, večje škode ni bilo.

V občini Mengeš je narasla Pšata povzročila škodo domovanju članov Smučarsko skakalnega kluba Mengeš. »Uničilo nam je praktično vse: skakalno opremo, za katero smo skrbno varčevali denar in jo kupili, ko smo to lahko, zaboju, v katerem so naši mladi orli opravljali kondicijske treninge, orodje, kosičnice in tudi skakalnice.« so v klubu z žalostjo ugotavljali

po poplavah. Izvedli so več delovnih akcij, na katerih so skakalnice znova spravili v funkcijo, tako da na njih že kar nekaj časa potekajo treningi. Župan Bogo Ropotar je dejal, da je velika škoda tudi v skoraj novi športni dvorani in da upajo, da jo bodo do konca leta znova dali v uporabo. Škoda je tudi na teniških igriščih, na balinišču, nogometnem igrišču, na Topolah je bil uničen celotni športni park ... »Škoda na športni infrastrukturi je ocenjena na okrog 800 tisoč evrov,« pravi župan.

Poškodovane športne dvorane

Med infrastrukturo, ki jo je voda zalila v občini Cerklje na Gorenjskem, je tudi športna dvorana. Na občini po besedah župana Franca Čebulja pridobivajo ponudbe za menjavo parketa, načrtujejo pa jo naslednje leto med počitnicami. Ocenjujejo, da je na večjem delu talne površine

mogoče izvajati ure športa – dvorano uporabljala šola –, rekreacijo in treninge ter da bi v trenutni situaciji, ko se sanacija izvaja še na številnih drugih lokacijah, predolgo čakali na izvedbo del.

Nova športna dvorana je bila poplavljen tudi v občini Gorenja vas - Poljane. Kot so pojasnili na občini, je škoda ocenjena na 124 tisoč evrov. Odločili so se za takojšnjo sanacijo. »Odstraniti je bilo treba parket, sledilo bo polaganje novega. Ko bodo dela zaključena, bo dvorana znova v uporabi. Upamo, da bo to v roku enega meseca. Športno dvorano so uporabljali učenci osnovne šole, ki sedaj, kolikor je mogoče, telovadijo v naravi, in okrog deset klubov, društev, ki v dvorani prav tako še ne morejo vaditi,« je pojasnila Elizabeta Rakovec, direktorica občinske uprave.

Poškodovan tudi bazen

V Občini Kamnik so poplave predčasno zaključile poletno kopalno sezono na kamniškem bazenu Pod skalco. »Mestno kopališče je letos kar dvakrat utrpelo večjo škodo, tako po neurju (padla drevesa ...) kot po poplavah, ko je bila oškodovana predvsem bazenska strojna oprema. Ocenjujemo, da bo skupna škoda med 30 in 60 tisoč evrov,« so pojasnili na Zavodu za turizem in šport Kamnik. Na občinski športni infrastrukturi je bila največja škoda prav na bazenu.

Kot nasploh po poplavah so tudi pri poškodovani športni infrastrukturi veliko dela opravili že prostovoljci, za popravila pa bo šlo veliko denarja tudi z občinskih proračunov.

Praznik zelja na Zalem Logu

Zali Log – S koncertom Adija Smolarja se noč ob 20. uri na Zalem Logu začneja tradicionalni Praznik zelja, ki ga prireja tamkajšnje kulturno in turistično društvo. Dogajanje se bo nadaljevalo jutri, v soboto, ob 17. uri s tržnico domačih dobrot in ob 19. uri s komedijo Slovenska vicoteka. Etnološko-kulinarična prireditev bo še posebej pestra v nedeljo. Po 10. uri se obeta tržnica, po 12. uri kosilo in ob 14. uri kulturni program z degustacijo zeljnih jedi. Vstopnice za koncert in komedijo stanejo po 10 evrov, v nedeljo pa bo prost vstop. Imetniki vstopnic za petkov in sobotni večer bodo sicer imeli ugodnost – nedeljsko kosilo po polovični ceni. Prireditev bo v vsakem vremenu, saj bo potekala na pokritem parkirišču nasproti vaške gostilne.

Dobrodelni pohod prestavljen

Kamnik – Zaradi slabe vremenske napovedi je Dobrodelni pohod na Sv. Primož, ki je bil napovedan za ta konec tedna, prestavljen na soboto, 30. septembra. Ekipa Modrih novic pohod pripravlja enajstič po vrsti, tokrat pa bodo zbrana sredstva namenili za prizadete v poplavah iz občin Kamnik, Domžale, Mengeš, Trzin in Komenda. Dobrodelni pohod se bo začel ob 8. uri, prostovoljni prispevki za dobrodelni sklad pa znašajo 10 evrov. Organizatorji obljublajo tudi pester spremljevalni program.

Občina Gorje uvaja participativni proračun

Zg. Gorje – Občina Gorje bo v naslednjem letu uvedla participativni proračun z naslovom »Sooblikujemo Gorje!«. Za ta namen so svetniki s sklepom v občinskih proračunih za leti 2024 in 2025 zagotovili po 31.500 evrov za projekte, ki jih bodo predlagali občani. Sredstva bodo razdeljena med sedem območij, ki so skladna z območji vaških odborov Občine Gorje. Za vsako območje bodo za leto 2024 in 2025 namenjena sredstva v višini 4500 evrov.

Plesno-arhitekturni sprehod

Škofja Loka – Jutri, v soboto, Urša Sekirnik in Aja Zupanec pripravljata sprehod po ulicah in (skritih) kotičkih Škofje Loke. Vsi, ki vas zanima, kako na poznano mesto pogledati z novimi očmi, se boste ob 11. uri zbrali pred Peklom, na strani pri stopnicah, od tam pa se boste skupaj podali naprej po mestu. V primeru dežja bo nekoliko prirejena oblika dogodka v pokritem atriju Starega župnišča, na Mestnem trgu 38, prav tako ob 11. uri.

Brez posledic je niso odnesli niti smučarski skakalci. V občini Žiri so največjo škodo imeli v Nordijskem centru Poclain, ocenjeno na 60 tisoč evrov. Voda je poplavila garderobe, tehnično sobo in skladišče z opremo, najhujše pa je bilo v izteku skakalnic in na delu parkirišča.

nik za sodnike. Skupna škoda je 47 tisoč evrov. Igrišče je trenutno še neuporabno, v teku je njegova sanacija, nogometaši pa se za treninge in tekme dogovarjajo z okoliškimi nogometnimi društvi. Še večja je bila škoda na igrišču NK Kondor na Godešiču, kjer je bilo uničeno igrišče z umetno travo, poškodovano pa je bilo tudi parkirišče. Skupna škoda na tem športnem kompleksu je skoraj 127 tisoč evrov. Igrišče z umetno travo je neuporabno, sanacija bo dolgotrajnejša, saj vnovična ureditev takšnega igrišča zahteva večji investicijski vložek,« so pojasnili

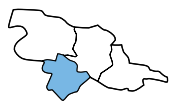
na evrov, bo obnova zahtevna in dolgotrajna. Prioritete bo določal Občinski svet Občine Medvode glede na razpoložljiva finančna sredstva v občinskem proračunu,« so sporočili z Občine Medvode in dodali, da je nekaj škode utrpela tudi trim steza Eko-fit Bonovček v Preski.

Škoda na skakalnicah v Žireh in v Mengšu

Brez posledic je niso odnesli niti smučarski skakalci. V občini Žiri so največjo škodo imeli v Nordijskem centru Poclain, ocenjeno na 60 tisoč evrov. Voda je poplavila garderobe, tehnično sobo

Poplavljen skakalnice v Mengšu / Foto: arhiv kluba

Dobrodelna razstava Petra Jovanoviča

Visoko – V poročni dvorani Dvorca Visoko bodo danes ob 19. uri odprli prodajno razstavo barvnih perorisb Petra Jovanoviča. Razstavo Jovanovič pripravlja v sodelovanju z Območnim združenjem Rdečega križa Škofja Loka, saj bodo izkupiček prodanih del namenili za pomoč ljudem, ki so jih prizadele poplave. V šestih desetletjih umetniškega ustvarjanja Petra Jovanoviča, samorastnika izpod Blegoša, je nastalo na stotine kipov in spomenikov ter tisoče risb, od katerih so mnoge njegov likovni pogled na literarna dela, so pojasnili organizatorji razstave in dodali, da v vseh letih ustvarjanja nikoli ni pozabil na uboge, pomoči potrebne ljudi. »V ta namen je svoja dela na več kot dvajsetih prodajnih razstavah podaril raznim humanitarnim društvom, bolnišnicam, šolam ...«

Koncert za Kamnik

Kamnik – V Športni dvorani Kamnik bo v soboto, 30. septembra, ob 19. uri potekal dobrodelni Koncert za Kamnik – z glasbo gradimo prihodnost. Izkupiček bo namenjen pomoči prizadetim ob avgustovskih poplavah in bo nakazan na račun Župnijske karitas Stranje. Povabilu Zavoda za turizem in šport Kamnik, ki koncert organizira z Občino Kamnik, so se odzvali Orkester Slovenske vojske, Alenka Godec, Nuša Derenda, Tinkara Kovač, Irena Yebuah Tiran, Rudi Bučar, Marko Vozelj, Zala Smolnikar, skupina Katrinas ter člani Ansambla Viharnik.

Plačljivih parkirišč je malo

Kako bomo po novem parkirali v Škofji Loki, je vprašanje, na katero skušajo odgovoriti tako strokovnjaki kot domačini, zato že od pomladi potekajo raziskave in delavnice za boljšo parkirno politiko v mestu in okolici.

VILMA STANOVNIK

Škofja Loka – Znano je, da je bila Občina Škofja Loka skupaj z Občino Medvode izbrana za pilotno območje, na katerem poteka postopek priprave parkirne politike, ki bo vzorčni primer tudi za primerljive občine po Sloveniji. Tako so predstavniki Inštituta za za oblikovanje prostora ta teden organizirali že tretjo javno razpravo o parkiranju v Škofji Loki.

Na prvih dveh javnih razpravah so domačini povedali, kje so težave in na kakšen način bi si jih želeli reševati, na zadnji javni razpravi in delavnici pa so predstavili ugotovitve in rešitve.

»Od junija, ko smo imeli zadnjo delavnico, so vašo občino prizadele poplave in razumemo vse stiske. Naj zato pojasnim, da je ta projekt

»Iz opravljenih analiz lahko ugotovimo, da je v Škofji Loki, gledano generalno, dovolj parkirnih mest. Na območju središča mesta je tudi v času prometne konice med delavniki kar 33 odstotkov parkirnih mest prostih.«

naročilo Ministrstvo za okolje, podnebje in energijo in za zdaj imamo rok za izdelavo do konca letošnjega oktobra,« je najprej povedal Urban Jeriha z Inštituta za politike prostora in dodal, da se bo temu najbrž morala prilagoditi dinamika izvajanja

ukrepov, vendar se ne bo bistveno podaljšala.

Povedal je tudi, da sta izvajalca projekta poleg Inštituta za politiko prostora tudi Regionalna razvojna agencija Ljubljanske urbane regije in Ljubljanski urbanistični zavod, vse skupaj pa poteka v sklopu projekta Trajnostna parkirna politika, priprava nacionalnih smernic, strokovnih podlag in nacionalne parkirne platforme. Seveda pri tem sodelujejo z Občino Škofja Loka in skupaj pripravljajo parkirno politiko.

Dovolj prostih mest

»Iz opravljenih analiz lahko ugotovimo, da je v Škofji Loki, gledano generalno, dovolj parkirnih mest. Na območju središča mesta je tudi v času prometne konice med delavniki kar 33 odstotkov parkirnih mest pro-

stih. Če pa pogledamo celotno območje oziroma okoli sedem tisoč parkirnih mest, kjer smo opravljali raziskave, pa je prostih 40 odstotkov parkirnih mest. Seveda so območja čez dan različno zasedena,« je pojasnil Urban Jeriha.

Parkirišč v središču mesta ne primanjkuje, več težav je v okolici stanovanjskih blokov.

/ Foto: Vilma Stanovnik

Prav tako je povedal, da ima Škofja Loka dobre pogoje za zmanjšanje uporabe avtomobilov. »Škofjeločani imate že zdaj manj avtomobilov na prebivalca, kot je povprečje v Sloveniji. Na volje so dobre povezave z javnim potniškim prometom, čeprav bi bile lahko še boljše. Mesto je obvladljivo peš in s kolesom in tudi infrastruktura na tem področju se izboljšuje,« je tudi poudaril Jeriha in pojasnil, da se iz opravljenih anket, delavnic in javnih razprav kaže visoka podpora trajnostni mobilnosti.

Zanimivo je, da je delež upravljanega parkiranja, kar pomeni parkirišč s časovno omejitvijo ali plačljivih, majhen, kjer pa je, deluje dobro. Takšnih parkirišč je sedaj le 14 odstotkov, domačini pa si želijo, da bi bilo bolj jasno, čemu je denar, ki ostane od parkirnin, namenjen. Prav tako si želijo učinkovitejši redarski nadzor in še boljše ponudbo javnega potniškega prometa.

V razpravi je bilo slišati, da je premalo parkirišč v stanovanjskih soseskah, pri čemer prednjači

Groharjevo naselje, prav tako pa so težave na Tavčarjevi ulici ter Frankovem naselju.

Med predlogi so različne izboljšave na sedanjih parkiriščih pa tudi nova parkirišča, če se bo ugotovilo, da so potrebna.

Ob tem naj bi se najprej uveljavile parkirne cone, kjer bi bile različne cene, lahko pa bi bile tudi brezplačne. Znotraj stanovanjskih sosesk naj bi poskušali poiskati dogovore o parkiranju, ki bi bili za določeno sosesko najboljši.

PREJELI SMO

Kolesarska pot skozi Sotesko v Bohinju

Vse kaže, da so se graditelji te poti odločili za najdražjo možno in najbolj neugodno ter za povrhu še nevarno varianto. Ne bom komentiral glomaznega nadvoznega mostu pri Obrneh in odtočnih jaškov na vozni površini malo naprej, ki so povsem nepotrebni, ter še česa. Smrtno nevaren je namreč odsek pod železniško galerijo, kjer se s plazišča nad njo lahko zrušijo znatne mase kamenja in drobirja, poletijo čez galerijo in padejo natančno na kolesarsko stezo. Precej podobna je situacija nekaj deset metrov severno od galerije, kjer je hudourniška grapa. Tudi tu je bila železniška proga že večkrat zasuta, nazadnje menda pred kakim dvema letoma. Višek materiala je končal v vodi pod progo. Sedaj je tam kolesar-

ska pot, ki pa je le slab meter nad vodno gladino. Da bo večkrat na leto poplavljen, je več ali manj jasno; pa ne samo tam. Odsekov, ki so na poplavnih območjih Save Dolinke, je v Soteski več, saj se vodna gladina lahko ob poplavah dvigne tudi za tri metre. Jasno je, da bo voda ob takih prilikah odnesla tudi znatne dele kolesarske poti, predvsem pod cestnimi mostovi, da o mulju, ki bo ostal na cestišču, sploh ne govorimo. Skratka – stroški vzdrževanja kolesarske poti skozi Sotesko bodo, če bo dograjena tako, kot kaže sedaj, znatni. Rešitev? Temelji cestnega mostu, ki je nekoč stal nad jezom hidrocentrale, na zahodni strani še stojijo. Tam naj se postavi kolesarski most, pot pa spelje ob obstoječi avtomobilski cesti ali po travnikih pod nekdanjo železniško postajo Soteska, vsekakor pa tako visoko, da ne bo na dosegu poplav.

Ima smisel, da čakamo, da se komu res kaj zgodi?

ALEŠ LAJOVIČ

Kdaj bo končan protipoplavni projekt v Škofji Loki?

Avgustovska vodna ujma je doobna pokazala svojo moč v Škofji Loki, med drugim tudi na Sorški in Demšarjevi cesti, kjer živi približno 250 prebivalcev.

Velika hvala vsem, ki ste nam pomagali pri čiščenju in sanaciji hišnih prostorov ter okolice: vsem prostovoljcem, gasilcem, civilni zaščiti, Komunali Škofja Loka, škofjeloškim občinskim službam ...!

Kljub temu da smo se skozi tri desetletja že večkrat soočili s poplavami, je letošnja avgustovska višina vode v naših domovih pokazala, da je več kot skrajni čas, da se še v naših dveh ulicah končno zaščitimo pred vodno ujmo. Ta vsakokrat povzroča ogromno materialno škodo ter strah v vprašanjem, kolikokrat še v prihodnje! Namreč že dobrih 30 let, od leta 1990, ko je bila

prva poplava, pa kasneje druga 2007 in tretja 2014, se projektira protipoplavna ureditev območja Poljanske Sore od Puštala do sotočja Selške in Poljanske Sore ter Sore do Suhe.

Namen torkovega (12. 9. 2023) sestanka krajanov Sorške in Demšarjeve ceste v Škofji Loki je bil sporočiti pristojnim in lastnikom zemljišč, da se nemudoma vzpostavijo pogoji za izgradnjo načrtovanih protipoplavnih ukrepov.

Število objektov in prebivalcev Sorške ter Demšarjeve ceste predstavlja večino objektov in prebivalcev, ki jih obravnava projekt predvidene protipoplavne ureditve v Škofji Loki.

Na sestanku smo oblikovali nekaj vprašanj in pobud predvsem v luči revidiranja projekta na podlagi učinkov avgustovske katastrofalne poplave. Krajanje smo izrazili pričakovanje, da pristojne strokovne institucije preverijo in argumentirano odgovorijo na zastavljene pobude in vprašanja. Krajanje smo bili soglasni, da se z zastavljenim pro-

jektom protipoplavne zaščite nadaljuje, izrazili smo tudi zaupanje v strokovne rešitve. Na sestanku so pozitiven, kooperativen odnos do projektiranih rešitev izrazili tudi krajanje, ki so lastniki zemljišč, na katerih so predvideni protipoplavni objekti.

Krajanje se zavedamo, da kljub načrtovanim ukrepom ni 100-odstotne zagotovitve protipoplavne varnosti oziroma da je in bo potrebno samozaščitno delovanje v okviru zaščite lastnih objektov

glede zavarovanja pred poplavo meteoritnih, kanalizacijskih in talnih vod.

Upamo, da trenutne zavzetosti za končno izvedbo še zadnjega odseka protipoplavne zaščite v Škofji Loki ne bosta ohladila čas in prihajajoča jesen, ki že po kolektarju napoveduje deževje ter s tem povezane poplave!

KRAJANI SORŠKE IN
DEMŠARJEVE CESTE V
ŠKOFJI LOKI

Podvodno križišče Sorške in Demšarjeve ceste

Srečanje gorenjskih upokoјencev

Želja po druženju je na jubilejno, 30. srečanje pripeljala okoli tisoč upokoјencev.

ANA JAGODIC DOLŽAN

Snovik – Prireditveni prostor v Termah Snovik so v sredo napolnili člani društva, ki so povezana v Pokrajinsko zvezo društev upokoјencev (PZDU) Gorenjske. Vseh je 48, vanje pa je vključenih več kot 25 tisoč upokoјencev z območja gorenjske in dela ljubljanske statistične regije. Zveza je bila ustanovljena 4. septembra 2003 na letnem srečanju na Soriški planini, je spomnil predsednik Robert Plavčak. V svojem nagovoru je osrednjo pozornost sicer namenil aktualnim temam: solidarnosti, s katero so se številni odzvali na katastrofalne posledice vremenskih ujm, in položaju upokoјencev. »Trenutne razmere nam nikakor niso naklonjene, saj se ob vse večji dragini in visoki inflaciji gmotni

Predsednica ZDUS Zdenka Jan je ob jubilejnem srečanju predsedniku PZDU Gorenjske Robertu Plavčaku izročila plaketo. / Foto: Tina Dokl

položaj upokoјencev samo še poslabšuje. Zato pričakujem, da bodo današnji upravičeni pozivi tako za redno kot izredno usklajevanje naših pokojnin ob spoštovanju veljavne zakonodaje tudi izvedeni.« Apel za

(takojšnje) urejanje problematike je Plavčak naslovil na predsednico Zveze društev upokoјencev Slovenije (ZDUS) Zdenko Jan. Gostja je na srečanju poudarila pomen aktivnosti, ki jih izvajajo društva. »Ni jih malo, seveda pa so najpomembnejše tiste, ki imajo humanitarno noto.« je dejala predsednica ZDUS. Ob zahvali za delo, ki ga opravljajo prostovoljci, je seznanila, da se bo nadaljevalo izvajanje projekta E-oskrba na domu.

Upokoјence sta nagovorila tudi podžupanja Občine Kamnik Romana Učakar in direktor Hotela Delfin Miloš Milivojevič, ki se je zahvalil za zvestobo. »Veliko društev prihaja k nam že desetletja, nekatera večkrat letno,« je pojasnil. Želja po skupnem dopustovanju po njegovem

mnenju veliko pove tudi o dobrem delu v društvi.

PZDU Gorenjske je druženje v Tuhinjski dolini organizirala skupaj z Društvom upokoјencev Kamnik, s podporo nekaterih občin in donatorjev. S kulturnim programom so ga popestrili člani mešanega pevskega zbora, ki deluje pod okriljem kamniškega društva, Folklorna skupina Kamnik in upokoјenke iz Selške doline – članice plesne skupine Selške dame. V nadaljevanju srečanja, ko se je z odra razlegla plesna glasba, so se lahko zavrteli tudi obiskovalci. Nekateri, med njimi člani Društva upokoјencev Šenčur, so se v Snovik pripeljali z avtobusom. Kot sta povedala Vera in Peter, se redno udeležujejo srečanj. »Pridemo zaradi druženja; srečaš se lahko s kom, ki ga že dolgo nisi videl, in spoznaš nove ljudi.«

»Mislim, da nam ne bo dolgčas,« se je strinjala Mija iz Zasipa, ki se je, kot nam je zaupala, upokoјencem pridružila pred petimi leti, med udeleženci srečanja pa je bila prvič. V živahnem vrvežu je z nami vtise delila tudi predsednica Društva upokoјencev Cerklje Marta Hočevar. »Iz našega društva nas je prišlo 35. Glavni razlog je druženje, tukaj lahko srečaš marsikoga, ki ga sicer ne bi, z drugimi predsedniki ob tem lahko izmenjamo tudi aktualne informacije,« je povedala.

Ob nastopih plesalcev in pevcev udeleženci srečanja niso skrivali navdušenja. / Foto: Tina Dokl

Nova uprizoritev pasijona čez tri leta

VILMA STANOVNIK

Škofja Loka – Škofjeloški pasijon predstavlja eno največjih dragocenosti Škofje Loke in pomemben del slovenske kulturne dediščine, pa tudi svetovne, saj je od leta 2016 vpisan v UNESCO Reprezentativni seznam nesnovne kulturne dediščine človeštva.

pomemben projekt prenove Mestnega trga in uprizoritev Škofjeloškega pasijona. Z nedavno naravno katastrofo so se stvari še bolj zapletle, na odboru pa smo jasno ugotovili, da izvedba leta 2025, kot je bilo prvo mogoče leto nove uprizoritve, ne bo mogoča. Bomo pa naredili vse, da bi Škofjeloški pasi-

V pričakovanju Škofjeloškega pasijona v Stari Loki prirejajo pasijonske večere. / Foto: Gorazd Kavčič

Zaradi epidemije covid-19 je bila načrtovana uprizoritev leta 2022 odpovedana, takrat je bilo kot prvo mogoče leto nove uprizoritve omenjeno leto 2025.

Škofjeloški pasijon je bil zadnjič uprizorjen leta 2015.

»Zdaj se na odboru za Škofjeloški pasijon – ob vzdrževanju rednih aktivnosti – ogromno pogovarjamo o prihodnji izvedbi. Veliko pogovora je bilo vezanega na prenovo Mestnega trga oziroma kako istočasno poskrbeti za

jon znova izvedli leta 2026,« je na zadnji seji občinskega sveta povedal škofjeloški župan Tine Radinja.

Kot je nato spomnil svetnik in vodja odbora Tomaž Paulus, je bil Škofjeloški pasijon zadnjič uprizorjen leta 2015. »V odloku imamo zapisano, da se uprizorja vsakih šest let, zato smo ob odpovedi predlagali prvi mogoč termin. Je pa za pripravo potrebnega dovolj časa, hkrati pa je treba upoštevati, da se uprizoritev ne bi prepletala s prenovo Mestnega trga, če se bo ta spomladi res nadaljevala,« je dodal Tomaž Paulus.

Romali v domovino prednikov

Po zgledu prednikov je delegacija iz Selške doline obiskala Innichen in v cerkvi darovala voščeno svečo.

ANA ŠUBIC

Sorica – Po tradiciji prednikov se je minulo nedeljo delegacija Občine Železniki ter prebivalcev Sorice in okoliških vasi odpravila v južnotirolski Innichen, kjer je v štiftni cerkvi darovala voščeno svečo, ki simbolizira povezovanje med obema območjema. Spomnimo: Potem ko so freisinški škofje leta 1283 prebivalce Innichena naselili v Sorico in njeno okolico, so ti tekom stoletij vse do danes ohranjali stik s prvotno domovino in redno romali tja, da so v štiftni cerkvi darovali svečo in denarni odpustek za mašo za zaščito njihovih polj. V zadnjih letih so prijateljske vezi še okrepili – vsakoletna darovanja sveče v Innichenu so nadgradili z medsebojnimi obiski in

sodelovanjem tudi na bolj uradnem nivoju.

Svečo je v cerkvi v Innichenu daroval župan Občine Železniki Marko Gasser.

Ponosen je, da je ta čast letos pripadla njemu. Po tradiciji namreč svečo v cerkev ponesejo domačini s soriškega območja, in ker tudi

sam prihaja iz okolice Sorice, je prvi železnikarski župan, ki je dobil to priložnost. Glasbeni program slovesne maše so obogatili tudi

V Innichenu je nastopal tudi orkester mladih glasbenikov iz Sorice in okolice. / Foto: Miro Pintar

Železnikarski župan Marko Gasser z voščeno svečo in Soričan Matjaž Čemažar, sicer direktor Domela

organist prof. Tone Potočnik, sestri Čemažar – Ajda z violino in Anika s flavto – ter orkester mladih glasbenikov iz Sorice in okolice. Celotna delegacija je štela kar 75 članov in je bila najštevilnejša doslej.

Srečanja so se udeležili tudi vsi vidnejši predstavniki Občine Innichen, cerkveni dostojanstveniki, kulturni delavci in zgodovinarji. Kot je poudaril župan

Gasser, so jih v Innichenu toplo sprejeli, med ogledom znamenitosti in skupnim kosilom pa so si izmenjali mnenja in poglede na razvoj območij ter potrdili željo po skupnem še tesnejšem sodelovanju tudi v prihodnje. Poleg tega je zelo vesel dejstva, da se skupne preteklosti zavedajo tudi mladi z obeh območij in da so se prijateljske vezi začele spletati še med njimi.

Trajnostno tudi na Jošta

V Kranju so v tednu mobilnosti med drugim povabili na Jošta in spodbujali trajnostni prihod na izhodišče hriba – peš, s kolesom, skirojem ... Udeležence so nagradili z malico.

ANA ŠUBIČ

Kranj – Danes se izteka Evropski teden mobilnosti, ki tokrat v ospredje postavlja temo Varčne poti in odločitev za racionalnejše načine potovanja. Mestna občina Kranj (MOK) se mu pridružuje že sedemnajstič, aktivnosti pa tokrat potekajo pod okriljem Centra za trajnostno mobilnost (CTM). Predvčerajšnjim so denimo povabili na dogodek Trajnostno na malco na Jošta. »Namen je ljudi ozavestiti, da lahko tudi na izhodišče hriba pridejo trajnostno – peš, s kolesom, skirojem ... Morda bi kdaj v prihodnje tu postavili tudi kolesarsko postajo, da bi bil dejansko občanom omogočen tak prihod. Na ta način bi tudi razbremenili parkirišča pod Joštom, ki so zelo obremenjena. Pogosto bi občani iz Kranja na izhodišče lahko prišli s kolesom, a mnogi pridejo vsak s svojim avtom,« je povedala vodja CTM Mojca Koligar.

Trajnostno se je na Jošt tokrat odpravilo okoli 50 udeležencev, ki so jih na

Breda in Peter Arnež iz Hrastja sta pod Jošta prišla s kolesom in s seboj v prikolici pripeljala še pasja prijatelja. / Foto: Tina Dokl

vrhu nagradili z jabolčnim zavitkom in čajem. Med tistimi, ki so pod priljubljeno hrib pripešali, sta bili Ranka Kondič iz Stražišča in Radmila Hrka iz Savske Loke. Tudi sicer imata pod Jošt navado priti peš. Breda in Peter Arnež iz Hrastja pa

sta se pripeljala s kolesom, a ne sama – Peter je namreč za kolo imel pripeto še prikolico s pasjima prijateljema. Arneževa sta redna obiskovalca Jošta, letno nabere ta tudi 150 vzponov, občasno pa se na izhodišče pripeljeta s kolesom. Trudita se, da sta trajnostno naravnana. Ko sta bila še zaposlena, sta se v službo vozila s kolesom – pozimi in poleti, sta nam zaupala. Na vrhu so se udeleženci lahko udeležili še delavnice sproščanja in meritiv krvnega tlaka, ki jih je izvajala ekipa Centra za krepitev zdravja (CKZ) Kranj.

Že pred tem so v terek v sodelovanju s CKZ v medgeneracijskem centru izvedli preverjanje telesne pripravljenosti, za včeraj pa so skupaj s taborniki predvideli orientacijski kolesarski izlet. Današnji zaključni dogodek

– Odprto ulico Kranja – so zaradi slabe vremenske napovedi prestavili za teden dni. Potekala bo torej naslednji petek med 16. in 18. uro na Glavnem trgu. Skupaj s partnerji projekta bodo predstavili različne možnosti za varčne vsakodnevne poti, udeleženci se bodo lahko preizkusili tudi v menjavi zračnice, zavrteli kolo sreče, preverili telesno pripravljenost, preizkusili sistem KR-SKOLESOM ...

V Kranju sicer ves september poteka tudi akcija Trajnostno v službo in šolo, s katero spodbujajo trajnostni prihod na delo in v šolo, v njej pa sodeluje pet šol in štiri podjetja. V četrtek, 28. septembra, načrtujejo odprtje parkirišča Park&Ride (parkiraj in se pelji) na Zlatem polju, popoldne pa bo v centru trajnostne mobilnosti športni bazar.

Jabolčnega zavitka in čaja sta se na vrhu razveselili tudi Ranka Kondič in Radmila Hrka. / Foto: Tina Dokl

Kolesarjem so postregli malico

Občina Škofja Loka letos že dvajsetič sodeluje v Evropskem tednu mobilnosti, pripravili so kolesarski dan, z malico pa so v središču mesta pogostili vse, ki so se v službo ali po opravkih pripeljali s kolesom.

VILMA STANOVNIK

Škofja Loka – Letošnji Evropski teden mobilnosti poteka pod sloganom Varčne poti, v loški občini pa so se najprej posvetili najmlajšim. Organizirali so prometno-preventivni dan, ki se je v Mali galeriji Občine Škofja Loka začel z odprtjem raz-

»Za vse mimoidoče, posebno kolesarje, smo pripravili presenečenje, saj smo jim danes ponudili malico. Prav tako smo pripravili promocijski material s področja prometne varnosti. Predstavljamo eKOLoKo, vsak, ki želi, lahko obišče tudi servis koles in preveri, kako varno kolo ima oziroma mu stro-

Poleg malice so za kolesarje pripravili tudi pregled in servis koles. / Foto: Vilma Stanovnik

stave plakatov na temo trajnostne mobilnosti. Pripravili so jih otroci in vzgojiteljice Vrta Škofja Loka. Na Trgu pod gradom so nato od blizu spoznali gasilce, policiste in reševalce in se zapeljali po poligonu, na kolesu pa jih je obiskala klovnesa Avgušlina.

Torkove prireditve so zaradi slabega vremena predstavili, živahno pa je bilo na Mestnem trgu v sredo, ko so pripravili kolesarski dan. Pred občinsko stavbo so postavili stojnico, vsi kolesarji, ki so se pripeljali mimo, pa so dobili malico.

kovnjaki kaj popravijo,« je povedal Miloš Bajt z Občine Škofja Loka.

Ob stojnici so se s kolesi ustavili tudi člani Treking kluba Škofja Loka. »Rad kolesarim in z ženo sva zadnja leta tudi člana Treking kluba Škofja Loka. Malce boljša kolesa so kar draga, zato sem šel do sedaj po opravih večkrat peš ali z avtom, saj nikoli ne veš, kje kolo varno pustiti. Sedaj sem kupil starejšo poceni kolo in se bom tudi po mestu in okolici večkrat peljal kar z njim,« je povedal Franci Hafner, ki rad hodi tudi v hribe.

Mesec trajnostnega razvoja

Središče Medvod je v Evropskem tednu mobilnosti trajnostno obarvano. Predstavljajo številne trajnostne dejavnosti: od zdravja, rekreacije, skrbi za živali in okoljevarstva do trajnostne mobilnosti.

MAJA BERTONCELJ

Medvode – V občini Medvode letos dogodke ob Tednu mobilnosti tretjič zapored razvrščajo čez cel mesec, obenem pa ga razširjajo tudi področno, tako da lahko kot eni redkih v Evropi govorijo o izvajanju nekakšnega meseca trajnostnega razvoja, s katerim so začeli že 28. avgusta.

Vrhunec dogajanja je med 16. in 22. septembrom, ko poteka Evropski teden mobilnosti. »Tudi letos je

program dogodkov in projektov zelo pester, saj bomo soorganizatorji skupaj izvedli skoraj osemdeset različnih dogodkov in projektov, kar nas postavlja ob bok večjih in mestnih občin,« pravi Gregor Rozman, koordinator Evropskega tedna mobilnosti v Medvodah. V ospredje postavlja Udprto ulco, foto razstavo Kolesarka, Park(ing) sobo, sejum rabljenih oblačil, jutranjo telovadbo, Popravi me, hojo, kolesarjenje, izlete, Street art učilnico, Izključno vključeni

in današnji Dan brez avtomobila, ki ga bodo odprli tako kot celoten teden: s telovadbo. Skupine Šole zdravja, ki so v medvoški občini, so se združile in ob 8. uri začnejo skupno vadbo na ploščadi Tržnice Medvode. V Mladinskem centru Klub Jedro bo od 15. do 18. ure izmenjevalnica oblačil, na tržnici bo med 16.30 in 17.30 test hoje, prav tako na tržnici se bo ob 17. uri začelo kolesarjenje po občini, ob 18. uri pa še Medvoški trimček pred jutrišnjim 10. Medvoškim tekom.

Sicer pa na Občini Medvode poudarjajo, da številne trajnostne dejavnosti izvajajo skozi celo leto. »Odprtje nove kolesarske povezave Medvode–Pirniče–Vikrče in nove kolesarske brvi čez reko Savo Medvoški lok, ureditev pešpoti ob reki Sori, projekt Inštituta za politike prostora Šolska ulica pri Osnovni šoli Medvode, ki bo izveden prihodnje leto, pilotni projekt ministrstva za okolje, podnebje in energijo za pripravo parkirne politike, izvedba projekta

S Planinskim društvom Medvode so se udeleženci podali na pohod po novi kolesarski povezavi. / Foto: Peter Košenina

Približajmo Polhograjce s sosednjo občino in uvedba linije javnega prometa Sora–Topol pri Medvodah–Dobrova ter pestro dogajanje v septembru potrjujejo,

da je naša lokalna skupnost na področju trajnostnih dejavnosti in trajnostne mobilnosti med najbolj dejavnimi v državi,« še pojasnjujejo na Občini Medvode.

O izkušnji šolanja v Ameriki

Dva odlična mlada atleta Filip Jakob Demšar in Rok Markelj sta spregovorila o tem, kako so ju uspehi v športu pripeljali na študij v Združene države Amerike.

NEŽA MARKELJ

Kranj – Filip Jakob Demšar in Rok Markelj sta izvrstna mlada atleta, ki sta Slovenijo zastopala na številnih mladinskih evropskih in svetovnih atletskih prvenstvih. Prvi blesti v teku na 110 metrov z ovirami, drugi dosega sijajne rezultate v teku na 800 in 1500 metrov. Filip in Rok sta na atletskih stazah preživela večji del svojega prostega časa. Ljubezen do teka in vnema po uresničenju športnih ambicij pa

sta ju po končani srednji šoli ponesla v Ameriko. Filip se je vpisal na študij fizike na Univerzi v Južni Karolini, Roka pa je želja po morju in soncu popeljala na mednarodno Univerzo v Miamiju na Floridi.

Iskalci talentov odpirajo vrata v svet

»V Ameriki sem iskal konkurenco, ki je v Sloveniji nisem imel,« je o razlogih za odhod na Univerzo v Južni Karolini povedal Filip Jakob, ki je letos uspešno

diplomiral iz fizike in se po treh letih vrnil domov. Filipa so po visoki uvrstitvi na svetovnem prvenstvu za mlajše mladince, ki je pred dobri petimi leti potekalo v Keniji, opazili ameriški skavti, iskalci mladih športnih upov. »Pred tem o študiju v Ameriki niti nisem razmišljal, ko pa sem v kratkem času po svetovnem prvenstvu prejel več kot deset ponudb z različnih ameriških univerz, sem videl, da je to zame odlična priložnost,« je dodal.

Rok je ponudbo za študij v Miamiju prav tako dobil od skavtov, ki se udeležujejo večjih tekmovanj in iščejo talentirane športnike, ki bi lahko uspešno zastopali njihove univerze. »Dobil sem ponudbo za štipendijo, ki je nisem mogel zavrniti. K moji odločitvi pa so veliko težo dodali tudi izvrstni pogoji za treninge in dobra atletska ekipa,« doda Rok, ki je tako kot Filip prejel polno športno štipendijo, ki mu je krila stroške šolnine, hrane in bivanja na kampusu. »V moj študij in trening je univerza letno vložila več kot 50 tisoč evrov, v zameno se je od mene pričakovalo, da se aktivno udeležujem tekmovanj ter dosegam najboljše rezultate,« razloži Filip, ki si letos želi priteči uvrstitev na poletne olimpijske igre v Parizu.

Blesteti v športnih in akademskih vodah

Rokov dan v Miamiju se je običajno začel ob petih zjutraj, ko so bile temperature za prvi trening še dokaj znosne in akademskega urnika niso zapolnjevala predavanja. Treningu so sledile terapije in regeneracija, nato pa zajtrk, dopoldanska in popoldanska predavanja

Filip Jakob Demšar je izvrsten mladi atlet, ki tekmuje v disciplinah 110 in 60 metrov z ovirami. / Foto: osebni arhiv

pa trening moči, ki se je včasih raztegnil v večer, ki ga je zaključil z učenjem in sprotnimi nalogami. »Ves čas si z nečim zaposlen in potrebno je bilo veliko discipline in vztrajnosti, da sem sledil svojim sošolcem,« pripomni Rok.

Ameriški sistem šolanja se od slovenskega razlikuje predvsem po številnih sprotnih nalogah, ki jih morajo študenti tedensko oddajati profesorjem, vsaka od njih pa predstavlja delež končne ocene, ki jo pridobijo z izpitom. »V Ameriki je bilo tako, da sem moral blesteti v športnih in hkrati v akademskih vodah. Dobre, visoke ocene imajo tam veliko težo. Ni pomembno le, da predmet narediš, pomembno je, koliko si pri

tem uspešen,« študij opiše Rok. »Nekateri profesorji se športnikom prilagodijo, drugi želijo, da si postaviš prioritete, ki so bile pri meni vedno usmerjene v šport,« na vprašanje o usklajevanju športa in študija odgovori Filip, oba pa z gotovostjo trdita, da jima je Amerika dala veliko – znanja, športnega napredka, vztrajnosti in odločnosti, predvsem pa novih poznanstev, ki so se med študijem razvila v dobra prijateljstva.

Čeprav je bila izkušnja v tujini za oba neprecenljiva, pa sta se tako Rok kot tudi Filip z veseljem vrnila v Slovenijo, kjer pridno nabirata nove tekaške kilometre in se veselita novih izzivov – tako v športnih kot tudi v študijskih vodah.

Univerzitetna atletska ekipa tekačev na dolge proge (Rok je četrty z desne strani)

/ Foto: osebni arhiv

Dneper, najmogočnejša reka Ukrajine

»Ko umrem, me pokopljite, bratje, na mogili, sredi stepe nepregledne v Ukrajini mili, da bom videl širna polja, reko in bregove, da bom slišal, kako Dneper vzburka si valove ...« Tako govori največji ukrajinski pesnik Taras Ševčenko (1814–1861) v svoji znameniti Oporoki (prev. S. Šavli).

JURIJ KURILLO

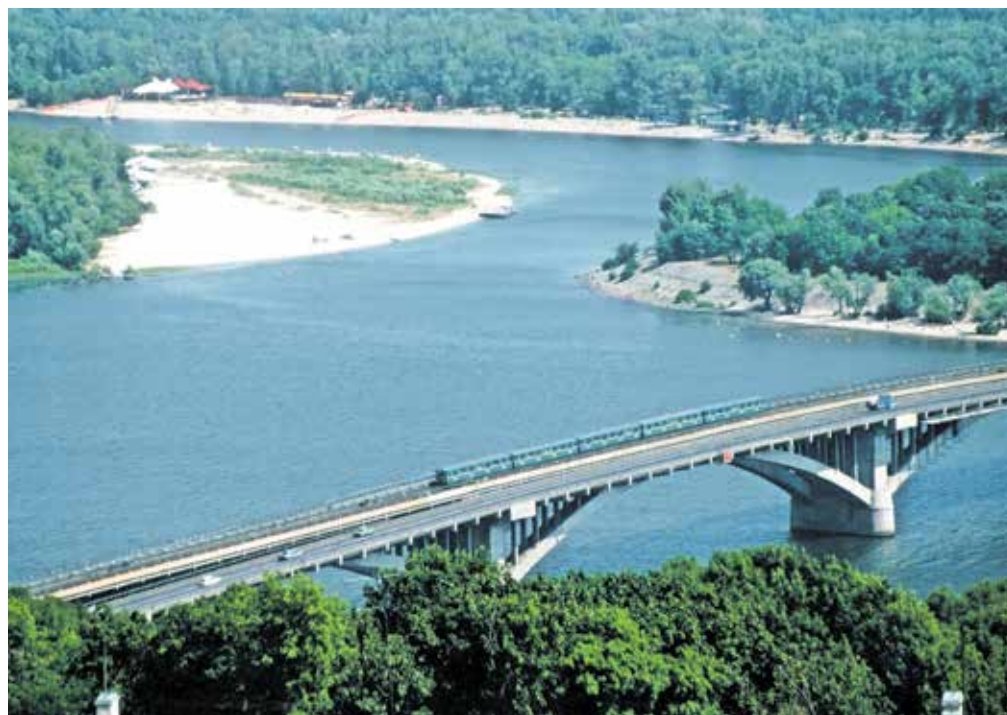
Kranj – Ob nedavnih poročilih o katastrofalnih razsežnostih poplav zaradi nasilnega porušanja jezov ob ukrajinski Kairovi je prav, da se nekoliko poglobimo v najmogočnejšo reko te evropske države, Dneper (ukr. Dnipro), ki je s svojimi 2200 kilometri obnem četrty največji evropski veletoč. Izvira v močvirskih ruskih valdajskih višavah ter se nato poda preko Belorusije na njeno južno mejo, v Ukrajino, kjer zavzame še več kot tisoč kilometrov. Vanj se iztekajo mnoge reke, iz njega so pa napeljeni nekateri pomembni kanali, tudi proti Krimu. Nekdaj se je v južnem delu pretakal po številnih brzicah, v domačem jeziku imenovanih »porogi« – od tod krajeno ime Zaporozje (ukr. Zaporizžja). Njegove vode se nato srečajo s Črnim morjem v obsežnem

rečnem razlivu. V zadnjem stoletju, za časa sovjetske oblasti, so dneperse vode ukrotili na več krajih z gradnjo obsežnih jezov za številne hidroelektrarne. Električno energijo je namreč potrebovala obsežna težka industrija, ki so jo v sovjetskih časih prav tu na široko razvijali. Ob reki, blizu Zaporozja, stoji danes tudi največja evropska jedrska elektrarna. Zaradi poškodbe prej omenjene vodne pregrade je zdaj ogroženo tudi hlajenje tega ranljivega elektroenergetskega objekta.

Dneper kot simbol

Dneper ali Dnipro je za Ukrajince in njihovo zgodovino zelo pomemben zemljepisni pojem, ki ima obnem zanje velik simboličen pomen. Že v davni ni je povezoval severna pribaltska ozemlja z južnimi evropskimi predeli, prav do obal Črnega morja. To se je

pokazalo tudi ob ustanovitvi prve slovanske državne tvorbe na področju današnjega Kijeva (ukr. Kijiv, imenovane Kijevska Rus (ne Rusija!) tam nekje ob prelomu prvega tisočletja. Njeni prebivalci so izbrali za svoje voditelje Normane, pripadnike severnjaških Varjagov, ki so prav to reko izkoriščali za svoje trgovske in roparske pohode. Po njej so se na svojih plovilih podajali vse do grških naselij ob Črnem morju. Ti voditelji so se kmalu poslovnili in njihov potomec knez Vladimir I. (980–1015) je svojim podanikom tudi prinesel iz Bizanca krščansko vero. Tudi v poznejših zgodovinskih obdobjih, ko so se na različnih drugih ozemljih sčasoma razvile vse tri vzhodnoslovanske jezikovne skupnosti, ukrajinska, ruska in beloruska, je bila prva, ukrajinska, za vedno navezana na svoj Kijev ob robu reke Dneper. Na

Dneper pri Kijevu z železniškim mostom / Foto: Jurij Kurillo

njegovem bregu so v podzemeljskih jamah prvi puščavniki zasnovali poznejšo ugledno pravoslavno redovno skupnost, imenovano

Pečorskaja Lavra (Jamski pravoslavni samostan), ki nosi dandanes častljivo ime »Pravoslavni Rim«. V Zaporozju so kozaki v 17.

stoletju ustanovili svoje utrjeno naselje, znamenito Sič, od koder so se s čolni podajali na svoje pohode prav do črnomoške obale.

KMETIJSTVO IN GOZDARSTVO

Povprečna letina koruze

Letos je na Gorenjskem letina koruze povprečna. Na pridelek je vplivala tudi toča, ki je klestila kar petkrat.

CVETO ZAPLOTNIK

Žabnica – Kmetijsko-gozdarski zavod (KGZ) Kranj, kmetija Šifrer iz Žabnice in semenarske hiše, ki oskrbujejo kmetije s koruznim semenom, so na Žabniškem polju pripravili gorenjsko srečanje pridelovalcev koruze in ogled poskusa z 29

koruznimi hibridi iz petih semenarskih hiš.

Koruzna je najpomembnejša poljščina na Gorenjskem, saj po podatkih iz zbirnih vlog zaseda 3600 hektarjev njiv, od tega je 3300 hektarjev koruze za siliranje. V setvenem kolobarju predstavlja skoraj 50-odstotni delež. Tako velik delež je tudi

posledica sprememb pri krmljenju, saj rejci večinoma čez vse leto krmijo živino s silirano krmo.

Obilne padavine, toča in poplave

Kot je povedala Marija Kalan, specialistka za rastlinsko pridelavo v KGZ Kranj, je letos na pridelo-

poplave, ki so predvsem prizadele pridelavo na območju Škofje Loke, kjer so nekaj koruze morali tudi preorati. Koruznega hrošča letos kljub neugodnim vremenskim razmeram ni bilo nič manj kot v prejšnjih letih, precej koruze je letos tudi poležene, predvsem na njivah, kjer je koruzna že drugo leto zapored.

Toča različno prizadela koruzo

Letina koruze je letos povprečna, zelo je odvisna od lege, območja, tehnologije pridelave in tudi od uspešnosti zatiranja plevelov, ki so imeli letos zelo dobre pogoje za rast. Toča je koruzo različno prizadela. Največjo škodo je povzročila sredi julija, ko je koruzna že cvetela in se je na zasnovah storžev začela razvijati svila. Tako je bilo, na primer, v okolici Stražišča, kjer je toča padala 13. julija, pridelek je bil zaradi tega manjši, saj je koruzna slabše razvila storže, uničen je bil tudi del listne mase. V vaseh v okolici Bleda je huda toča prizadela koruzo 27. junija, močan veter jo je tudi lomil. Tedaj so na nekaterih kmetijah del koruze celo podorali, saj je bil sklop koruze prenizek za zadovoljiv pridelek. Na teh površinah je bilo ponekod uničenih več kot 50 odstotkov koruze.

Siliranje v polnem teku

Siliranje koruze na Gorenjskem se je začelo že okrog 10. septembra, takrat so jo silirali predvsem tisti, ki

Tomaž Mazi / Foto: Cveto Zaplotnik

so jim lanske zaloge pošle. Lani je bila namreč na Gorenjskem huda suša in je bil pridelek v povprečju za polovico manjši od letošnjega. Večina je siliranje začela okrog 20. septembra, siliranje se bo zavleklo v prve dni oktobra, kar bo odvisno predvsem od vremena. »Letos je koruzna tudi zelo neenakomerno dozorevala, od njive do njive različno, zato je treba pred odločitvijo za siliranje pregledati vsako njivo posebej,« svetuje Marija Kalan.

Manj zanimanja za nakup koruze

Po kalkulaciji Kmetijskega inštituta Slovenije (KIS) je letos ob pridelku 58 ton na hektar lastna cena za stojajočo koruzo brez spravila s kombajnom 1730 evrov za hektar. Stroški kombajniranja se gibljejo od 180 in tudi do več kot 250 evrov za hektar. Ob upoštevanju ostalih posrednih stroškov, vključno stroškov siliranja, je po kalkulaciji KIS-a cena okrog 3000 evrov na hektar. »Kupcem priporočam, da na njivi na dveh, treh mestih odvzamejo osem do deset rastlin, jih stehajo in določijo pridelek. Osem do deset zrn se običajno seje na kvadratni meter,« pravi Marija Kalan

in dodaja, da bo na prodajno ceno vplivalo tudi povpraševanje, ki bo letos zaradi dobrega pridelka krme na trajnem travinju in padanja cene mleka verjetno manjše kot lani.

Tri petine premije plača država

Na srečanju je kmetijska svetovalka Andreja Teran predstavila delovanje aplikacij Sopotnik in Fotosopotnik, navodila za uveljavljanje višje sile zaradi poplav in drugih ujm ter zahteve pogojenosti, to je izpolnjevanje zahtev, ki so pogoj za pridobitev nekaterih plačil, Tomaž Mazi iz Zavarovalnice Triglav pa aktualno problematiko na področju kmetijskih zavarovanj.

Kot je dejal, je na kmetijskem območju od Cerkelj do Kranja in okolice po njihovi oceni zavarovanih okoli 30 odstotkov kmetijskih kultur. Po novem 40 odstotkov zavarovalne premije plača kmet, 60 odstotkov pa prispeva država. Pri zavarovanju koruze za silažo soudeležba kmeta predstavlja približno 22 evrov za hektar. Koruzo je možno zavarovati za vrednost 1800 evrov na hektar, soudeležba kmeta pri škodi pa je 15-odstotna. Zavarovanje je treba skleniti pred škodnimi dogodki, praviloma v času od marca do sredine maja. Kmetje morajo zavarovati vse parcele z isto kulturo na kmetiji, in ne samo nekaterih. Največ jih zavarujejo proti toči, možno pa jih je tudi proti viharju in poplavam. Po škodnem dogodku sta dva ogleda: prvi v sedmih do desetih dneh po dogodku in drugi tik pred žetvijo, takrat lažje ocenijo, kolikšna škoda je posledica toče in kaj posledica drugih vplivov – viharja, škodljivcev, divjadi ...

Marija Kalan in skupina kmetov preverjata zrelost koruze. / Foto: Cveto Zaplotnik

vanje koruze na Gorenjskem pomembno vplivalo vreme. V poletnih mesecih je bilo skoraj še enkrat več padavin od dolgoletnega povprečja, poleg obilnih količin dežja je na različnih lokacijah petkrat klestila toča, najhujši škodni dogodek pa so bile avgustovske

CREINA

Akcijske cene do konca oktobra!

**Slovenske cisterne
od 2200 so 25000 litrov**

Po novem tudi z Evropsko homologacijo

☎ 051 360 097 ✉ info@creina.si 🌐 www.creina.si

Klasje

NOVO!
Uradna prodaja traktorjev ter
ostale mehanizacije
NEW HOLLAND

**Obiščite
nas
na sejmu
v Komendi.**

Trgovina Klasje vam ponuja:

- rezervne dele za traktorje in drugo kmetijsko mehanizacijo,
- traktorje: Zetor, IMT, UTB, Štore, Torpedo, Ursus, Tomo Vinkovič,
- novejšje tipe traktorjev: John Deere, New Holland, Lindner, Lamborghini, Landini, Same, Steyer, Massey Ferguson, Fendt, Deutz, Hurlimann, Carraro,
- rezervne dele za priključke: Sip, Creina, Tehnostroj, kosilnice BCS, plugi (tuji proizvajalci),
- ponujamo vam tudi stekla za kabine, vse tipe akumulatorjev, olja, maziva, filtre, svetlobno opremo ...
- popravilo traktorjev in montažo stekel kabin,
- prodajo in popravilo kardanov, rezervne dele za kardane,
- prodajo nožev za freze in vrtavkaste brane,
- rezervne dele pošljemo po pošti.

Več informacij dobite pri nas: Klasje, d.o.o., Kranj, Cesta na Klanec 9, 4000 Kranj
Tel.: 04/2331 375, 04/2357 710, GSM: 041/628 065, 031/628 065

E-pošta: klasje@siol.net

Srečanje kmečkih in podeželskih žena

Škofja Loka – Oddelek za kmetijsko svetovanje pri Kmetijsko-gozdarskem zavodu Kranj in Društvo podeželskih žena Selške doline prirejata v četrtek, 28. septembra, srečanje predstavnic gorenjskih društev kmečkih in podeželskih žena. Kmečke žene se bodo zbrale na kmetiji Jurjovc v Zgornji Luži, kjer si bodo po pozdravnih nagovorih predsednice društva Ivanke Rovtar in gostov ogledale kmetijo, na kateri se ukvarjajo tudi s predelavo mleka v mlečne izdelke. Iz Luše se bodo zapeljale v Sorico, tam pa si bodo ogledale rojstno hišo slikarja Ivana Groharja in sklenile srečanje z druženjem v gostišču Macesen.

Uveljavljanje višje sile

Kmetijsko ministrstvo je objavilo navodila za uveljavljanje višje sile za škodne dogodke, ki so se zgodili letos do prvega septembra.

CVETO ZAPLOTNIK

Kranj – Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano je izdalo navodila, na podlagi katerih lahko kmetijska gospodarstva uveljavljajo pri izpolnjevanju

pogojev za pridobitev kmetijskih plačil višjo silo za vse izredne vremenske dogodke, ki so se zgodili letos do 1. septembra. Če bo agencija za kmetijske trge in razvoj podeželja sama zaznala na kmetijskih zemljiščih

primer višje sile, bo že po uradni dolžnosti začela postopek. Če na podlagi satelitskih posnetkov ne bo mogla zanesljivo sklepati, da je nepravilnost na prijavljenih površinah posledica višje sile, bo po aplikaciji Sopotnik to

sporočila kmetijskemu gospodarstvu, ki bo potlej nastanek nepravilnosti moralo pojasniti. Kmetijska gospodarstva, ki jih ta postopek ne bo zajel, bodo primer višje sile lahko prijavila najkasneje do 2. novembra.

Za uveljavljanje višje sile, ki je posledica dogodkov po 1. septembru, ne veljajo določbe zakona o interventnih ukrepih, ampak običajni postopek. Višjo silo je v tem primeru treba prijaviti v 15 dneh od dogodka.

Za praznik dvajsetmetrska bučna rulada

CVETO ZAPLOTNIK

Središče ob Dravi – V Središču ob Dravi je bil v soboto tradicionalni, že dvajseti Praznik buč, ki se ga je udeležilo več kot 1500 obiskovalcev iz Slovenije pa tudi iz Hrvaške, Avstrije, Nemčije in celo Avstralije. Vrhunec

sestavin je štajersko prekmursko bučno olje, ki je z geografsko označbo zaščiteno na ravni Evropske unije. Brina Robinik Kobal, udeleženka letošnjega tekmovanja MasterChef Slovenija, je pripravila burgerje s prav posebno sestavino – bučo. Praznik so poleg raz-

Dvajset metrov dolgo bučno rulado so razrezali in razdelili med obiskovalce.

nec dogodka je bila jubileju primerno velika, dvajset metrov dolga bučna rulada, ki so jo razrezali in razdelili med obiskovalce. Pravo kulinarčno doživetje je bilo ekipno tekmovanje v kuhanju bučnega golaža. Ena od njegovih bistvenih

stave buč, predstavitev bučnega olja in drugih izdelkov iz buč popestrili še Razstava srediških literatov in srediških ljudskih grbov, razstava slik, likovna ustvarjalnica za otroke, kantavtor Tadej Vesenjaj, ki prepeva izključno v prleščini ...

Varnost pri delu v gozdu je na prvem mestu

Varnost pri delu v gozdu je glavna naloga vsakega gozdarja. Za varno delo v gozdu potrebujete na prvem mestu dobro in kvalitetno zaščitno opremo, prav tako ne sme manjkati niti kvalitetno, predvsem pa zanesljivo orodje.

Vedno se držite najvišjih standardov varnosti

Zaščitna oprema bo zmanjšala tveganje za nastanek poškodb in zagotovila, da boste pripravljeni na morebitne nevarnosti. Vsak gozdar bi moral vedno nositi varnostno čelado, slušnice, očala za zaščito pred prahom in drobcami, zaščitno obleko ter zaščitne rokavice in zaščitne čevlje. Priporočamo vam delovno gozdarsko opremo blagovne znamke Ramda, ki sledi najvišjim standardom kakovosti, celoten asortiman izdelkov za gozdarje pa je vedno na zalogi v vrtnih centrih Eurogarden na Dobrovi pri Ljubljani in v Krškem ter v bogato založeni spletni trgovini www.eurogarden.eu.

Pred začetkom dela pregledajte motorno žago

Ena ključnih nalog pred odhodom v gozd je preverjanje stanja motorne žage. Preveriti morate predvsem nivo olja in goriva pa tudi čistočo zračnega filtra, filtra goriva in stanje verige ter meča. Svetujemo vam, da orodje vedno uporabljate v skladu z navodili proizvajalca.

Za servis in vzdrževanje vaše gozdarske opreme so vam vedno na voljo v Rotar servisni mreži po vsej Sloveniji. Delo v servisnih delavnicah opravljajo strokovno usposobljeni mehaniki, ki redno izpopolnjujejo svoje znanje na šolanjih, ki jih organizirajo proizvajalci strojev in motorjev.

Poleg motorne žage potrebujete tudi zanesljivo ročno orodje

Pri delu v gozdu ali doma ne smete pozabiti na primerno ročno orodje. Med nepogrešljivo ročno orodje sodijo sekire,

gozdarski cepini, gozdarske dvigalke, zagozde, gozdarski metri in še bi se kaj našlo. Vedno ocenite, kaj od ročnega orodja potrebujete, preden začnete delati, saj pri delu v gozdu in pri spravlilu lesa ni veliko prostora za improvizacijo. Preventivna varnost pri delu v gozdu je ključnega pomena, saj lahko prepreči hude nesreče in poškodbe. Ne pozabite, da se lahko vedno posvetujete z izkušenimi strokovnjaki v vrtnih centrih Eurogarden in upoštevajte njihove nasvete. Z dobrim načrtovanjem, ustrezno opremo in zavestjo o varnosti boste lahko uživali in svojem delu v gozdu, ne da bi tvegali svoje zdravje in varnost.

Zavedajte se, da je varnost na prvem mestu!

Naj bo vaše delo v gozdu uspešno in varno!

EUROGARDEN RAMDA
PE DOBROVA PRI LJ | PE KRŠKO | tel: 01 24 25 100 | eurogarden.eu

Novi primeri ptičje gripe

Kranj – Uprava za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin je sredi meseca najprej potrdila na območju Ljubljane visoko patogeno aviarno influenco (ptičjo gripo) pri labodih grbcih, pred dnevi pa še pri štoklji v živalskem vrtu. Na ozemlju celotne države še naprej veljajo priporočila za zmanjšanje tveganja za prenos virusa s prostoživečih živali na perutnino, ki jih je že pred časom sprejelo državno središče za nadzor bolezni.

TRAKTORJI LINDNER NA SLOVENSKEM TRGU že 30 let!

- REZERVNI DELI
- MOBILNI SERVISI NA TERENU
- POOBLAŠČENI SERVISI Z BOGATIMI IZKUŠNJIAMI

GORENJSKA · DOLENJSKA · PRIMORSKA · NOTRANJSKA

LARIX GT, d.o.o., Belska cesta 38, 4205 Preddvor
T: 04/255 66 10, I: www.lindner.si, E: larixgt@siol.net

ŽELVA DRUGAČNA PRILOŽNOST

Invalidsko podjetje Želva
poskrbi za urejeno okolje vaše hiše,
bloka, naselja ali podjetja.

Obrežejo grmovje in drevesa,
pokosijo travo, uredijo zelenico,
prekopajo vrt, pospravijo listje.

Naj urejanje okolice, vrta in
vzdrževanje hiše za vas ne bo
več neprijetno opravilo.

Pokličite Želvo na telefon:
04 515 03 80 ali 041 244 385.

Kakšna lepa gesta!

Osem kmetov s Spodnje Bele in iz Hraš je podarilo petindvajset kubičnih metrov drv zakoncema Silvi in Leonu Cvirnu iz Črne pri Kamniku, ki jima je avgustovska povodenj odnesla vsa drva.

CVETO ZAPLOTNIK

Spodnja Bela, Črna pri Kamniku – Ko sta se Silva Rozman, po domače Karvova s Spodnje Bele v občini Preddvor, in Leon Cviren

iz Črne pri Kamniku ob koncu junija poročila, je bil vesel dogodek. Na Spodnji Beli so jima na tisto soboto pripravili »šrang«*, kakršne v vasi ni bilo že šestnajst let in pri kateri so sodelovali domala vsi*

vaščani Spodnje Bele in bližnjih Hraš. »Odškodnina« *za Silvo je bila kar zajetna – tolikšna, da so ob koncu avgusta v vasi lahko pripravili piknik. Na piknik so povabili tudi Silvo in Leona, ki sta*

Vaščani Spodnje Bele in Hraš so takole na pot v Črno pri Kamniku pospremili pošiljko drv za Silvo in Leona.

Silva in Leon sta se razveselila nenadejane pošiljke drv.

povedala, da so jima poplave 4. avgusta povzročile veliko škodo na objektih in na zemljiščih. V enem od objektov je voda segala tri metre visoko, podivjana Črna pa jim je odnesla tudi travnik, na katerem je bilo okoli dvesto kubičnih metrov drv, ki so jih domači pripravili na zalogo za letošnjo in še nekaj naslednjih zim. Vaščane je njuna izpoved pretresla in

že na pikniku je padla ideja, da bi jim spodnjebelski in hraški kmetje, ki imajo gozd, pomagali z drvimi. V naslednjih dneh in tednih je sledila akcija: usklajevanje, koliko drv bo kdo prispeval, kdo jih bo razžagal in kdo odpeljal v Črno. V nedeljo je bil zaključek: z dvema traktorjema in prikolicama so v Črno odpeljali okoli 25 kubičnih metrov drv, ki

jih je za mladi zakonski par prispevalo osem spodnjebelskih in hraških kmetov.

Silva in Leon sta se nenadejane pošiljke drv zelo razveselila, se zahvalila vsem, ki so kakorkoli sodelovali pri solidarnostni akciji, in vse, ki so pripeljali drva, tudi pogostila. Zadovoljstvo je bilo obojestransko. Ne le veselje ob »šrang« *in na pikniku, tudi nesreča jih je povezala.*

www.maschio.com **MASCHIO GASPARDO**

- žitne sejalnice
- vrtavkaste brane
- podrahljači

Voklo 49, 4208 Šenčur
info: **041 208 568**
euro-globtrade.si

EURO GLOBTRADE

Semenska
OZIMNA ŽITA

Preizkušene in zanesljive
SLOVENSKO SEME
sorte za jesensko setev!

Agrosaat

**Ozimna pšenica
izboljševalka:**
IZALCO, ^{10P}
LENNOX,
BERNSTEIN ^{10P}

**Ozimna krušna
pšenica:**
OBIWAN, ^{10P}
ALIXAN,
ANVERSA,
CAMPESINO

**Ozimna krmna
pšenica:**
SPONTAN

Ozimni ječmen:
SANDRA, ^{10P}
ARTHENE, ^{10P} **NOVA**
JULE ^{10P}

Ozimna rž:
ELIAS,
JETHRO [H], ^{10P}
RECEPTOR [H] ^{10P} **NOVA**

Ozimna tritikala:
RIVOLT ^{10P}
Ozimni oves:
EAGLE
Ozimna pira:
OSTRO

RWA

RWA Slovenija d. o. o.
Dolenjska cesta 250a
1291 Škofljica
www.agrosaat.si

Več informacij o semenskih ozimnih žitih poiščite na naši spletni strani, na prodajnih mestih ter pri svetovalni službi Agrosaat.
Gorenjska, Dolenjska, osrednja Slovenija in Primorska: Jože Mohar 041 699 695, Tina Dinghauser 031 648 267, Franci Fon 040 889 646
Štajerska, Koroska in Savinjska: Petra Marko 031 568 034, Danilo Hanžel 041 592 240, Robert Železinger 041 319 020, Jan Hergan 070 576 313
Pomurje: Štefan Kranjec 041 383 321, Maja Lazarevič 031 664 080, Sebastjan Cernelc 031 621 035

agrotehnika
TEHNIKA ZA KMETIJO IN VRT

Noži za vrtavkaste brane od 9 EUR.

Originalni in ne-originalni nadomestni deli za vse znamke plugov.

www.agrotehnika.si t: 04 25 11 155
m: 064 19 14 22
info@agrotehnika.si

Trgovina AGROTEHNIKA, Retra d.o.o., Beleharjeva c. 6a, 4208 Šenčur

Zagotovo želite svojim rastlinam najboljše

Septembra je z vrta treba odstraniti plesniv paradižnik in poskrbeti za preprečevanje razraščanja plevela. »Na prazne grede je treba sejati rastline, ki prekrijejo in izboljšajo zemljo. Poskrbite tudi za zračenje rastlinjaka in organsko zastirko na vrtu, če je to potrebno in ni dolgotrajnih padavin,« svetuje Davor Špehar iz Zelenega sveta.

SUZANA P. KOVAČIČ

Davor Špehar, diplomirani agronom, med prijatelji pa vrtnar, je opozoril na nekaj največjih napak vrtničkarjev v tem času leta, med drugim na plesniv paradižnik, če je ta še vedno na vrtnih gredah. »Okužene liste na paradižniku je bilo treba izrezati ob prvem pojavu okužbe s krompirjevo plesnijo. Potem vsaj tri dni zaporedoma škropimo z žajbljevim čajem. V primeru, da tega ne naredimo, širimo okužbe na sosednje vrtove in ohranjamo plesen na domačem vrtu, saj spore prezimijo in naslednje leto ponovno okužijo krompir in paradižnik.« To leto je bilo

izjemno deževno in se je paradižnik poslovil z gred že v avgustu, zato čim prej izrežemo plesniv paradižnik z vrta in ga zažgemo ali vržemo v ekološki zabojnik. Pred tem poberejo še zadnje plodove, ki ne propadajo in jih še ni okužila plesen.

Na vrtničkih, ki se množijo, sadijo samo v spomladanskem času, sogovornik opazuje, da so ti v jesenskem času pogosto zaraščeni. Kot svetuje sogovornik, se plevela na vrtu enostavno znebimo z nihajno motiko, s katero rahljanje tal, okopavanje in odstranjevanje plevela opravimo v pokončni drži, brez bolečin v križu. »Z rednim okopavanjem in rahljanjem tal izboljšamo pogoje za rast

rastlin in ugodno vplivamo na talni živi svet.«

Zastirke za gredice

»Gredice, na katerih rastejo vrtnine, ki smo jih sadili konec poletja, začetek jeseni, je dobro zastreti z organsko zastirko. V toplih septembrskih dneh je tako treba manj zalivati, saj poskrbite za boljše zadrževanje vlage v tleh. Rastline posledično bolje napredujejo v rasti, izboljša se tudi ukoreninjenje sadik.« Tla na vrtu tudi ne bodo zbita zaradi jesenskega dežja, če so pokrita z zastirko iz trave, listja ali slame.

Po spravi vrtnih, ki smo jih sadili in sejali konec pomladi in v poletnem času, je treba poskrbeti za setev rastlin, ki izboljšajo tla. »Do sredine septembra še vedno lahko sejemo facelijo, ki odlično prekrije tla pred zimo in prepreči razraščanje plevela. Od sredine septembra do sredine oktobra je priporočljivo sejati tudi ozimna žita.«

Kaj sejemo v oktobru

V oktobru sogovornik svetuje sajenje jesenskega česna in čebule. »Čebulo iz čebulčka sadimo v začetku oktobra, optimalen čas za sajenje česna pa je zadnja dva tedna v oktobru oziroma

Davor Špehar, diplomirani agronom, med prijatelji pa vrtnar / Foto: osebni arhiv

tudi v začetku novembra. Oboje velja za osrednjo Slovenijo in nižje lege. Na višjih legah se obdobje sajenja

premakne za kakšen teden. Gredice, ki jih rezerviramo za česen in čebulo, ne gnojimo z gnojem in kupljenimi

organskimi gnojili.« Kot pa še dodaja, je vse odvisno od vremena in dolgoročne vremenske napovedi, saj naj bi jeseni česen sadili dva do tri tedne pred zmrzovanjem zemlje.

Na prazne vrtnice gredice sejemo tudi rastline za zeleno gnojenje, v oktobru so to ozimna žita. »Setev opravimo do polovice oktobra ali celo do konca meseca, če vreme to dopušča. Tako bomo v tla vnesli nekaj organske mase. Spomladi (april) potem ozimna žita vdelamo v tla in na to mesto sadimo paradižnik, papriko in ostale plodovke.« Ne pozabite pa tudi na jesensko sajenje boba. »Tako bo na vrtu manj težav z ušmi, ki pogosto napadajo to vrtnino v spomladanskem času. Gredice za setev ali sajenje je dobro pripraviti v začetku oktobra, ker so težja tla v novembru pogosto prevlažna za obdelavo.«

Oktobra še vedno lahko sejete motovilec, rukolo, špinačo, azijske listnate rastline in prezimni toliščak. »Oktober je primeren tudi za setev zimskih sort solat, čas setve pa je odvisen predvsem od dolgoročne vremenske napovedi. V primeru hladne jeseni bodo boljše prezimile zgodnje setve konec septembra.«

Lepo urejen vrt tudi v tem letnem času / Foto: osebni arhiv

Trgatev potomke najstarejše trte na svetu

Dogodek ob trti prijateljstva v organizaciji Kulturnega društva Tabor bo na dvorišču Graščine Duplje, kjer na vrtu raste trta že od leta 2016.

SUZANA P. KOVAČIČ

Spodnje Duplje – Trgatev potomke najstarejše, več kot 450 let stare trte na svetu z mariborskega Lenta bo v soboto, 30. septembra, ob 15. uri ob trti prijateljstva v organizaciji Kulturnega društva Tabor. Na dvorišču Graščine Duplje, kjer trta raste že od maja leta 2016, bodo prikazali stiskanje grozdja na star način (z bosimi nogami). Izvirnost trte potrjuje plošča z Listino o cepiču žametovke oziroma modre kavčine na pročelju Graščine Duplje.

Prireditvi bodo naklonili pozornost tudi gostje iz slovenskih krajev, kjer raste ta posebna trta: iz Maribora, Bleda, Dornberka, Cerkelj in Vrtojbe. Obenem bodo v

galeriji Graščine Duplje odprli razstavo umetniških del na temo Trta članov likovne skupine Kulturnega društva Tabor Podbrezje.

Svoje moči bodo za lepše in pestrejše dogajanje združila tri društva občine Naklo, dupljanski gasilci in dva botrska Rotary kluba, popestrili pa ga bodo rokovernjači Folklorne skupine Društva upokojencev Naklo in člani Kulturno-turističnega društva Pod Krivo jelko Duplje. »K slikovitosti dogodka bodo veliko dodali tudi udeleženci v najrazličnejših nošah,« so še napovedali organizatorji in dodali, da bo ob zaključku dogodka pogostitev z grajskim golažem, cesarskim pražencem in Podbreško potico ...

Vrtni center **EURO GARDEN**
V harmoniji z naravo

SUPER PONUDBA
-12%*

RAMBA

VRTNI STROJI
*Aktivna velja za artikla RA 698621 in RA 895001

IZBRANO ZA VAS

RASTLINA MESECA
-20%*

CIKLAMA

IZDELAVA ŠOPKOV IN IKEBAN

ŽALNI PROGRAM

eurogarden.eu

PE DOBROVA PRI LJ | PE KRŠKO | tel: 01 24 25 100

*Aktivna traja od 1. do 31. 10. 2023 oz. do razprodaje zalog. Popusti se med seboj ne seštevajo.

Tadej Pogačar ostaja prvi na svetu

VILMA STANOVNIK

Kranj – Kolesarski as s Klanca pri Komendi Tadej Pogačar je na svetovni lestvici Mednarodne kolesarske zveze (UCI) tudi po španski Vuelti ostal na prvem mestu. Pogačar je na vrhu svetovne lestvice že od 28. septembra 2021. Kolesar ekipe UAE Emirates ima 7510,86 točke.

Na drugem mestu je zmagovalec Toura in drugi z Vueltel, Danec Jonas Vingegaard, Primož Roglič, ki je na Vuelti osvojil tretje mesto, pa je napredoval na četrto mesto.

Matej Mohorič iz Podblice (Bahrain Victorious) je zdrsnil na 17. mesto. Luka Mezgec je na 310. mestu. Slovenija je s skupaj 15.570,34 točke na tretjem mestu. Najboljša naša kolesarka na svetovni

lestvici je Kranjčanka Urška Pintar, ki je trenutno na 85. mestu.

Nobeden izmed naših najboljših kolesarjev pa ne nastopa na evropskem prvenstvu, ki se je v sredo začelo na Nizozemskem. Naša članska moška reprezentanca, ki jo sestavljajo Jaka Primožič, Kristijan Koren, Tilen Finkšt, Aljaž Jarc, Anže Skok in Mihael Štajnar, bo nastopila le na nedeljski cestni dirki.

Pri članicah bosta na jutrišnji cestni dirki nastopili Eugenia Bujak in Špela Kern. Bujakova je nastopila tudi v vožnji na čas in v sredo osvojila osmo mesto. Naši člani v vožnji na čas niso tekmovali.

Na evropskem prvenstvu nastopajo tudi naši mlajši člani in članice ter mladinke in mladinci.

Superpokal bo v Kranju

VILMA STANOVNIK

Kranj – Letošnja slovenska klubska košarkarska sezona se bo začela s tradicionalnim Superpokalom. Za prvo lovoriko v sezoni se bosta pomerili ekipi Cedevite Olimpije, zmagovalka Pokala Spar in Lige Nova KBM, ter Helios Suns, finalist Pokala Spar in Lige Nova KBM. Tekma bo ta ponedeljek, 25. septembra, v Športni dvorani Planina v Kranju. Začela

se bo ob 17.30. Že v preteklih sezonah je bilo običajno, da tekmo Superpokala organizira klub, ki se je prebil v 1. SKL. Letos je bil to kranjski Triglav. Sicer pa je slovenski Superpokal 2022 lani pripadel ljubljanski Cedeviti Olimpiji, ki je v škofjeloški dvorani premagala tudi letošnjega nasprotnika Helios Suns. Skupaj je Cedevita Olimpija osvojila že enajst naslovov zmagovalcev Superpokala.

Loški rokometiški prvič pred domačimi navijači

Škofja Loka – Čeprav se je nova rokometna sezona v 1. ligi za moške začela že pred dvema tednoma, se bodo rokometiški Urbanscape Loka domačim navijačem prvič predstavili jutri, ko v dvorani na Podnu gostijo ekipo Grosist Slovana. Tekma se bo začela ob 19. uri.

Uspešne mlade odbojkarice

Mlada slovenska ženska odbojarska reprezentanca je poleti dokazala, da se za razvoj tega športa ni bati, saj so dekleta z Olimpijskega festivala evropske mladine (OFEM), ki je bil v Mariboru, prinesla zlata odličja. Dobro delajo tudi pri Ženskem odbojarskem klubu Triglav Kranj.

VILMA STANOVNIK

Kranj – Delček zasluga za uspeh v Mariboru sta imela tudi Kranjčanka Eva Eržen in pomočnik trenerja Borut Kralj, ki je tudi glavni trener in športni direktor v Ženskem odbojarskem klubu Triglav Kranj.

Kako vas je pot prinesla na Gorenjsko?

Sem rojen Novogoričan in tam sem, preden sem pristal pri odbojki, preizkusil kar nekaj športov. Ob študiju na Fakulteti za šport v Ljubljani so me takoj zaposlili kot trenerja v ljubljanskem klubu. Tako sem že od dvajsetega leta. Bil sem trener tudi v Stari Gorici in Kopru, nato pa me je pot pripeljala na Gorenjsko. Družino imam v Naklem in tako sem ostal trener v ŽOK Triglav Kranj.

Najprej ste trenirali mlade?

Na začetku sem bil trener mlajših, že v prvi sezoni pa sem že med sezono prevzel tudi člansko ekipo. V naslednji sezoni smo v 3. ligi osvojili prvo mesto in se uvrstili v 2. ligo. Imeli smo dobro generacijo deklet, ki je med kadetinjami osvojila drugo mesto v državnem prvenstvu in se prebila v 1. B ligo. Na žalost smo v kovidni sezoni izpadli iz 1. B lige in s člansko ekipo sedaj spet igramo v 2. ligi. Dekleta v ekipi so zelo mlada, večina so dijakinje.

Zadnja leta ste tudi pomočnik v naših mladih reprezentancah.

Že peto leto sem pomočnik trenerja v ženskih reprezentancah mlajših kategorij. Letos sem bil pomočnik v ekipi, ki je nastopala

Borut Kralj je glavni trener in športni direktor v Ženskem odbojarskem klubu Triglav Kranj, je pa tudi pomočnik trenerja v naši mladi odbojarski reprezentanci. / Foto: Gorazd Kavčič

na Olimpijskem festivalu evropske mladine in osvojila prvo mesto. To je bil zame in za vse ostale res nepozaben dogodek, najbolj pa sem bil presenečen nad osredotočenostjo deklet, ki so vse dni živele zgolj za odbojko, treninge in tekme. Naš cilj je bila medalja, ko pa se je vse odvijalo po naših željah, pa smo se borili za zlato in jo tudi osvojili. Naj povem, da je bila v ekipi tudi naša klubska igralka Eva Eržen, ki je veliko pripomogla k uspehu. Prav tako imamo v klubu igralko v reprezentanci do 17 let Emy Počkar, ki je letos na evropskem prvenstvu osvojila peto mesto.

Poletje je bilo tako za vas kar naporno in zanimivo. Kdaj pa ste začeli treninge v klubu?

Za novo sezono smo se začeli pripravljati sredi avgusta, podobno kot vsako

leto. Trenutno imamo v klubu deset skupin deklet, skupaj jih je med 150 in 160. To je za nas tudi optimalna številka, tako zaradi trenerjev kot terminov v dvorani. Letos bomo imeli sedem licenciranih trenerjev, saj sta dve naši bivši igralki naredili izpita za trenerja. Poleg mene je drugi trener v klubu Primož Slavec, ki ima tri skupine, trenerji pa so še: Matjaž Kern, Ema Vratarič, Duša Hribar, Ivana Čadež in Tanja Smukavec. Imamo tudi pomočnice, naše bivše igralko, ki pomagajo pri večjih skupinah.

Kje vse tekmuje?

S člansko ekipo nastopamo v 2. ligi – zahod, mladinke so v 1. ligi, druga ekipa bo verjetno nastopala v 2. ligi. Imamo kar tri ekipe kadetinj, starejših deklic in male odbojke ter več ekip mini odbojke. To pomeni, da smo

trenutno med petimi najmočnejšimi klubi na zahodu glede mladinskih kategorij. Lani smo bili eni od štirih, ki smo imeli vse mlajše kategorije zastopane v prvi ligi.

V klubu dobro delate, članice pa vendarle ne morejo v 1. ligo. Zakaj?

Dekletom ne moremo ponuditi štipendij, ki jih ponudijo v ostalih klubih, in večina se jih po srednji šoli odloči, da bo prenehala igrati. Nekatera gredo tudi v druge klube, nam pa manjka izkušenih igralk.

Kakšen cilj ste si s članicami zastavili za letos?

Lani smo bili drugi in nam za las ni uspela uvrstitev v 1. B ligo. Tudi letos nimamo slabe ekipe, vendar pa ne poznamo še nasprotnikov, saj se je veliko ekip v naši ligi zamenjalo. Sicer pa v sezono startamo v sredini oktobra.

Dan slovenskega športa

Od leta 2020 imamo dan slovenskega športa, to je 23. september. Prav tako med 23. in 30. septembrom poteka evropski teden športa.

VILMA STANOVNIK

Kranj – Redna telesna dejavnost je izjemnega pomena za zdravje, ki je skupaj z duševnim zdravjem najpomembnejša sestavina zdravega življenjskega sloga. To je prepoznala tudi država, ki je 18. junija 2020 na pobudo OKS-ZSZ razglasila 23. september za dan slovenskega športa.

Datum je izbran kot obletnica 23. septembra 2000,

ko je ob zmagi veslačev Izotoka Čopa in Luke Špika ter strelca Rajmonda Debevc na poletnih olimpijskih igrah v Sydneyju prvič zaigrala slovenska himna Zdravljica.

Na ta dan naj bi vsi obuli športne copate, napihili žoge, zavrteli pedale, razgrnili joga blazine, si privoščili skok v vodo in še marsikaj, saj šteje čisto vsaka oblika telesne dejavnosti! Prav tako bomo med 23. in

30. septembrom že tradicionalno zaznamovali evropski teden športa.

Ker pa je za ta konec tedna napovedano deževno vreme, so številni organizatorji načrtovane prireditve morali prestaviti, med njimi tudi Olimpijski festival, ki naj bi potekal v središču Ljubljane. Tako bo Olimpijski festival potekal 7. in 8. oktobra. Tudi Festival športa v Kranju je prestavljen na naslednji konec tedna.

Med najboljšimi tudi gorenjske inovacije

1. stran

Kranjsko podjetje Iskra ISD pa je prejelo priznanje za inovacijski izziv Inovacije so energija. Razvili so namreč aluminijevo zlitino z visoko specifično trdnostjo. Kot pravijo, bo uporaba te zlitine v logistiki omogočala znižanje teže sestavnih delov in s tem tudi prispevala k zmanjšanju ogljičnih izpustov tako v fazi proizvodnje kot tudi uporabe izdelka.

Šimonka: »Po inovacijskem indeksu smo še vedno pod povprečjem Evropske unije, prav tako zaostajamo za vodilnimi državami v Evropi po številu inovatorjev in raziskovalcev.«

Med gorenjskimi podjetji je sicer srebrno priznanje prejel tudi Domel, ki je za družbo Husquarna razvil novo družino motorjev za profesionalno rabo, bronasto pa je šlo v roke Alple su za novo pohištvno funkcijo čutnih zaznav.

Na letošnjih regijskih izborih, ki so potekali na regionalnih zbornicah, je bilo sicer prijavljenih 207 inovacij, v ožji izbor na državnem nivoju se jih je uvrstilo 45.

Da je inovacija ključ za dvig dodane vrednosti slovenskega gospodarstva, so se strinjali udeleženci

Na fotografiji predstavniki podjetij Iskra ISD, iQwood in SIJ Acroni Jesenice / Foto: Tina Dokl

Dneva inovativnosti, ki se je na Brdu začel s strokovno konferenco, ki se je letos osredotočala na povezovanje in sodelovanje vseh deležnikov v ekosistemu za napredovanje Slovenije na tem področju.

Kot je v uvodnem nagovoru povedal predsednik GZS Tibor Šimonka, je prostora za izboljšave še veliko. »Po inovacijskem indeksu smo še vedno pod povprečjem Evropske unije, prav tako zaostajamo za vodilnimi državami v Evropi po številu inovatorjev in raziskovalcev. Še vedno namenjam tudi preizkus odstotek BDP za raziskave, razvoj in inovacije,« je povedal. Za spodbudo inovativnosti mora biti področje raziskav, razvoja in inovacij usklajeno s potrebami

gospodarstva, zato so na GZS prevzeli vlogo posrednika, da povežejo podjetja in raziskovalne institucije, računajo pa tudi na pomoč države, da zagotovi sredstva in pogoje. Kot pravi, še vedno obstajajo stereotipi, da znanost in gospodarstvo ne so-

podlagi tega skupaj z vami pripravimo ukrepe, ki spodbujajo raziskave, razvoj in inovacije,« je dejal Han in dodal, da so zato na ministrstvu pristopili k akcijskemu načrtu za izboljšanje konkurenčnosti slovenskega gospodarstva.

Na letošnjih regijskih izborih, ki so potekali na regionalnih zbornicah, je bilo prijavljenih 207 inovacij, v ožji izbor na državnem nivoju se jih je uvrstilo 45.

dita skupaj. »Čas je, da te stereotipe presežemo in se nehamo vrtili vsak s svojim vrtičkom,« je sklenil.

Dogodka se je udeležil tudi gospodarski minister Matjaž Ham. »Naloga nas, politikov in vlade, je, da sodelujemo, poslušamo in na

»Trdno verjamem, da se Slovenija lahko, predvsem pa mora pozicionirati kot evropsko središče razvoja naprednih tehnologij. Samo bomo tako lahko več kot podvojili dodano vrednost na zaposlenega in iz papirjev prišli v realnost,« je sklenil.

Umirjanje aktivnosti

Umar v jesenski napovedi pričakuje nižjo rast gospodarske aktivnosti, kot so pričakovali spomladi.

ALEŠ SENOŽETNIK

Ljubljana – Urad za makroekonomske analize in razvoj (Umar) je prejšnji teden objavil jesensko napoved gospodarskih gibanj. Letos pričakuje nadaljnje umirjanje rasti gospodarske aktivnosti, kar še posebej velja za izvozni del gospodarstva. »Za letos v Jesenski napovedi na Uradu RS za makroekonomske analize in razvoj predvidevamo 1,6-odstotno realno rast bruto domačega proizvoda (BDP), kar je malo manj, kot smo napovedali spomladi,« so zapisali. V spomladanski napovedi so

namreč predvidevali 1,8-odstotno gospodarsko rast. Na spremembo napovedi je močno vplivalo spremenjeno izhodišče državnega statističnega urada o prvi letni oceni BDP za lansko leto, ki je prvotno oceno nominalnega BDP na podlagi četrtletnih podatkov znižala za skoraj dve milijardi evrov.

Na realna gibanja pa vpliva zlasti gospodarsko ohlajanje v najpomembnejših trgovinskih partnericah, ki je izrazitejša od pričakovanega spomladi. Spremenili so se tudi kazalniki stopnje varčevanja gospodinjstev, ki je zdaj precej višja, in produktivnosti, predvsem v

predelovalnih dejavnostih, ki je upadla.

Na gradbeništvo bo pozitivno vplivalo odpravljanje posledic poplav. »Sicer pa bo neposreden negativen vpliv poplav na aktivnost predelovalnih dejavnosti in transporta ter izvoza po naši oceni prehodni in, kljub veliki prizadetosti na lokalnih ravneh, na makroekonomski ravni ne bo velik,« med drugim še ugotavljajo v Umarju, kjer v prihodnjem letu ponovno pričakujejo višjo rast BDP, in sicer 2,8-odstotno. Inflacija se bo umirjala, a manj izrazito, in bi se proti dvema odstotkoma lahko znižala šele leta 2025.

Na sejmu tudi Alpina in Elan

Celje – Na nedavnem sejmu MOS, ki je potekal od prejšnje srede do nedelje v Celju, sta se na razstavnem prostoru ministrstva za gospodarstvo, turizem in šport predstavili tudi gorenjski družbi Alpina in Elan. Obe podjetji sta zaradi tehnološke dovršenosti svojih izdelkov, vrhunškega dizajna in trajnostnega pristopa med ambasadorji slovenskega gospodarstva, ki Slovenijo predstavljajo tudi v tujini. »Tako Alpina kot Elan sta legendarni slovenski blagovni znamki. Verjetno ni Slovenca, ki ne bi imel v omari vsaj enega para Alpininih čevljev, Elanu pa gre zahvala, da smo Slovenci smučarski narod,« je dejal gospodarski minister Matjaž Han in poudaril velike sinergije med gospodarstvom, športom in turizmom.

DOBRO JE VEDETI

Davčne in druge ugodnosti za velike družine

CVETO ZAPLOTNIK

Velike družine, to je družine s tremi ali več otroki, ki so vzdrževani družinski člani, so deležne nekaterih davčnih in socialnih ugodnosti. Pri odmeri dohodnine se olajšave zvišujejo s številom otrok. Za prvega vzdrževanega otroka je letno olajšava 2698 evrov, za drugega 2933, za tretjega 4892, za četrtega 6851, za petega 8810 evrov ...

Družine s tremi ali več otroki lahko vsako leto uveljavljajo dodatek za veliko družino. Letos znaša za družino s tremi otroki 468 evrov, za družino s štirimi ali več otroki pa 568,71 evra. Za družine, ki prejema otroški dodatek, odloči o pravici do dodatka po uradni dolžnosti center za socialno delo, preostale morajo same vložiti vlogo. Do dodatka je upravičen eden od staršev pod pogojem, da imajo eden od staršev in otroci skupno stalno ali začasno prebivališče v Sloveniji. Družine lahko uveljavljajo dodatek do starosti otrok 18 let,

potlej pa le, če imajo otroci status učenca, dijaka, vajenca ali študenta, vendar najdlje do 26. leta starosti.

Velike družine, to je družine s tremi otroki, od katerih noben še ni dopolnil osemnajst let in pridobil popolne poslovne sposobnosti, so pri nakupu osebnega ali kombiniranega vozila z najmanj petimi sedeži in močjo motorja do vključno 150 kilovatov upravičene do vračila davka na motorna vozila. Eden od staršev in otroci morajo imeti na dan nakupa vozila stalno prebivališče v Sloveniji. Vračilo davka lahko uveljavljajo pri nakupu vozila na vsake tri leta.

Družina s štirimi ali več otroki, starimi do 18 let, lahko uveljavlja za en avtomobil za polovico nižjo letno dajatev za uporabo vozil v cestnem prometu. Če je vozilo, za katero je uveljavljala nižjo letno dajatev, razvrščeno v cestninski razred B, je ob nakupu vinjete za to vozilo upravičena do pomoči v višini razlike cene letne vinjete za cestninski razred A.

Na čelu Kontrona tudi Fir

Kranj – Kranjski Kontron je prejšnji petek dobil novega glavnega direktorja. Nadzorni svet družbe je na septembrski seji na mesto imenoval Jureta Fira, ki bo podjetje vodil poleg Roberta Kuzmiča, ki je na čelu družbe od leta 2021. Fir, ki je doslej skrbel za področje infrastrukturnih rešitev, je nasledil Saša Bergerja, ki poslovno pot nadaljuje v Petrolu.

Že v 3 tednih* do vloge za soglasje

Čas se izteka

Le še do 31. decembra je čas, da pri elektro distributerju vložite vlogo za soglasje za postavitev in priklop vaše sončne elektrarne v omrežje. Tako si boste še lahko zagotovili obračunavanje po finančno najugodnejšem sistemu neto meritev. Ta vam zagotavlja hitrejšo povrnitev vaše investicije.

Ker je v tem primeru čas zares denar, vam pri znamki MOON zagotavljamo, da bomo vašo vlogo pripravili v zgolj treh tednih* po prejemu povpraševanja.

Oglasite se nam čim prej, pravočasno oddajte vlogo in prehitite nova pravila.

vrhunskaemobilnost.si

* Velja v primeru takojšnjega naročila in potrditve termina oglada (t. i. home check) po prejemu informativne ponudbe, takojšnje potrditve ponudbe po ogledu in takojšnjega podpisu pogodbe o nakupu sončne elektrarne po prejemu. Prizadjemo si pravico do podaljšanja roka na več kot tri tedne v primeru višje sile. Upolittvena bodo povpraševanja, ki bodo oddana najkasneje do 1. 12. 2023.

080 88 46 | moonpower@porsche.si | 30^{let} PORSCHÉ SLOVENIJA | MOON

Avtobus do smrti povozil otroka

SIMON ŠUBIC

Puštal – V torek popoldne je v hudi prometni nesreči v Puštalu umrl šestletni otrok. Kot so sporočili s Policijske uprave Kranj, je nekaj minut po 14. uri 49-letni voznik av-

da ga je povozil, tako da ga je pod vozilom vlekel še nekaj metrov, preden se je ustavil.

»Policisti so kraj zavarovali in opravili ogled. Ogle-da sta se udeležili tudi preiskovalna sodnica in državna tožilka. Policisti nadalju-

Tragična nesreča se je zgodila ob ponovnem vključevanju avtobusa v promet. / Foto: Gorazd Kavčič

tobusa ustavil avtobus na postajališču, pri speljevanju oziroma ponovnem vključevanju v promet pa je trčil v otroka in ga povozil. V nesreči je bil otrok tako hudo telesno poškodovan, da je na kraju nesreče umrl. Po naših informacijah naj bi otrok stopil pred avtobus, česar voznik ni opazil, prav tako ne,

jejo zbiranje obvestil o vseh okoliščinah prometne nesreče in za voznika avtobusa vodijo postopek v smeri kaznivega dejanja zoper varnost javnega prometa. O vseh ugotovitvah bodo obveščali pristojno državno tožilstvo,« je pojasnil Roland Brajič s Policijske uprave Kranj.

Reševanje na Voglu

SIMON ŠUBIC

Vogel – Letalska policijska enota je v torek popoldne na Voglu reševala moškega, ki si je med nudenjem pomoči jadralnemu padalcu pri vzletu huje poškodoval nogo. Kljub oblačnemu vremenu in slabi vidljivosti je posredovala posadka policijskega helikopterja, ki je

dežurno ekipo gorskih reševalcev v mejnih razmerah izkrcala na kraju nesreče. Policijski helikopter se je nato umaknil in v zraku čakal na pripravo ponesrečenca na transport. Moškega, gre za državljana Slovenije, so odpeljali v jeseniško bolnišnico. V reševanju so sodelovali tudi bohinjski gorski reševalci.

Reševanje poškodovanega moškega na Voglu / Foto: PU Kranj

Nasilen do partnerice

Bled – Blejski policisti so obravnavali nasilje 27-letnega moškega nad zunajzakonsko partnerico. Moškemu so zaradi nasilnih dejanj izrekli prepoved približevanja. Sumijo ga storitve kaznivega dejanja z elementi nasilja.

O škodljivem vplivu pornografije na otroke

Na trinajstem strokovnem posvetu o spolnih zlorabah otrok na spletu so med drugim govorili o škodljivem vplivu pornografije na otroke in mladostnike ter o naraščanju fenomena transakcijskega sekstanja – izmenjave spolnih vsebin za denar.

SIMON ŠUBIC

Ljubljana – Od začetka epidemije covid-19 beležimo skrb vzbujajoč porast priljubljenosti transakcijskega sekstanja oziroma izmenjave spolnih vsebin za denar, je Emilie Coomans iz belgijske organizacije za pogrešane in spolno izkoriščane otroke Child Focus opozorila na 13. posvetu E-zlorabe otrok, ki je v torek potekal na Fakulteti za družbene vede v Ljubljani. Kot je pojasnila, družbena omrežja s svojimi algoritmi posredno spodbujajo transakcijsko sekstanje, pred čimer niso varni niti mladoletni. Strokovni posvet o spolnih zlorabah otrok na spletu so pripravili prijavnata točka Spletno oko, Uprava kriminalistične policije pri Generalni policijski upravi ter Združenje za informatiko in telekomunikacije pri Gospodarski zbornici Slovenije, namenjen pa je bil predvsem organom pregona, sodiščem, pripravljavcem zakonodaje, zaposlenim v šolstvu in centrih za socialno delo ter nevladnim organizacijam.

Digitalne platforme orodje za manipulacijo

Pandemija covid-19 je tudi sicer olajšala dostop storilcev do potencialnih žrtev, ki so imele omejen dostop do zaščite, zaradi omejitev gibanja pa je bilo oteženo sodelovanje podpornih služb, je povedala Bruna Profaca, klinična psihologinja s Poliklinike za zaščito otrok in mladih Zagreb. Po pandemiji po njenih besedah

obstajajo pomembne razlike med dejansko razširjenostjo spletnih zlorab in številom uradnih poročil o teh primerih. Zato je pomembno pridobivati podatke neposredno od otrok, izvajati retrospektivne študije in upoštevati družbeni, družinski in psihosocialni kontekst v posameznih državah, je poudarila.

Kriminologinja Elena Martellozzo z britanske Univerze Middlesex je v ospredje postavila skrb vzbujajoče posledice spletnega spolnega napeljevanja otrok, pri katerem storilci izkoriščajo digitalne platforme za manipulacijo in izkoriščanje mladih. Pornografija je po njenih besedah osrednji vir spoznavanja s spolnostjo za mnoge mlade, saj jo mnogi odkrijejo, še preden se s spolnostjo srečajo – morda

Tveganja za spolne zlorabe otrok na spletu v zadnjih letih naraščajo tako zaradi tehnoloških inovacij kot tudi družbenih kriz. / Foto: Gorazd Kavčič

covida-19. Na srečo pa nova niso samo tveganja, ampak tudi orodja, ki lahko pomagajo. Ključni novi orodja, ki sta na voljo tudi slovenskim uporabnikom, sta storitvi za preprečevanje in odstranje-

ali ga, če je do objave že prišlo, samodejno odstranijo.

Kaj lahko storijo starši

Načela, s katerimi lahko starši na ključen način preventivno delujejo, ostajajo enaka in na nek način preprosta. Najprej je pomembno, da se sami seznanijo s tveganji, ki prežijo na njihove otroke na spletu, in z možnostmi za ukrepanje v primeru incidentov. Nato naj s tveganji seznanijo otroka, pri čemer je pomembno, da si z njim prizadevajo za odnos zaupanja, pri katerem se bo otrok, če se bo na spletu znašel v stiski, nemudoma obrnil nanje.

Predstavili nov priročnik

Na posvetu so predstavili tudi nov priročnik Spolne zlorabe otrok in mladostnikov na spletu. V njem so predstavljeni problematika, nasveti za preventivno delovanje in možni ukrepi ob incidentih. Posebno poglavje so tokrat namenili novim in naraščajočim tveganjem. Priročnik je namenjen strokovnim delavkam in delavcem, ki delajo z otroki in mladostniki v šolah, centrih za socialno delo, javnih zavodih in nevladnih organizacijah. Prav tako je lahko uporaben za vse, ki se s problematiko zlorab otrok srečujejo na druge načine, denimo pri pripravi zakonodaje, raziskovalnem delu ali obravnavi kaznivih dejanj, v prijavnata točka Spletno oko pa upajo, da bo pripomogel k razumevanju problematike tudi v splošni javnosti.

Pomembno je, da se starši sami seznanijo s tveganji, ki prežijo na njihove otroke na spletu, in z možnostmi za ukrepanje v primeru incidentov. Nato naj s tveganji seznanijo otroka, pri čemer je pomembno, da si z njim prizadevajo za odnos zaupanja, pri katerem se bo otrok, če se bo na spletu znašel v stiski, nemudoma obrnil nanje.

celo, še preden se poljubijo ali držijo za roke s partnerjem.

Orodja za odstranjevanje intimnih posnetkov

Kot so sporočili organizatorji posveta, tveganja za spolne zlorabe otrok na spletu v zadnjih letih naraščajo tako zaradi tehnoloških inovacij kot tudi družbenih kriz, kot je bila pandemija

vanje deljenja intimnih posnetkov, poimenovani Take It Down in StopNCII.org. Storitvi delujeta tako, da mladostnik s pomočjo aplikacije naloži digitalni odtis intimnega posnetka (oziroma fotografije), ki je bil objavljen na spletu ali za katerega ga skrbi, da bi lahko bil. Spletna družbena omrežja s pomočjo odtisa ne dovolijo objave spornega posnetka

Posvet E-zloraba otrok je bil namenjen predvsem organom pregona, sodiščem, pripravljavcem zakonodaje, zaposlenim v šolstvu in centrih za socialno delo ter nevladnim organizacijam. / Foto: Spletno oko

**KURILNO
OLJE**
DATRIS
GREJE MOČNEJE
080 2341
Datris d.o.o., Alpska cesta 43, 4248 Lesce

GG+

AKTUALNO
POGOVOR
ZANIMIVOSTI
ZGODBE
RAZGLLED

Vznemirljive zgodbe preteklosti

Restavrador Rok Valjavec živi v Britofu pri Kranju. Odraščal je v Tupaličah, po domače pr' Zamud. Posebej je ponosen ravno na hišno ime ter da iz njegove rodbine izhaja oče pomembnega literarnega ustvarjalca izpod Storžiča Matije Valjavca.

ALENKA BRUN

Ko se pripeljete na dvorišče Roka Valjavca v Britofu, se lahko zgodi, da ostanete brez besed. Hišo obnavlja, vendar jo spretno kombinira s starinami, elementi preteklosti, kot sta to recimo Matevžovčev leseni strop iz Preddvora iz leta 1742 in portal vhodnih vrat z letnico 1848, ki izvira iz Besnice iz Modrijanove hiše. V času našega obiska mu je nad zadnjim vhodom v hišo mojster iz Železnikov ravno delal strehico iz skrilavcev ...

Začetki

»Kot otrok sem konce tedna veliko preživel v Tupaličah pri starih starših. Potem je ata v 90-ih letih prejšnjega stoletja umrl, pa sem se odločil, da bom živel s staro mamo,« začne svojo zgodbo Valjavec, njegov partner, ki je ravno tako Rok, se nam pridruži v pogovoru, saj je tudi njega zastupil z ljubeznijo do starin. Rok Seničar prihaja iz Sevnice, starine so sedaj že štiri leta tudi njegov svet.

Starine je Rok Valjavec vžljubil že kot osnovnošolec. Na srednjo šolo se je potem

vpisal na lesno v Škofji Loki. »Vsi sošolci so imeli prakso pri mizarjih, jaz pa pri restavradorjih,« pripoveduje. »V Restavratskem centru v Ljubljani pa škofjeloškem in kranjskem muzeju, pri rezbarju Janezu Vovku s Police ...« našteva. Tako se je odločil, da bo restavradorstvo njegovo poklic.

Starine

V njegovi hiši na vsakem koraku naletiš na kakšno starino z znano ali neznanom, bolj ali manj vznemirljivo zgodbo iz preteklosti. Valjavec pokaže na leseno silhueto razpela v kotu: »Ta je pri meni že kakšnih 25 let. Enkrat ga je prinesla stranaka, z željo, da naredim znamenje. Naslednjič bi se morala vrniti z načrtom, kakšno znamenje želi, a je ni bilo več nazaj ... Tisti rogovci na steni so iz Bornove lovske hiše, ki se obnavlja. Lastnik jih je hotel vreči stran ...« opisuje Valjavec, ki ga velikokrat lastniki sami pokličejo, ko kaj prodajajo ali rušijo stare hiše, poslopja.

Zaljubljen v skrinje

Stare skrinje pa imajo v njegovem srcu posebno mesto. V delavnici ob hiši ima poleg dvajsetih skrinj, ki so v procesu restavriranja, trenutno v delu eno, kjer so odkrili stare avstro-ogrške grbe. Skrinja nosi letnico 1801, sodi torej v Napoleonove čase. »V roke smo jo dobili prebarvano in nihče ni vedel, da bomo pod barvo kaj odkrili. Sedaj jo počasi

restavriramo,« pove. V dnevnici sobi ima eno, za katero vedo, da je bila narejena po Layerjevi delavnici, in ko jo je prvič videl, je vedel, da jo želi imeti. Najstarejša, ki jo je kdajkoli restavriral, je bila iz Gradu Devin v Italiji in je imela letnico 1460. Sem in tja kupi kakšno tudi za svojo dušo, pravi, a njegov Rok Seničar se le pomenljivo nasmeje – izvemo, da jih ima v skladišču čez 85. »Ene čakajo na kupca, kakšno bo treba obnoviti,« se Valjavec ne da motiti. »Po večini so iz Gorenjske, ker le pri nas smo imeli bogato poslikane. Vipavska dolina ima bolj interziranje, štajerske skrinje nekaj poslikav še imajo, Dolenjska tega ne pozna,« še pojasni.

Zakaj skrinje, nas zanima. »Vsaka skrinja je nekaj posebnega že zaradi letnice na njej, zgodbe, ki jo nosi s seboj,« odgovori. Predvsem pa ga navdušujejo skrivni predali v skrinji in njihova tehnika zapiranja. »Ena ni enaka drugi,« pove. »Na Jezerškem sem obnavljal eno skrinjo, kjer je bilo sedem, morda celo osem skrivnih predalov. Ko si odprl enega, si naletel na drugega in potem na tretjega in tako naprej.«

Za konec izvemo še, da je že njegov stari ata kot mizar delal za Plečnika; izdelal pohištvo za grad na Brdu, pa za Bežkovo vilo v Kranju, na primer; precej kasneje pa je izdelal, da starine zbira tudi njegov oče. Rok Valjavec zaključuje, da morda pa je vseeno kaj zapisano v genih.

Danes pravimo dnevna soba, včasih so rekli hiša. Tu naletimo na hišo znotraj hiše. Prostor je preteklost, umeščena v sedanjost. / Foto: Alenka Brun

Skrinja, narejena po Layerjevi delavnici. Ne ve se sicer, kdo jo je poslikal, a po videnem je bil zelo dober slikar, zagotovo pa skrinja izhaja iz bogate hiše, pravi njen sedanji lastnik Rok Valjavec. / Foto: Alenka Brun

Rok Valjavec je zelo ponosen na svojo veliko knjigo, ki je ob enem neke vrste spominska in knjiga zahval. / Foto: Alenka Brun

Kultura

Slikarja Nikolaj Vogel in Marko Lukan ob mednarodnem dnevu gluhih Stran 22

Pogovor

Dr. Kozma Ahačič, prejemnik mednarodne Pretnarjeve nagrade 2023 Stran 23

Zanimivosti

Diamantni maturant Gimnazije Želimlje Gašper Posedi z Brega ob Savi Stran 24

Od petka do petka

Poslanec Gibanja Svoboda Dejan Zavec pravi, da je odstop podal zaradi zdravstvenih razlogov. / Foto: Gorazd Kavčič

Predsednik vlade Robert Golob je zaradi smrti dveh otrok s srčnimi napakama po operaciji v Izraelu obiskal Pediatrično kliniko v Ljubljani. / Foto: Ukorn

Predsednica republike Nataša Pirc Musar med govorom na splošni razpravi svetovnih voditeljev na Generalni skupščini ZN / Foto: Matjaž Klemenc/UPRS

V državnem zboru nadomestna poslanca

SIMON ŠUBIC

Kmalu 640 milijonov evrov neposrednih izplačil iz proračuna

Predsednik vlade Robert Golob je v ponedeljek odgovarjal na vprašanja državnih poslancev. Med drugim je dejal, da v naslednjih tednih iz proračuna pričakuje za okoli 640 milijonov evrov neposrednih izplačil ljudem, gospodarstvu in občinam v okviru ukrepov po poplavih. »Nikoli v zgodovini te države ob nobeni nesreči ni bilo izplačanega toliko denarja, niti ne tako hitro,« je poudaril. Pospešeno vzpostavljajo tudi tehnično pisarno, ki bo v pomoč najbolj ogroženim. Posebnega individualnega svetovanja in obravnave bodo deležni tisti, ki so utrpeli za več kot 30.000 evrov neposredne škode, po ocenah je takih nekaj več kot tisoč. »Nekateri bodo potrebovali nadomestne domove, nekateri denarno pomoč, nekateri pomoč pri reprogramiranju kreditov ali celo odpisu, nekateri pri zavarovalnicah,« je povedal Golob. Ob tem je poudaril, da nadomestne gradnje kljub spremembam zakonodaje za njihovo pospešitev potrebujejo čas, pri čemer ne moremo govoriti hitreje kot v roku naslednjih dvanajst

mesecev. Vlada je za tiste, ki jim je treba čez zimo najti nadomestno bivanje, dala na razpolago stanovanjski fond, za stanovanja pa ne bo treba plačati najemnin. »Ta proces je vzpostavljen. Kdor nima urejenih bivalnih pogojev, naj se obrne na vlado, lahko tudi na klicni center 114,« je dodal.

Odločitve državnega zbora

Državni zbor je v sredo potrdil mandata nadomestnim poslancema Gibanja Svoboda Dejanu Süču in Juriju Lepu, ki sta v poslanskih vrstah nadomestila Dejana Zavca in Martina Marzidovška. Slednja sta prejšnji teden odstopila kot poslanca. Zavec je kot razlog navedel zdravstvene razloge, Marzidovšek pa nov karierni izziv. Poslanci so ta teden potrdili tudi zakon o povračilu glob zaradi covidnih odlokov, ki predvideva povrnitev plačanih glob v postopkih, ki so bili v mandatu prejšnje vlade uvedeni na podlagah, za katere se je izkazalo, da so neskladne z ustavo. Po besedah ministrice za pravosodje Dominike Švarc Pipan se globe ne bodo vračale za prekrške z elementi nasilja. V času covidja je bilo uvedenih 62 tisoč prekrškovnih postopkov. Državni zbor je potrdil tudi spremembe zakona o verski svobodi, ki je

verskim uslužbencem znižal nadomestilo za plačilo socialnih prispevkov. Sprememba zakona sicer zvišuje zakonsko določeno višino državnega kritja prispevkov z zdajšnjih 48 na 60 odstotkov povprečne plače, a hkrati ukinja lansko uredbo vlade, s katero je ta določila 100-odstotno kritje prispevkov. S tem bo višina kritja prispevkov po novem dejansko nižja za 40 odstotkov.

Golob na pediatrični kliniki

Po medijskem poročanju o smrti dveh otrok s hudo srčno napako po operaciji v Izraelu, kamor so ju poleti napotili po zdravljenju v ljubljanskem kliničnem centru, kjer so ostali brez srčnih kirurgov, je predsednik vlade Robert Golob, ki opravlja tudi funkcijo ministra za zdravje, obiskal Pediatrično kliniko v Ljubljani. Seznanil se je z razmerami na področju zdravljenja otrok s prirojenimi srčnimi napakami in glede primera smrti dveh otrok povedal, da je bil že sprožen zunanji strokovni nadzor. »V tem trenutku smo zadovoljni s tem, in dokler ne dobimo rezultatov nadzora, ne bomo sprožili nobenih dodatnih ukrepov,« je poudaril. Trenutno sicer v ljubljanskem kliničnem centru delujeta dva otroška srčna kirurga,

kar je po oceni vodstva dovolj, za otroke z zelo redkimi in kompleksnimi srčnimi napakami pa je dogovorjeno, da jih bodo zdravili v centru v Münchnu in v kliniki v Stuttgartu, kjer je delno zaposlen tudi otroški srčni kirurg Janez Vodiškar, ki od 8. septembra vodi Center za obravnavo bolnikov s prirojenimi srčnimi napakami v UKC Ljubljana.

Na Generalni skupščini Združenih narodov

V New Yorku poteka 78. zasedanje Generalne skupščine Združenih narodov (ZN). Predsednica republike Nataša Pirc Musar je v govoru na splošni razpravi svetovnih voditeljev v ospredje postavila podnebne spremembe (in ob tem omenila katastrofalne poplave v Sloveniji), potrebo po reformi Varnostnega sveta ZN, pasti digitalne dobe in enakost spolov. Kot je med drugim opozorila, svet živi v najzahtevnejših časih od ustanovitve ZN, ko človeško dostojanstvo še vedno ni zagotovljeno, pravno zavezujoče pogodbe se ne izvajajo, vojne in spopadi se nadaljujejo, svet pa ni povsem priznal resnosti podnebnih sprememb. Zahvalila se je tudi za izvolitev Slovenije v Varnostni svet za obdobje 2024–2025. Ob tem je pozvala k nujni reformi Varnostnega sveta.

Slovinci v zamejstvu (921)

Vaški praznik v Šmihelu

JOŽE KOŠNJEK

med sosedi

Konec preteklega tedna je bilo na južnem delu Koroske toliko prireditev, da se je bilo res težko odločiti, katero izbrati za obisk. Oktet Suha je imel ob 40-letni-

Med njimi je bil tudi Vaški praznik v Šmihelu pri Pliberku. Že 39 let ga v čast zavetniku vasi svetemu Mihaelu organizira domače Katoliško prosvetno društvo. »Naš

starih običajev. Letos predstavljamo pot od žitnega snopiča do moke, od polja do krožnika. Doma vzgojene in pridelane pridelke obiskovalci lahko tudi kupijo,« je povedal predsednik Katoliškega prosvetnega društva

Na šmihelskem prazniku so prikazali pot od žitnega snopa do moke. / Foto: Jože Košnjek

V nedeljo so v Kulturnem domu v Pliberku odprli razstavo ob 70-letnici Slovenske planinske poti. Pripravili so jo Slovensko planinsko društvo v Celovcu, Planinska zveza Slovenije in Planinski muzej iz Mojstrane. Na odprtju je slovenske planinske in domoljubne pesmi pel Gorenjski projektni zbor pod vodstvom Eve Jelenc Drogz. Razstava bo odprta do sredine oktobra.

ci delovanja koncert v domačem kraju. V Bilčovsu je bila »dalmatinska fešta«, v Globasnici Rozalkino žegnanje, na Radišah praznik z mašo, v Šmarjeti v Rožu »fižolova veselica« pa še precej drugih prireditev je vabilo na obisk.

namen ni organiziranje množičnih veselic, ampak želimo prirediti nekaj enostavnega, pristnega domačega in kulturnega, seveda pa poskrbimo tudi za glasbo, petje, jedačo in pijačo. Vsako leto prikazemo enega od

Predsednik Katoliškega prosvetnega društva Silvo Jernej z lectovim srcem / Foto: Jože Košnjek

Silvo Jernej, po stroki načrtovalec prostora. Na tej dolžnosti je nasledil dolgoletno predsednico Marijo Opetnik. Za letošnji praznik so Šmihelčani poskrbeli tudi za družabne igre starejših in mlajših. Nagrada je bila lectovo srce. Zapel je domači pevski zbor Gorotan, ki bo 11. novembra praznoval 130-letnico prepevanja. Gorotan je staro ime za Korotan, predsednik pevskega društva pa je Franc Opetnik.

Igral je ansambel Korenika, ki ga sestavljajo Albert Šorli iz Železne Kaple, Franc Vejniki iz Globasnice in Albert Kraiger iz Šmihela, ki je že nad 30 let zborovodja domačega Gorotana. Konec meseca bodo praznovali tudi čebelarji. »Čebelarstvo društvo, v katerem nas je 28 članov in nismo le člani na papirju, ampak gojimo čebele, bo staro sto let,« se je pohvalil predsednik Janez Bričman iz Strpne vasi.

Govor o stanju v EU 2023

Govor o stanju v Uniji je tradicionalni nagovor, ki ga ima predsednica evropske komisije Ursula von der Leyen vsako leto v evropskem parlamentu. Letošnji je bil četrti in zadnji v njenem petletnem mandatu ...

MIHA NAGLIČ

Evropski zeleni dogovor

V delu govora, ki ima naslov Evropski zeleni dogovor, je govornica povzela ekološko problematiko. »Spoštovane poslanke in poslanci, pred štirimi leti smo se na klic zgodovine odzvali z evropskim zelenim dogovorom. Letošnje poletje, ki je bilo najtoplejše doslej izmerjeno v Evropi, je bridek opomnik, zakaj je tako pomemben. V Grčiji in Španiji so divjali požari, le nekaj tednov zatem pa so ju prizadele še uničujoče poplave. Ekstremno vreme je ustvarjalo kaos in grozozansko škodo od Slovenije do Bolgarije in prav po vsej Uniji. Znašli smo se v realnosti pregretega planeta. Evropski zeleni dogovor je nastal iz potrebe po zaščiti našega planeta. Vendar je bil zasnovan tudi kot priložnost za ohranitev naše prihodnje blaginje. Ta mandat smo začeli z določitvijo dolgoročne perspektive z uredbo o evropskih podnebni pravilih in ciljem za leto 2050. Podnebno agendo smo preoblikovali v gospodarsko. To je ponudilo jasno usmeritev za naložbe in inovacije. Tako zastavljena strategija za rast je že na kratek rok prinesla rezultate. Evropska industrija vsak

dan dokazuje, da je pripravljena poganjati prehod. S tem dokazuje, da modernizacija in razogljičenje lahko napredujeta z roko v roki. V zadnjih petih letih se je število tovarn čistega jekla v EU povečalo za nič na 38. Danes privabljam več naložb v čisti vodik kot ZDA in Kitajska skupaj. Ravno jutri se bom na Danskem sestala s predsednico vlade Mette Frederiksen, kjer bom te inovacije lahko videla tudi v živo. Obeležili bomo splavitev prve kontejnerske ladje na čisti metanol, proizveden s sončno energijo. Takšno moč ima odziv Evrope na podnebne spremembe. Evropski zeleni dogovor zagotavlja potrebni okvir, spodbude in naložbe, vendar rešitve razvijajo ljudje. Izumitelji in inženirji. Zato, spoštovani poslanci in poslanke, se nekaj nikoli ne bo spremenilo, tudi ko vstopamo v naslednjo fazo evropskega zelenega dogovora. Še naprej bomo podpirali evropsko industrijo v celotnem obdobju tega prehoda. Začeli smo s svežnjem ukrepov – od akta o neto ničelni industriji do akta o kritičnih surovinah. Z evropsko industrijsko strategijo smo se lotili ocenjevanja tveganj in potreb vsakega posameznega ekosistema pri tem prehodu. Začeto delo moramo

dokončati. Pri tem moramo razviti pristop za vsak industrijski ekosistem. Zato bomo od tega meseca dalje organizirali vrsto dialogov z industrijo o čistem prehodu. Glavni cilj bo podpreti vse sektorje pri oblikovanju lastnih poslovnih modelov za razogljičenje industrije. Prepričani smo namreč, da je ta prehod bistven za našo prihodnjo konkurenčnost v Evropi. Vendar gre pri tem v enaki meri tudi za ljudi in njihova delovna mesta danes. Naša vetrna industrija je na primer evropska zgodba o uspehu. Vendar se trenutno sooča z edinstveno kombinacijo izzivov. /.../ Naj gre za vetrno energijo ali jeklo, za baterije ali električna vozila, so naše ambicije jasne: prihodnost naše industrije čiste tehnologije se mora pisati v Evropi ...«

EU in Kitajska

Predsednica je v svojem govoru posebej opozorila tudi na zahtevno razmerje med EU in Kitajsko in izpostavila primer kitajskih električnih vozil. »Gre za ključno panogo za čisto gospodarstvo, z ogromnim potencialom za Evropo. Vendar svetovne trge preplavljajo cenejši kitajski električni avtomobili. Njihova cena je umetno nizka, saj jo omogočajo ogromne državne subvencije. To izkrivlja naš trg.

Tako kot je tako ravnanje za nas nesprijemljivo v okviru Unije, je nesprijemljivo tudi, kadar prihaja od zunaj. Danes tako lahko sporočim, da Komisija začne protisubvencijsko preiskavo električnih vozil, ki prihajajo iz Kitajske. Evropa je odprta za konkurenco. Ne pa za tekmovanje v zniževanju standardov. Braniti se moramo pred nepoštenimi praksami. Prav tako pa je pomembno, da ohranimo odprte komunikacijske kanale in dialog s Kitajsko. Obstajajo namreč tudi vprašanja, pri katerih lahko sodelujemo in moramo sodelovati. Zmanjševanje tveganj, ne popolna prekinitve odnosov – to bo moj pristop v pogovorih s kitajskim vodstvom na vrhu EU-Kitajska, ki se bo odvijal letos.«

Leto 2024 bo v EU volilno

Tudi iz govora, ki ga je imela predsednica evropske komisije pred poslanci evropskega parlamenta v Strasbourgu 13. septembra 2023, se vidi, kako zapleten je čas, ki ga živimo. Spomladi 2024 bodo evropske volitve, kolo evropskih mehanizmov se bo zavrtelo na novo in se soočilo s staro in novo problematiko. Dejstvo je, da smo v unijo povezani Evropejci močnejši, kot bi bili vsak posebej in vsak le zase ...

Ursula von der Leyen je svojem govoru omenila tudi poplave v Sloveniji. Na sliki med obiskom Črne na Koroškem, 9. avgusta 2023. / Foto: Wikipedija

Organsko kmetovanje kot odgovor na intenzivno, »industrijsko« kmetijstvo. Fotografija je nastala na posestvu blizu Rostocka v Nemčiji. / Foto: Wikipedija

V Estoniji »restavrirajo« gozdove podobno kot kulturne spomenike. Na fotografiji je gozd v narodnem parku Meenikunno. / Foto: Wikipedija

Nove knjige (703)

Osebnosti druge svetovne vojne

MIHA NAGLIČ

»Karizmatični nemški socialdemokratski politik, zvezni kancler in zunanji minister ZRN, berlinski župan, mednarodni pogajalec in Nobelov nagrajenec za mir se je rodil v Lübecku kot Herbert Ernst Karl Frahm (1913–1992). Že kot mladenič se je priključil socializmu, s prihodom Hitlerja na oblast pa je postal aktiven v protinacističnem boju. Odšel je v emigracijo v Skandinavijo, kjer je nadaljeval z bojem proti nacizmu kot novinar. Do konca druge svetovne vojne je ostal v Stockholmu, po vrnitvi domov pa se je vključil najprej v lokalno in nato v državno politiko. Eden njegovih najpomembnejših političnih ciljev je bil približati se vzhodnim

komunističnim državam (detant), posebej NDR. S t. i. novo vzhodno politiko mu je to tudi uspelo, zanj je leta 1971 prejel Nobelovo nagrado za mir. Najbrž je doživel največje politično zadovoljstvo in potrditev pravilnosti svoje politike, ko je nekaj let pred smrtjo leta 1989 dočkal padec Berlinskega zidu in jeseni 1990 mirno združitev Nemčije. Na njegovo politično pot je najbolj vplival odločen antinacizem.« / »Če za koga velja, da ga je druga svetovna vojna izstrelila v orbito slave, velja to za preprostega kmečkega fanta, nesojenega peka Stanka Semiča. V partizanskem bojevanju je nekdanji španski borec pokazal vrlino in talente, ki jih sicer ne bi mogel uresničiti, in je celo šibkosti svoje osebnosti

lahko uveljavil kot prednosti. V boju proti zlemu fašizmu, kot ga je razumel, se je približal smislu življenja. Daki je v bojevanje za cilj, ki ga je razumel dobesedno, v vojni zmede in moriji vložil vse ter zanj vedno znova tvegati življenje. V vojni to ni bilo nič posebnega, od vojakov v mnogih vojskah so politični voditelji

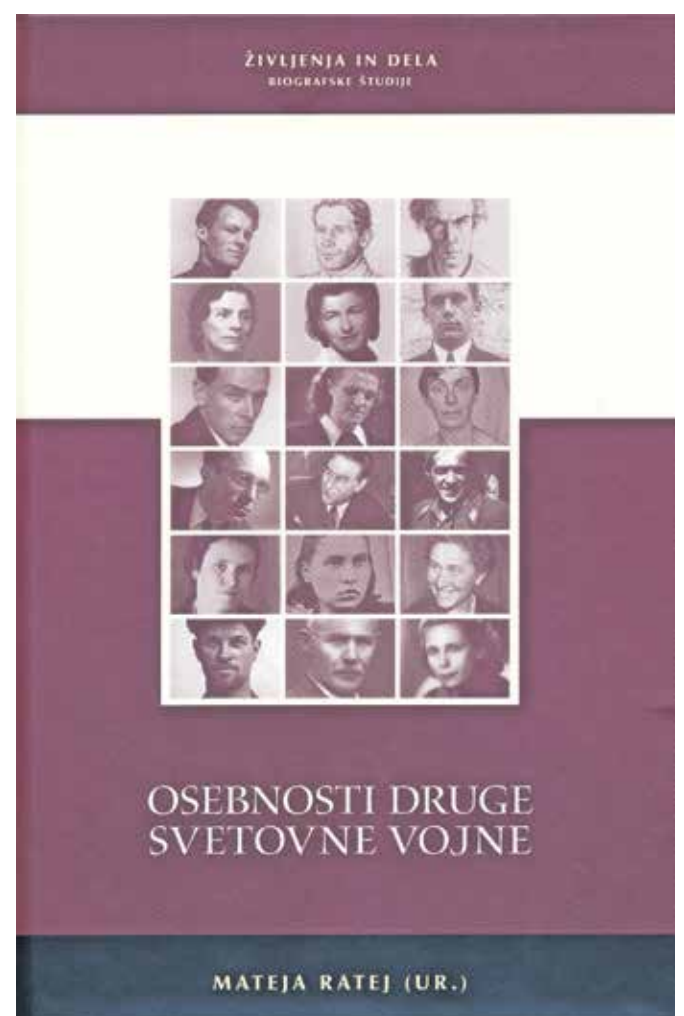
Osebnosti druge svetovne vojne, uredila Mateja Ratej, Založba ZRC, Ljubljana, 2023, 344 strani

in poveljniki pričakovali, da za domovino in druge vrednote dajo svoje življenje. Stanku Semiču je vojna sreča kljub ranam dala možnost, da se je kot takšen tudi uresničil.« (str. 20–21, 228)

Knjiga prinaša biografije osebnosti, ki jih je zaznamovala druga svetovna

vojna. In oni njo. Izbral sem sklepna odlomka iz portretov dveh legendarnih osebnosti, nemškega politika in antinacista Willyja Brandta in slovenskega partizanskega komandanta Staneta Semiča - Dakija (1915–1985). Drugi izbranci so: Filip Kalan, Ted Kramolc, Klara Kukovec, Vida Lasič, Črtomir

Nagode, Leon Novak, Angela Ocepek, Elsa Oeltjen Kasimir, Boris Pahor, Vladimir Rybar, Frančiška Senica, Lidija Šentjerc, Vida Tomšič, Anton Ukmar, Andrej Višočnik in Katja Vodopivec. Bolj ali manj poznane osebnosti, vse pa enkratne usode. Zanimivo in poučno branje.

Letos porast dokumentarcev

V tekmovalnem programu letošnjega 26. Festivala slovenskega filma, ki bo potekal od 3. do 8. oktobra v Portorožu, se bo za nagrade vesna potegovalo 55 filmov različnih žanrov. Med njimi je 14 celovečercer, odlična pa je letošnja bera dokumentarnih filmov.

IGOR KAVČIČ

V torek so na novinarski konferenci pred začetkom vsakoletnega osrednjega pregleda domače filmske produkcije novosti in poudarke letošnjega festivala predstavili direktorica Slo-

Med dokumentarci bo na ogled tudi film Uživajte, oder je vaš – o plesalcu in koreografu Edvardu Clugu. Režiral ga je Božo Grlj, scenaristka pa je Nuša Ekar, oba iz Kranja.

venskega filmskega centra Nataša Bučar, direktor festivala Bojan Labović, vodja strokovnega programa Veronika Zakonjšek in vodja projekta Tjaša Smrekar.

Že po tradiciji bodo tudi letos ob odprtju 26. Festivala slovenskega filma podelili nagrado za življenjsko delo na področju filmske ustvarjalnosti, nekoč nagrado Metoda Badjуре, ki od letošnjega leta naprej nosi razširjeno ime nagrada

Milke in Metoda Badjуре. S preimenovanjem nagrade so želeli poudariti pre mnogokrat spregledani doprinos filmske režiserke in montažerke Milke Badjуре ter na vsebinski ravni ponovno združiti najpomembnejši slovenski filmski ustvarjalni par, katerega skupno delo je v mnogih primerih nemogoče ločiti. Letošnji nagrajenec je direktor fotografije Rado Likon, ki mu bo posvečena tudi razstava v Beli dvorani Avditorija.

Štiri svetovne premiere

V letošnji tekmovalni program festivala, ki se bo odvijal na dveh prizoriščih – v Avditoriju Portorož in na Razstavišču Monfort, se je uvrstilo 55 filmov, ki se bodo potegovali za nagrade vesna, poleg tega pa bodo še 39 filmov prikazali v okviru preglednega programa. Filme tekmovalnega programa bosta tudi letos ocenjevali dve strokovni žiriji.

Kot je poudaril direktor FSF-ja Bojan Labović, je število igranih filmov primerljivo s

preteklimi leti, v porastu so dokumentarci, manj pa je animiranih filmov. Med celovečerci bodo med drugim na ogled tudi štiri svetovne premiere. To so filmi Šterkijada Igorja Šterka, ki bo na sporedu že prvi dan festivala, tu je tretji celovečerec Nejca Gazvode z naslovom Vzornik, Žiga Virc je posnel črno komedijo Poslednji heroj, Janez Burger pa tokrat na ogled ponuja film Opozovanje.

Tu so filmi, ki smo jih v distribuciji že lahko videli, med njimi mladinska uspešnica Gajin svet z Petra Bratuše, film Zbudi me Marka Šantića in Mož brez krivde Ivana Gergoleta z izjemnim Brankom Završanom v glavni vlogi.

Med dokumentarci velja še posebej omeniti portret pokojnega Petra Musevskega, ki ga je v filmu Pero prikazal Damjan Kozole.

Zaznamovali bodo nekaj filmskih obletnic

Festival prinaša tudi bogat Strokovni program, na festivalu pa bodo zaznamovali

Festivalno dogajanje so na novinarski konferenci predstavili (z leve): Veronika Zakonjšek, Nataša Bučar, Bojan Labović in Tjaša Smrekar. / Foto: Festival slovenskega filma/Katja Goljat, Matjaž Rušt

tudi nekaj filmskih obletnic. S projekcijo filma Ivan Marinček - Žan, pogovorom o avtorjevem življenju in delu ter razstavo se bodo poklonili 101. obletnici rojstva direktorja fotografije Ivana Marinčka, 80-letnico Karpa Godine bodo proslavili s projekcijo filma Karpopotnik ter

pogovorom z avtorjem filma Matjažem Ivanišinom in njegovim portretiranjem. S projekcijo filma Spominjam se samo srečnih dni in pogovorom z gosti pa se bodo poklonili Radku Poliču - Racu.

Naziv »prijatelja slovenskega filma«, častnega

gosta, ki ga veže tesna vez bodisi s slovensko publiko bodisi s slovensko filmsko produkcijo, na 26. FSF Portorož nosi velik poznavalec in promotor slovenskega filma, režiser in umetniški direktor Dnevo slovenskega filma v Beogradu, gospod Dragomir Zupanc.

Kolaži in barvite krajine

Akadska slikarja Nikolaj Vogel iz Ljubljane in Marko Lukan iz Kranja sta med redkimi osebam z izgubo sluha, ki so uspešno zaključile študij na Akademiji za likovno umetnost in oblikovanje v Ljubljani. Ob mednarodnem dnevu gluhih se s svojimi deli predstavljata v Galeriji Mestne občine Kranj.

IGOR KAVČIČ

Ob letošnjem Mednarodnem dnevu gluhih, največjem prazniku gluhe in naglušne skupnosti, so v sredo, 19. septembra, v Galeriji Mestne občine Kranj odprli razstavo akademskih slikarjev mag. Nikolaja Vogla in Marka Lukana s skupnim naslovom Drobci delcev. Slikarja srednje generacije od rojstva ne slišita in za sporazumevanje uporabljata slovenski znakovni jezik, ki je njun materni jezik. Oba sta uspešno zaključila študij na Akademiji za likovno umetnost in oblikovanje v Ljubljani.

Kot je ob odprtju razstave v uvodu poudaril Boris Horvat, predsednik Medobčinskega društva gluhih in naglušnih za Gorenjsko AURIS Kranj, v Sloveniji živi okrog 1500 gluhih oseb in več kot 200.000 oseb z različno stopnjo izgube sluha. »Izguba sluha je ena najtežjih invalidnosti, saj pomeni

slabšo dostopnost do informacij, socialno izključenoost, med izobraževanjem pa se srečujejo s številnimi, največkrat komunikacijskimi ovirami.« je dejal Horvat in dodal, da sta prav oba slikarja lep primer, da z veliko željo, voljo, vztrajnostjo in ob pomoči družine tudi gluhi lahko pridobijo visoko izobrazbo.

Slike na stenah in »štefelajih«

Izbor slik je skupaj z umetnikoma pripravila umetnostna zgodovinarska Petra Vencelj, ki je na odprtju predstavila njuno delo in poudarila, da gre za dva imenitna slikarja, ki ste se pred nedavnim skupaj že predstavila na Bledu, tokrat pa je izbor njihovih del na ogled še kranjskemu občinstvu. Vsak od njiju se predstavlja z okrog petnajstimi deli, ki so na ogled tako na stenah kot na slikarskih stojalih.

Nikolaj Vogel, ki živi in ustvarja v Ljubljani, kjer je

Z likovnimi deli se predstavljata gluha na Akademiji za likovno umetnost in oblikovanje izobrazena slikarja Marko Lukan in Nikolaj Vogel. / Foto: Tina Dokl

tudi predsednik Mestnega društva gluhih Ljubljana, slika predvsem v tehnikah olje in akril na platno. Raziskuje, kako se pojavijo dimenzije časa v slikah kot vsebina, motiv in ideja, da

bo na platnu prikazal gibanje. »Stalnice v njegovem slikarstvu so iluzijske pokrajine, ki gledalčevo oko popeljejo na potovanje skozi barvno, svetlobno kompozicijsko skrbno modulirane

fragmente, slikarsko izražanje vsebine nastaja v sliki istočasno z duhovno – čustveno vsebino, ki se izraža skozi izbor barve.« ob njegovih delih pove Petra Vencelj.

Likovno ustvarjanje Kranjčana Marka Lukana je zelo pestro, saj obsega od skic s svinčnikom do zahtevnejših likovnih del. Njegov umetniški nagovor zajema različne likovne zvrsti – od hiperrealizma, kubizma, karikaturne, pop arta do abstrakcije v različnih slikarskih tehnikah, kot so skica, risba in kolaž. Prav slednji je tisti, ki ga tokrat predstavlja v največjem številu del. »Lukan se v kreiranju kolažev poslužuje percepcijskih zakonov gestaltistične psihologije, ki po zakonu zaprtih oblik tvorijo holistične like v našem zaznavanju.« še dodaja Petra Vencelj.

Razstavo je odprl župan Mestne občine Kranj Matjaž Rakovec, v kulturnem programu pa sta nastopili citrarica Lua Petrich, sicer vnukinja znanega gluhega slikarja Franca Petriča, in Mirsada Ibračić, ki je recitala Pesem gluhega v slovenskem znakovnem jeziku. Razstava bo na ogled do konca meseca.

Pogovor

Vedno je boljši humor kot strah

Dr. Kozma
Ahačič

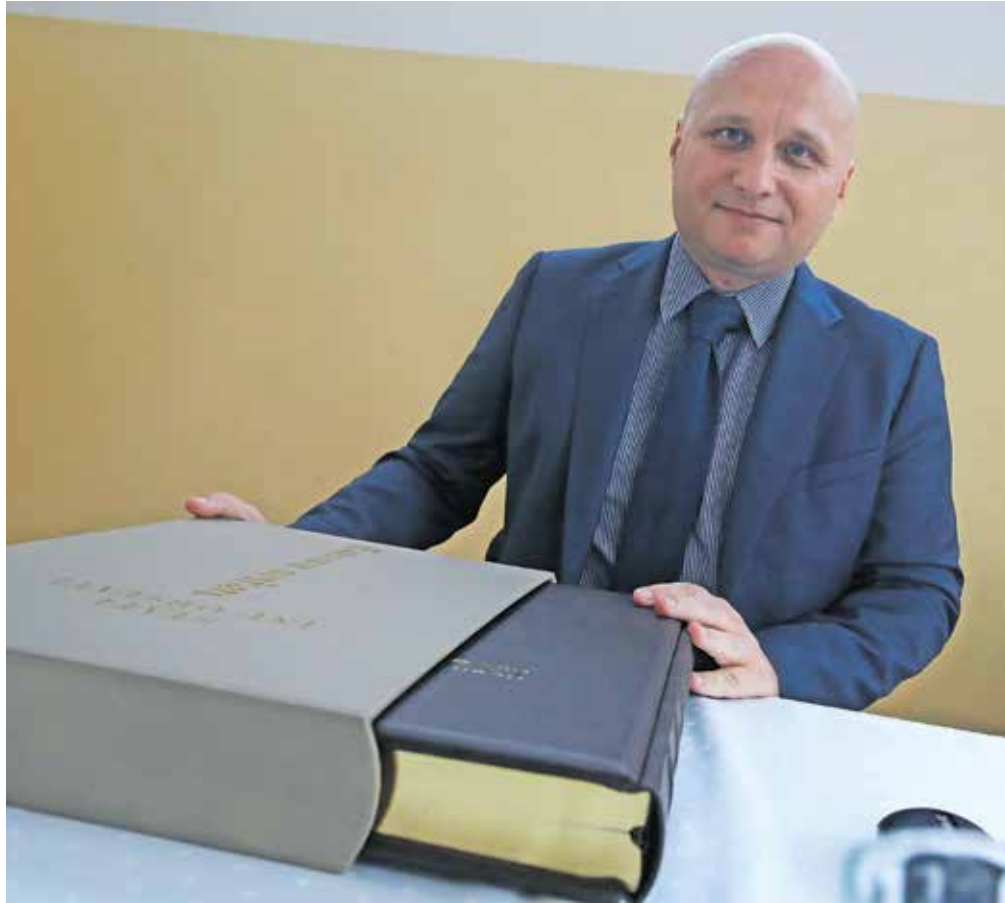
Pred kratkim so v Knjižnici Toneta Pretnarja v Trziču gostili prejemnika mednarodne Pretnarjeve nagrade 2023 in častnega naslova ambasador slovenskega jezika dr. Kozmo Ahačiča. Otroštvo je preživel v Trziču, zase pa pravi, da je lahko vesel, da rad dela, kar dela, in da je njegova služba pravzaprav tudi njegov hobi.

NIKA TOPORIŠ

Čeprav je njegovo ime dobro poznano v jezikoslovnih krogih in je njegovih sadov že toliko, da se človek vpraša, kdaj sploh spi, slovenski jezikoslovec, esejist in literarni zgodovinar ostaja skromen. »V resnici ni tako grozno, kot je videti. Sam bi rekel, da živim čisto normalno. Zvečer mi umske sposobnosti zelo upadejo, tako da takrat rad lenarim, in tudi čez dan sem navajen na čisto običajno življenje. Zelo dobro pišem ob hrupu in menda vmes celo odgovarjam na vprašanja, ne da bi vedel,« je pojasnil Ahačič in ob tem dodal, da zares rad dela to, kar dela. Ahačič je predstojnik Inštituta za slovenski jezik Frana Ramovša – ZRC SAZU, znanstveni svetnik, izredni profesor in raziskovalec v sekciji za zgodovino slovenskega jezika. Ukvarja se z zgodovino jezikoslovja in jezikovne rabe, javnost pa ga pozna kot izjemno aktivnega in kritičnega misleca ter prejemnika številnih slovenskih in tujih nagrad.

Najprej latinščina, potem slovenščina

Je sin trziških gora, po očetovi strani Kajtanov del Ahačičev, po mamini Grosov. »V resnici sem po vseh vejah iz Trziča. Moram reči, da se vedno raje vracam sem. Vedno bolj čutim povezanost s tem krajem, nekakšen mir, ki si ga vsak zapomni iz tistih prvih let življenja. Čeprav smo odšli v Škofjo Loko in Ljubljano ter tudi po svetu, tista prva leta človeku ostanejo. Četudi se sprva slepiš, da niso pomembna, potem kasneje v življenju začneš premišljevat in spoznavati, da so prva leta zelo pomembna komponenta.« Pot ga je kasneje vodila na ljubljansko Gimnazijo Poljane, ki se je rad spominja. Kot je povedal, ima še danes zelo dobre stike s kar nekaj sošolci, s katerimi so bili zelo svojeglavi, zanimivi in naporen razred. Ahačičevo srednješolsko obdobje je tudi čas, ko se je navdušil nad slovenščino in latinščino ter preko slednje tudi nad slovnico. Povedal je sicer tudi, da ga je slovenščina zanimala že v osnovni šoli, predvsem kot medij za literaturo, ki se je vedno lotil zelo organizatorsko. »Študiral sem potem slovenščino in klasično filologijo ter imel veliko srečo, da sem se

Dr. Kozma Ahačič, jezikoslovec, pesnik, esejist in literarni zgodovinar ter prejemnik mednarodne Pretnarjeve nagrade 2023 / Foto: Gorazd Kavčič

takoj, ko sem diplomiral, že v resnici tudi angažiral kot mladi raziskovalec na Inštitutu za slovenski jezik. Že med študijem pa sem tudi poučeval latinščino na škofjeloški gimnaziji. Tako da me ves čas nekako spremlja razpetost med poučevanjem, raziskovanjem in literarnim ustvarjanjem. «Letošnji Pretnarjev nagradjenec se je spominjal tudi, da je imel vse življenje najboljše učitelje maternega jezika, ki so tudi zaslužni za njegov razvoj. »Tako v osnovni kot tudi v srednji šoli sem imel markantne učitelje slovenščine, tako da je moja izkušnja z jezikom zelo dobra. Drugače pa imam tudi nasploh občutek, da nas ima večina dobre izkušnje z jezikom, ampak smo se naučili, da lahko o njem govorimo samo tako, da ga pljuvamo,« je delil svoje misli. Dejal je, da če v Sloveniji želi nekdo povedati nekaj o jeziku, je to na način, da ga kritizira. »Ne boste verjeli, ampak o jeziku se lahko pogovarjamo mnogo drugače. Da se ga celo pohvaliti, da se v njem uživati, da se razmišljati o tem, kako ljudje različno uporabljajo jezik, kako so mladi pri svojem jeziku ustvarjalni. Zelo slabo je, da predajamo iz roda v rod načine, da o tem, kar bi morali imeti najraje, torej naš jezik, govorimo samo negativno, da rečemo: vse je bilo narobe, vse je narobe in še bolj bo narobe,«

je pojasnil in dodal, da se ljudje pritožujejo nad sklanjatvami, izginjanjem dvojine, napačnimi besedami, vseeno pa iz znanstvenih virov lahko ugotovimo, da so ljudje pred mnogimi leti jezik uporabljali podobno kot mi danes. »Dvojina v zadnjih petsto letih ni niti malo bolj ali manj rabljena, kot je bila nekdaj. Jurij Dalmatin ali Primož Trubar sta delala popolnoma enake napake. V resnici pa je dobro zasidrana v nas, nihče ne bo rekel dva možje.«

Fran, Franček in slovnici

Ahačič je tudi idejni oče in urednik spletnih portalov Fran in Franček. Prvi združuje slovarje, slovenistične jezikovne vire in portale, drugi pa je njegova »popoljšana« različica, namenjena predvsem osnovnošolcem in učencem začetnih razredov srednjih šol. »Portal Fran je pravzaprav nastal iz neke nuje. Inštitut za slovenski jezik je bil okoli leta 2014 v hudi krizi, politika nam ni želela dati dovolj sredstev, hkrati so nas doleteli kolegi iz jezikoslovja napadali, da kot Inštitut nismo dovolj vidni, da nismo dovolj sodobni, da ne naredimo dovolj. In v resnici je bil Fran nekakšen odgovor na to, da smo bili stisnjeni ob zid. Danes pa lahko rečemo, da je Inštitut zelo prepoznavna znamka in da smo si utrdili svoj položaj dovolj, da

lahko normalno dihamo.« Ahačič je ob tej še dejal, da so inštituti jezika povsod po Evropi v veliki meri odvisni od trenutnih oblasti, saj je ukvarjanje z jezikom več kot le raziskovanje, gre za aktivno delovanje, ki zahteva določena finančna sredstva.

Tudi on je bil že stisnjen ob zid in takrat sta nastali Kratkoslovnica: slovenska slovnica za osnovno šolo in Slovnica na kvadrat: slovenska slovnica za srednjo šolo. »Po dolgem času opozarjanja na to, da se jezikovna situacija spreminja in da se mora temu prilagoditi tudi pouk slovenskega jezika, mi preprosto ni preostalo nič drugega, kot da pripravim osnutek za dober pouk jezika. Kot zgodovinarja jezikoslovja me je osupnil podatek, da tako malo slovnice, kot smo jih imeli od leta 1970 naprej, Slovenci nismo imeli nikoli v zgodovini.« Ob tem je poudaril, da je Toporišičeva slovnica zelo dobro narejena znanstvena slovnica, vendar je za šolsko rabo problematična, ker temelji na skladenjski delitvi besednih vrst, ki zelo zakomplicira primerjavo s slovnici drugih jezikov. »V tem sodobnem času je zato še večja potreba, da šolsko slovnico poenotimo, da poenotimo osnovni pogled na jezik in da potem lahko z znanjem naše slovnice raziskujemo in preučujemo tudi druge jezike, na primer

angleščino ali pa nemščino.«

Veliko spoštovanje do Primoža Trubarja

Ahačič je Pretnarjevo nagrado, ki jo od leta 2004 dalje na pobudo Iva Stropnika podeljuje Književna asociacija Velenika in Ustanova Velenjska knjižna fundacija, prejel na sam dan Primoža Trubarja, ki mu je prav poseben ljub. »Trubarja res cenim, ker si je upal. Izdal je prve knjige za bralce, ki niso želeli brati knjig, napisal pa jih je v slovenščini za bralce, ki niso želeli brati v slovenščini. Kljub temu pa je vztrajal in si pridobil bralce. Če si Trubar takrat ne bi upal, še dolgo ne bi imeli takega jezika in tako razvite literature, kot ju imamo, zato tudi nič ne pretiravamo, če Trubarja zares povečujemo. Tudi danes potrebujemo take ljudi, ljudi, ki si upajo, in ne ljudi, ki bodo imeli svoje mnenje o tem, o čemer se tako ali tako vsi prerekajo. Potrebujemo ljudi, ki bodo sposobni novih idej in se lotiti nečesa, za kar mi sploh ne vemo, da obstaja in da je izziv.«

Ahačič v svojih delih velikokrat piše o večni dilemi: braniti ali ljubiti slovenščino. Ob tem je poudaril, da je vsak knjižni jezik nekaj umetnega in izmišljenega, zato je povsem običajno, da se ga je treba naučiti, kar pa seveda zahteva določeno napor. »Brez napora znanja jezika v resnici ne more biti. Pred znanjem pa mora biti nujno ljubezen do jezika, kar pomeni, da začutimo jezik v vseh njegovih zvrsteh. Torej v pogovoru, narečju, tudi kot knjižni jezik, da smo sposobni imeti radi tudi sleng naših otrok. V tem, da imamo jezik radi, tako radi, da se v njem upiramo. Skratka, naprej ljubezen, saj če te ljubezni ni, ampak obstaja le želja po znanju, se začnemo jezika bati in izogibati.« Ahačičevo mnenje ostaja, da so jezikoslovci v zelo zapleteni situaciji, saj je njihova dolžnost, da spodbujajo ljudi, da bo raven jezikovne rabe čim višja, po drugi strani pa je pomembno to, da je čim več ljudi, ki govorijo in pišejo v slovenščini na katerikoli ravni. »To dvojje se da dosežati predvsem z ozaveščanjem, in ne z napadanjem vsake še tako drobne posebnosti v jeziku. Na drobne napake je bolje gledati z nasmehom; vedno je boljši humor kot strah.«

»Po dolgem času opozarjanja na to, da se jezikovna situacija spreminja in da se mora temu prilagoditi tudi pouk slovenskega jezika, mi preprosto ni preostalo nič drugega, kot da pripravim osnutek za dober pouk jezika. Kot zgodovinarja jezikoslovja me je osupnil podatek, da tako malo slovnice, kot smo jih imeli od leta 1970 naprej, Slovenci nismo imeli nikoli v zgodovini.«

Zanimivosti

Od malega sem želel biti zdravnik

Gašper
Posedi

Podaljšane počitnice se te dni končujejo tudi za diamantnega maturanta Gašperja Posedija z Brega ob Savi. Zdaj že nekdanji dijak Gimnazije Želimlje je v redko družino dijakov, ki so na letošnji maturi zbrali vseh 34 točk, vstopil naknadno, po podanem ugovoru. Že od otroških let naprej si je želel postati zdravnik, zato ne čudi, da bo šolanje nadaljeval na medicinski fakulteti v Ljubljani.

SIMON ŠUBIC

Za diamantni uspeh ste izvedeli naknadno, po podani pritožbi. Zakaj ste podali ugovor?

Za ugovor sem se odločil po tem, ko sem videl, da mi je pri angleščini zelo malo zmanjkalo do višje ocene, samo 0,25 odstotka. Nisem bil ravno povsem prepričan, a imel sem kar dober občutek, da bi bilo možno dobiti tudi višji rezultat, saj se mi je zdelo, da je bil v esejskem delu eden izmed ocenjevalcev prestrog. Tako sem se odločil za ugovor. Poskusiti ni greh, bi lahko rekli. In izkazalo se je, da sem imel prav.

Ste bili tisti mesec, ko ste čakali na odločitev komisije Državnega izpitnega centra, kaj na trnih?

Ne vem, če sem bil ravno na trnih, saj sem imel občutek, da imam kar dobre možnosti. Pa tudi sicer sem bil zadovoljen z uspehom, ne glede na uspešnost ugovora.

Ste sicer pred maturo pričakovali tako dober rezultat?

Moram priznati, da sem imel kar velik razpon pričakovanj, saj nisem ravno natančno vedel, kako dobro mi je šlo pri vseh predmetih. Sem pa vedel, da bom imel zadosti dober rezultat, da se bom lahko vpisal na medicinsko fakulteto. Nisem se torej preveč obremenjeval z rezultatom, dopuščal sem vse možnosti. Sem pa bil pozitivno presenečen že nad svojo prvotno oceno, torej da sem dosegel 33 točk, po uspešnem ugovoru in vseh doseženih 34 točkah pa je bilo razumljivo veselje še večje. Ko so mi po nekaj tednih sporočili novico, da sem diamantni maturant, se mi je na začetku zdelo kar nepredstavljivo, da sem dosegel najvišji rezultat.

Navdušenje so najbrž z vami delili tudi domači?

Nisem povsem prepričan, da so sploh pričakovali, da bom tako uspešen. Mislim, da so bili kar ponosni name. Pripravili so mi manjše praznovanje, na katerem smo proslavili ta dosežek.

Predstavljam si, da je za popoln uspeh na maturi potrebnega kar veliko učenja. Kakšen je bil vaš recept? So odločale končne priprave ali nakopičeno znanje v vseh štirih letih gimnazije?

Najbolj pomembno je, da si vesten in priden učenec vsa štiri leta srednje šole. Če sem iskren, se pred maturo sploh nisem kaj bistveno učil, razen za ustne izpite. Vsaj v mojem primeru je torej bila zelo pomembna štiriletna priprava, še posebej pa v zadnjem, četrtem letniku, ko smo pri posameznih predmetih s profesorji sproti utrjevali znanje in sem lahko že med letom dodatno delal na tistih področjih, kjer sem bil bolj šibek.

Maturo ste sicer opravljali iz slovenščine, matematike, angleščine, kemije in biologije. Vas je kakšen predmet vseeno skrbel?

Najbolj me je skrbel esej pri slovenščini, a sem se na koncu pri njem zelo dobro odrezal. Sem bil kar presenečen nad tem, glede na to, da je bila tema eseja kar zahtevna – Ženska na odru sveta. Sicer imam raje naravoslovne predmete, ker po navadi zadošča poznavanje načina postopka, torej razumevanje se snovi, in torej ni potrebno toliko učenja na pamet.

Če sem prav prebral na spletni strani Gimnazije Želimlje, je vaša generacija dosegla najvišje povprečno število točk v zgodovini šole. Ste se zavedali, da ste bili del tako uspešne generacije?

Naša generacija je imela že ob vpisu na gimnazijo zelo visoko omejitev. Če se prav spomnim, smo lahko izgubili samo štiri ali pet točk, tako da je bila to do tedaj najvišje postavljena meja v zgodovini šole in so bila tudi zato naša pričakovanja za maturo kar visoka.

Ste imeli sicer kaj težav s prehodom iz osnovne šole, obiskovali ste jo na Orehku, v gimnazijo? In zakaj ste izbrali ravno Gimnazijo Želimlje?

Za Gimnazijo Želimlje sem prvič slišal od svoje sestre, ko se je sama hotela vpisati nanjo, a ji zaradi visoke omejitve na žalost ni uspelo. Prehod iz osnovne šole v srednjo zame niti ni bil tako zahteven. Na začetku je bilo sicer potrebno nekaj časa, da sem pridobil drugačne delovne navade, saj je bilo v srednji šoli snovi precej več kot v osnovni šoli. Mislim, da sem se relativno dobro adaptiral na nove razmere in si tudi našel način učenja, ki mi ustreza, da si snov najlažje

Gašper Posedi, diamantni maturant / Foto: Gorazd Kavčič

zapomnim. Ker sem bolj vizualni tip, je zame zelo pomembno, da imam urejene in razumljive zapiske, iz katerih se lahko pozneje učim.

Po čem vam bo ostala v spominu Gimnazija Želimlje?

V štirih letih se mi je nabralo veliko lepih spominov, sklenil sem tudi veliko iskrenih prijateljstev, ki se bodo, verjamem, obdržala do konca življenja. Živel sem namreč v tamkajšnjem Domu Janeza Boska, veliko smo tudi potovali po Evropi, tako da je bilo veliko priložnosti za skupna druženja. Menim tudi, da mi je program gimnazije dal neko širino, celosten pogled na svet, možnost, da na stvari in situacije pogledam iz različnih zornih kotov. To se mi zdi najpomembnejše.

Zakaj odločitev za študij medicine?

Že od nekdanj sem si želel postati zdravnik. Ta poklic in njegovo poslanstvo mi je predstavila predvsem stara mama, ki je bila splošna zdravnica. Prav njeno pripovedovanje o delu v ordinaciji me je najbolj potegnilo v svet zdravstva. Za nameček pa tudi mami dela v zdravstvu, tako da je bila odločitev še lažja.

Tudi vas, tako kot staro mamo, zanima družinska medicina?

Za zdaj imam odprtih več možnosti. Trenutno me še najbolj zanima onkologija, a nisem še povsem odločen. Za končno odločitev imam ne nazadnje še dovolj časa.

Glede na pomanjkanje zdravnikov vam zaposlitve verjetno ne bo težko najti. Ali kdaj razmišljate, zakaj se več mladih ne odloča za zdravniški poklic?

Predvidevam, da najbrž predvsem zaradi zahtevnosti in dolgotrajnosti študija, pa tudi zaradi odgovornosti in pritiskov, s katerimi se zdravniki soočajo pri svojem delu.

Ste kdaj razmišljali o študiju v tujini ali pa morda kasnejšem delu?

Ko sem bil mlajši, me je tujina bolj zanimala, zdaj pa imam vedno večjo željo, da bi bil zdravnik v Sloveniji. A si vrat še ne zapiram, puščam si tudi to možnost. Bomo videli, kaj bo prineslo življenje.

Kaj bi vas prej potegnilo v tujino – boljši zaslužek ali pojoji za delo?

Verjetno boljši pogoji dela, novejša oprema ...

Končujejo se vam najdaljše počitnice, odkar ste še kot prvošolec prestopili prag šole. Kako ste jih preživeli?

Večino časa sem opravljal študentsko delo v Bohinju, in sicer v strežbi in na parkirišču. Želel sem poskrbeti za nekaj prihrankov, ki jih bom lahko porabil za študentsko življenje, za najemnino, prehrano, saj bom med študiranjem živel v Ljubljani. Bil pa sem tudi na morju na Hrvaškem in teden dni na Malti. Mislim, da sem se kar dobro spočil in si nabral zadosti energije za prihajajoče študijsko

leto. Tega že nestrpnost pričakujem.

Radi potujete?

Zelo, za seboj tudi že imam kar nekaj potovanj. Pred Malto sem bil nazadnje s prijatelji v Maroku, sicer pa smo, kot sem že omenili, tudi z Gimnazijo Želimlje veliko potovali po Evropi. Vsako leto smo šli na dve potovanji, razen v času korone. Prepotovali smo od Italije, Slovaške, Poljske, Nemčije, Avstrije do Francije, Španije in Norveške. Sam oziroma s prijatelji pa sem bil tudi na Madžarskem, v Latviji, na Cipru ... Zelo rad potujem po svetu, saj si tudi na ta način pridobiš veliko novih pogledov na svet. Zabavno mi je potovati v lastni režiji, ker pri tem pridobivaš nove izkušnje, potrebna je tudi predhodna organizacija, kar prav tako rad počnem.

Imate sanjsko destinacijo?

Japonska. Že dolgo si jo želim obiskati, saj mi je všeč njena kultura, nekoliko drugačen način življenja, kot ga imamo tu, v Evropi.

Kaj poleg potovanj še radi počnete v prostem času?

Predvsem rad slikam z oljnimi barvami, zlasti mi je ljubo upodabljanje narave. Že od nekdanj imam nekaj ustvarjalne žilice, zato sem se tudi začel ukvarjati s tem medijem, kar se je izkazalo za kar uspešno. Slikanje je tudi moj način sprostitve, da si zberem misli, z njim izražam svoje občutke. Včasih rad primem tudi za fotoaparati in si pogledam dober film.

»Že od nekdanj sem si želel postati zdravnik. Ta poklic in njegovo poslanstvo mi je predstavila predvsem stara mama, ki je bila splošna zdravnica. Prav njeno pripovedovanje o delu v ordinaciji me je najbolj potegnilo v svet zdravstva.«

Jaz, midva in mi

Portugalska

MOJCA LOGAR

profesorica geografije in zgodovine

V Portugalsko sva se pripeljala s kolesom v kraj Barca d'Alva, ki je na meji med Španijo in Portugalsko. Bil je 13 km dolg spust, kjer sva ponovno srečala reko Duero, ki se na Portugalskem imenuje Duoro. Zopet so oglaševali, da je to turistična regija z lepimi vinskimi cestami. Imela sva lepe predstave, kako naj bi bilo ... Po reki je plula luksuzna ladja, ki je potnike vozila od Porta do omenjenega kraja »na koncu sveta«. Še pred tridesetimi leti je tukaj vozila železnica in zdelo se mi

je povsem samoumevno, da so to staro železniško progo že zdavnaj spremenili v kolesarsko ali pešpot. Spust do reke je bil seveda prijeten, seznanitev z realnostjo pa je bila precej drugačna. Po reki je vozila le luksuzna ladja, ki popotnikov, kot sva bila midva, ni vzela na svoj krov, pot nekdanje železnice pa ni bila preurejena v kolesarsko pot. Na voljo je bila ena sama pot, 13 km vzpona po drugi strani hriba. Bilo je vroče in kamor si pogledal, same strmine. Ko je človek obupan, tedaj se prično dogajati lepe reči. Pojavil se je mož, ki naju je s poltovornim avtom peljal gor v ta strm hrib. Potem se je pokvarilo kolo. Potrkala sva pri neznancih in pomagali so. Kot prikazen z neba sva se pripeljala do vaške gostilne, kjer so imeli nekaj za pod zob. Zunaj so sedeli sta-

Portugalska ni kolesarjem prijazna dežela.

rejši moški, ki so naju gledali kot deveto čudo, od kod ta dva s kolesi in vso to kramo. Polno je vinogradov portovca, oljk in mandljev. Reka je razdeljena v štiri sektorje, ki jih pregrajujejo jezovi hidroelektrarn. Žal vozijo po njej le luksuzne ladje in nobena trajekta za »navadne

smrtnike«. Tako sva kolesarjenje po strmih bregovih in klancih zamenjala za volžnjo z vlakom, ki naju je pripeljal v Porto. Če sva srečala na poti po notranosti Iberskega polotoka pretežno stare ljudi, je bilo v Portu takoj občutiti mladost in svežino. Šele tam sem izvedela, da je ravno tedaj bilo v Lisboni svetovno srečanje mladih s papežem. Bilo je polno mladine s celega sveta, prepevali so, razobešali zastave svoje dežele, vsi so radi klepetali in se fotografirali. V primerjavi z opuščeni vami in starimi ljudmi v notranosti dežele je bil to svež veter, ki te obdaja z optimizmom in navdušenjem. Porto sva si ogledovala kot običajna turista in imaš kaj videti. Mesto je pod Unescovo zaščito, najbolj prepoznavni so mostovi čez reko Duoro. Ljudje občudujejo železni most, ki ga je konstruiral Eiffel, plutovino, palače in cerkve, obdane z azuleji (posebno kositrno keramiko), portovec, čolne s starimi sodi, restavracije in gostilne, spominke. Vse to je Porto. Ko sva prišla domov, je Janez poljubil svoje električno kolo. Portugalska ni kolesarjem prijazna dežela, nima razvite kolesarske infrastrukture, domačih kolesarjev je premalo, preveč je strma in razgibana. Vseeno je zelo lepa.

Recept za vzgojo

JANEZ LOGAR

zakonski in družinski terapevt

Starejši bralci se boste spomnili na svojo vzgojo, morda ste še poslušali, kako so vzgajali vaše starše. Verjamem, da si niste mogli predstavljati, kako zelo se bo spremenil način vzgoje. Včasih je veljala trda vzgoja, tepež ni bil nič neobičajnega, otrok je bilo veliko in poznane so njihove zgodbe, kjer ni bilo veliko ljubezni. Danes se zdi, da je vse drugače. Pravimo, da imamo »pomehkuženo« vzgojo, strokovno rečemo permisivno. Končno je v družbi dozorelo spoznanje, da je tepež prepovedan, da so otroci naše bogastvo ... in da tudi pri vzgoji veljajo naravni zakoni.

Ob poplavi nasvetov za vzgojo so mladi starši upravičeno zbegani. Koga naj poslušajo, na koga naj se oprejo. Dejstvo je, da prihod dojenčka močno spremeni dinamiko v odnosih. In ob vseh novostih, neprespanih nočeh, stalnih zakaj, zakaj, pomanjkanju časa, nasvetih sorodnikov res ne vemo, kje je recept za vzgojo otrok. Pravijo, da je otroke težko vzgajati ali pa da je sosedove lažje vzgajati kot svoje. Vendar v naravi obstaja recept za lažjo (lahko) vzgojo otrok – naravni red. Pogledajmo na družino kot na sistem. Oče, mama, otroci. V veselju (in drugje v naravi) velja zelo natančen red. Ni izjem. Kamen vržemo gor in pade dol, pri sto stopinjah Celzija iz vode nastane para, iz semena pšenice ne more vzkliti koruza, ampak samo pšenica ... Tudi v družini velja naravni red: oče in mama sta hierarhično višje in imata večjo moč ter ustvarjata družinsko vzdušje. Tako kot planeti krožijo okoli sonca, otroci krožijo okoli staršev. Planeti krožijo okoli sonca z absolutno natančnostjo. Otroci se ne morejo upreti, da ne bi krožili okoli staršev, oziroma drugače povedano, ne morejo, da ne bi odigrali družinskega vzdušja, ki ga ustvarjata oče in mama. Otroci nimajo izbire. Oni

samo odigravajo tisto, kar je doma. To bodo potrdili vzgojiteljice, učitelji, trenerji. Oče in mama nista samo spočela otroka, temveč vsak dan ustvarjata vzdušje v družini. To vzdušje je ključno za vzgojo otrok. Nekaj so verbalni in zavestni prij-

Ključ za vzgojo je odnos oče – mama.

mi za vzgojo (naredi to, naredi ono, pojdi v šolo, ubogaj, uči se ...). Neprimerno večjo moč pa ima vzdušje, ki deluje avtomatsko in na podzavestnem nivoju. Ključ do dobrega vzdušja v družini sta oče in mama oziroma njun zakonski/partnerski odnos. Tam se vrši bistvo vzgoje. Tam se dela dejanski vpliv na otroke. Zato je dober zakonski/partnerski odnos pot do lahke (lažje) vzgoje. Otroci se bodo avtomatsko priklopili na njun odnos. Brez izjeme. Otroci samo odigravajo, kar je med njima. Onadva sta režiserja, otroci so igralci. Dokler ne odrastejo. Ob današnjem znanju nam otroci upravičeno podrobijo, očitajo: »Ejga, oče moj, zakaj se pa nista z mami uredila, zakaj ne rešujeta problemov na zrel način? Kje je tvoj pogum? Tvoj beg pred sabo je ujel mene.«

Zgodba o Janu (2)

MAJA BERTONCELJ

raznolikost in vključevanje

Jana Maletiča so kljub težavam, ki jih je prinašala bolezen sindroma kratkega črevesa, ves čas v največji možni meri vključevali v lokalno okolje. Niso ga želeli izolirati, prav tako sta starša naredila vse, da je iz bolnišnice čim prej prišel v domače okolje. Vpisali so ga na Podružnično osnovno šolo (POŠ) Topol. Nato je zaključil srednjo zdravstveno šolo, a se je preusmeril v povsem druge vode. Kot kuhar je že devet let zaposlen v Jezeršek gostinstvu. Je vesel, da je lepo sprejet, da se v delovnem okolju dobro počuti.

Janova pot in pot celotne družine je bila vse prej kot lahka. »Rojstvo drugačnega otroka prinaša staršem zelo veliko stisko in bolečino. V takšnih težkih trenutkih si morata biti starša v veliko oporo, čeprav je to zelo težko, ker se ob takem stanju zapiramo vase, namesto da bi se o tem čim več pogovarjali. Jan je bil nekaj let zelo pogosto v bolnišnici in ta leta so bila za celotno

družino zelo stresna, saj je bilo treba vsakokrat, ko je odšel od doma, življenje v družini popolnoma podrediti njegovemu zdravstvenemu stanju. Bilo je kar težko. Za vsako stvar se je bilo treba zelo boriti. Vsi so računali, da bo ostal v bolnišnici in se tam šolal. Bila sem proti temu. Želela sem, da biva s sorojenci,« je povedala Janova mami Danica Kopač Maletič.

Poudarila je, da starši otrok s posebnimi potrebami v celotnem procesu največ časa porabijo za birokratske oziroma zakonodajne težave. »Te se pojavljajo pri preskrbi z zdravstvenimi pripomočki, ob vstopu v vrtec, šolo in siceršnjem vključevanju v okolje. Zelo dobrodošle so izmenjave izkušenj med starši, zato je nujno povezovanje v skupine oziroma društva, kjer se lahko srečujejo starši, otroci s posebnimi potrebami in zdravi sorojenci, ki na raznih delavnicah pomagajo drug drugemu prebroditi

Jan Maletič na fotografski razstavi ob 20-letnici Invalidskega društva Kengurujček, ki je v Knjižnici Medvode na ogled še danes, 22. septembra / Foto: Maja Bertoncej

stresne trenutke ob nastalih težavah.« V ta namen je bilo pred dvajsetimi leti ustanovljeno tudi Invalidsko društvo Kengurujček, v katerega je bila vpeta celotna Janova družina. »Hvaležen sem mami, očetu in sestram za vse, kar so mi dali,« se zaveda Jan in doda, da so vsa leta tako lepo skrbeli zanj in ga

vključevali v lokalno okolje. Družina živi v Trnovcu v dolini Ločnice. Ko je prišel čas Janovega vpisa v osnovno šolo, sta bila starša odločena, da ga vpišeta na POŠ Topol, ki je nekaj kilometrov višje, na Katarini, kot je ljudsko ime za Topol. »V matično Osnovno šolo Preska sem šla s strahom na sestaneke, a

prepričana v odločitev, da mora v šolo na Katarino. Z razumevanjem so ga sprejeli in mu vsa leta šolanja nudili veliko podporo in predali veliko znanja, kljub temu da je veliko manjkal,« je šoli še danes hvaležna Danica Kopač Maletič.

Na POŠ Topol, manjši podružnični šoli, je bil Jan sploh prvi otrok s posebnimi potrebami. »Novice, da se bo Jan všolal k nam, smo bili veseli, hkrati pa se

Na POŠ Topol je bil Jan sploh prvi otrok s hudimi zdravstvenimi težavami.

je v naše kosti zarezal drobec strahu, saj je bil Jan prvi učenec s hudimi zdravstvenimi težavami, ki je prišel na našo šolo. Orati smo začeli ledino,« je v zapisu za publikacijo, ki je izšla ob 20-letnici Invalidskega društva Kengurujček, zapisala Polona Kožlakar, učiteljica razrednega pouka. Spomine na Janovo pot šolanja je obujala tudi Ksenja Kos, ki je bila njegova izvajalka za dodatno strokovno pomoč.

(Se nadaljuje)

Iz sveta Petra Colnarja (11. del)

Ljubezen z Evo

PETER COLNAR

Pogled v prihodnost

Saj veste, iz leta v leto sem razumljivo bolj pozabljiv človek. Temu pravijo senilnost, pozabljivost, ki je normalno iz leta v leto večja in ne povzroča prevelike mere nevšečnosti okolici. Nekaj drugega je demenca, bolezen, ki ni vezana samo na starost ...

Gre za razmišljanja v starejših letih, pri mladih Evah pa vzbujajo seveda povsem drugačna ugibanja o prihodnosti, letih, ki jih pričakujejo. Nekateri mlade Eve iščejo svojo prihodnost s pomočjo Karme. Gre za izraz, ki po Wikipediji »označuje ezoterični pomen vzrokov in posledic, ki sledijo vsakemu dejanju. Karma zaobjema

pravzaprav vse, kar počnemo, smo počeli in bomo počeli. Gre za dejanja v preteklosti, sedanjosti in prihodnosti.«

Stvari sem preizkusil: Seštejte številke iz svojega rojstnega dneva: $4 + 3 + 1 + 9 + 3 + 7 = 27$; $2 + 7 = 9$

Ni se izšlo. Nekaj sem zamešal. Presodili so, da to pomeni karmično število 3.

Ker glede tega nočem biti izbirčen, sem izvedel, da to pomeni, da sem sebičen, da vse vedno obrnem izključno sebi v prid ... Prvič v življenju sem o sebi prebral kaj takšnega. Nehal sem z analizo.

Meni pogled v prihodnost morda ne uspeva. Mlade Eve bodo verjetno bolj previdne pri seštevanju, da ne bodo prišle do številke 3. Upam, da bo pri njih striček Google prijaznejši ...

Kljub svoji neotesanosti upam in verjamem, da bo numerologinja (9) Lili Evam brez mene pomagala pogledati v njihovo prihodnost. Saj veste, gotovo gre tudi pri njej za Evo, ki vse rešuje?

UCOKALO

Nekoč so mi te kratice nekaj pomenile. Danes nič. Ne

vem, po kakšnem naključju sem se nanje spomnil. Črke izhajajo iz štirih priimkov: Udir, COLnar, KAlan, LOzar. Seveda so imena priimkov povezana s štirimi Evami. Ne gre za v moškem smislu značilne lepote, ampak matere, ki so lepote zagotovo to nekoč tudi bile.

Napis so si fantje ponosno izpisali na vrh šotorja, v katerem so takratni plavalci taborili. Da je treba vsakemu šotoru dati neko značilno ime, jim je svetoval najpomembnejši organizator kranjskega plavanja Božo Trefalt, v času zapisa 94-letnik.

Nekaj besed o nekdanjih »nerazdeljivih«.

Udir Milan je bil izredno spoštovan zdravnik. V mladosti se je v plavanju odlikoval v kralvu in hrbtnem slogu.

Colnar Peter sem avtor spisa. Od diplome višjega športnega trenerja sem napredoval do novinarja in direktorja Radia Kranj. Z Milanom sva tekmovala v hrbtnem in kralvu.

KAlan Janko (včasih tudi Janez) je zaslovel kot izreden kirurg zobozdravnik. Njegova značilnost je bila plavanje prsnega in »metuljkovega« sloga.

LOzar Edo pa je težko razumljiv. Bil je med najboljšimi hrbaši, telefona pa nikoli, ko ga kličem, ne dvigne. Samo to vem, da je z drugim skupnim prijateljem v navezi ...

Vaš razgled

Da so letošnje vremenske razmere daleč od običajnih, lahko opazimo tudi na sadnem drevju, ki marsikje, tudi na Gorenjskem, po relativno hladnem poletju v teh toplih jesenskih dneh znova cveti. Cvetove jablane bo žal odnesla prva slana, v času, ki jim ostane, pa nas spominjajo, da bo tudi za bližajočo se zimo kmalu spet prišla pomlad. M. A. / Foto: Gorazd Kavčič

Vsaka kalorija šteje. Da se je za dobro počutje bolje povzpeli po stopnicah, je jasno, kljub temu da je včasih skušnjava dvigala (pre)velika. V času, ko na vsakem koraku veliko govorimo o zmanjševanju ogljičnega odtisa, pa nas takšne odločitve ne delajo le bolj zdrave, ampak tudi bolj »zelen«. Kako se bomo odločili, pa je na koncu stvar vsakega posameznika. A. Se. / Foto: Gorazd Kavčič

Gorenjski priimki

Potočnik, vodni priimek, 2. del

TINO MAMIČ

Vsekakor pa je priimek Potočnik največkrat priimek, povezan z imenom domačije ali kraja pri potoku. Najprej je bil potok, potem šele pa bodisi naseljenec bodisi kraj. Tako kot pri debati

o tem, kaj je bilo prej, jajce ali kokoš, je tudi pri Potočniku. Ne vemo zagotovo, ali je prej nastal kraj z imenom Potok (tudi Potočane, Potoče, Zapotok ...) ali pa priimek Potočnik (Potokar, Potočar, Potočnjak). Ker niso vsi Potočniki nastali iz enega

Potočnika, pa bi bilo treba v vsakem primeru to raziskovati posebej. Kadar najdemo zapis kraja pred letom 1420, smo lahko prepričani, da je ime starejše in je priimek torej nastal iz imena kraja.

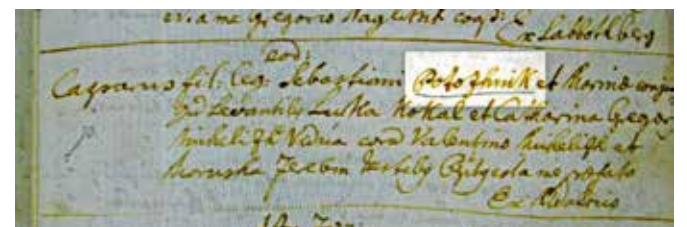
Na Gorenjskem so kraji z imenom Potok zelo stari: Pach (Bukovščica pri Selcih nad Škofjo Loko) leta 1291 in 1318, Swarzenpach (Črna pri Kamniku) leta 1317 in 1332, Guotpach (potok Dobršnik pri Hrušici nad Jesenicami) 1073. Potočniki, ki morebiti izvirajo iz kakega od omenjenih krajev, so tako verjetno dobili priimek po kraju.

Priimek Potočnik ima precej »sorodnikov«, priimkov, ki imajo enak izvor: Potočar, Potokar, Potočan, Potočki, Potočnjak, Potočin.

Potočnik je tudi zelo pogosto hišno ime. Nomen

vulgaris, domače ime, Pri Potočniku najdemo na seznamu nesnovne kulturne dediščine in na portalu www.hisnaimena.si v naslednjih krajih: Češnjica pri Kropi, Rovte, Slovenski Javornik, Nemilje, Dovje, Kropa, Križe, Senično, Podljubelj, Virlog, Žlebe, Dorfarje.

V škofjeloškem urbarju iz leta 1560 ni nobenega Potočnika. Imamo pa priimek Potočen, ki ga danes ne poznamo več (ali pa gre v resnici za napačen zapis Potočina) in Pacher, ki pomeni prebivalca Potoka, zapisanega kot Pach. Kasnejši zapisi omenjajo le Urbana Potočnika, barvarja v Luši (1678). Morda najstarejša omemba priimka pa sega v leto 1498, ko je bil v Urbarju za Postojno vpisan polovični kmet

Zelo lep in čitljiv poročni vpis v Poljanah sredi 18. stoletja. Boštjan Potočnik (Sebastian Potozchnik) je vzel Marijo Kokalj. Zanimiv je vpis tudi zaradi vpisa, ki je zelo blizu slovenskemu pravopisu: Luka Kokal. Knjigo hrani Nadškofijski arhiv Ljubljana (K 1744–1765 Poljane, zv. 2, str. 118).

Klemen Potočnik (Clement Pototschnikh) iz Košane. Janez Keber pa omenja še nekaj Potočnikov: v urbarju loškega gospostva leta 1501 je Ulrech Pototznikh (Ulrik Potočnik) z Dovjega, na Koroškem pri Guštanju pa je leta 1426 zapisan Ruprecht Potuezztnikh. A v slednjem primeru gre morebiti za izginuli priimek Potočnik. Tako Keber.

Na Koroškem so korenine tudi najbolj znanega Potočnika, vesoljskega pionirja,

ki je zaslovel s knjigo o tem, kako potovati v vesolje in kako v vesolju postaviti vesoljsko postajo. Raketni inženir in začetnik vesoljskih potovanj Herman Potočnik (1892–1929), znan tudi pod psevdonimom Noordung, je bil rojen v Pulju. Njegov oče je bil namreč avstrijski vojaški mornariški zdravnik, ki se je sicer rodil v Slovenji Gradcu. Po očetovi smrti se je z mamo preselil v Maribor, kjer je odraščal, umrl pa je na Dunaju.

Geburts- und Tauf-Buch	
Nr.	NAME
1	...
2	...
3	...
4	...
5	...
6	...
7	...
8	...
9	...
10	...

Krstni vpis vizionarja Hermana Potočnika v hrvaškem Pulju. Krščen je bil tri mesece po rojstvu, kar je običajno za mesta v 19. in 20. stoletju; zato je iskanje precej zamudnejše od iskanja v krstih knjigah v manjših mestih in vaseh. Krstili so ga v puljski župniji avstro-ogrske vojaške mornarice. Mikrofilmalno matično knjigo hrani Hrvatski državni arhiv Zagreb (Matična knjiga ratne mornarice rođenih 1889–1898, zv. 6, str. 31–32).

HUMOR, HOROSKOP

HOROSKOP

TANJA

Oven (21. 3.–21. 4.)

Vse zadeve, ki ste jih odlagali že nekaj časa oziroma ste se jih oteпали, boste sedaj z lahkoto rešili. Naklonjenost energij in planetov bo takšna, da boste tudi z lahkoto dobili pomoč okolice, če jo boste potrebovali in zaprosili zanjo.

Bik (22. 4.–20. 5.)

Nekatere zadeve, ki so se odvijale v zadnjem času, se bodo zaključile, vi pa se boste počutili precej izčrpane in kar malce izmučene. Poskrbite zase in za svoje potrebe oziroma še bolje, preverite svojo prioriteto listo in se postavite na začetek!

Dvojčka (21.5. – 21.6.)

Na prijateljskem področju se bo odvijalo ... ali pa zavijalo. Lahko da boste naslovili neke težave, ki se že nekaj časa pojavljajo, lahko pa tudi, da bo neko prijateljstvo zelo napredovalo in se celo zelo ugodno obrestovalo.

Rak (22. 6.–22. 7.)

Predvsem na poslovnem področju se znajo stvari krepko zasukati. Lahko da se bo to dotikalo konkretno vas, da boste doživljali spremembe, lahko pa tudi, da se bo vse skupaj dogajalo čisto blizu vas. Ne pozabite, vsaka stvar je za nekaj dobra.

Lev (23. 7.–23. 8.)

Tudi vi se boste z bližajočim koncem meseca počutili bolj drzno in boste pripravljene tvegati. Ker so vam finančni planeti naklonjeni, lahko poskusite z razumno mero na tem področju. Saj denar mora krožiti, mar ne ... Počasi.

Devica (24. 8.–23. 9.)

Vse odnose, ki jih gojite, boste osvetlili z lučjo in se odločili. Ne glede na to, ali gre za platonični, prijateljski ali partnerski odnos, se lahko zgodi, da ga boste zaključili, če z njim ne boste zadovoljni. Pri tistih, ki jih boste obdržali.

Tehtnica (24. 9.–23. 10.)

Finančno vam bo uspelo zaključiti neke zadeve, lahko da boste odplačali dolg, kredit ali kakšno drugo zadevo. Lahko tudi, da boste vi ali vaša boljša polovica prejeli lep finančni priliv, ki vam bo polepšal zaključek poletja.

Škorpion (24. 10.–22. 11.)

Čas bo odličen, da prečesete svoje življenje in s poslavljajočim se poletjem z novimi močmi premislite, katere od vaših zastarelih zadev in vsakdanjih rutin vam ne ustrezajo več in vas ne veselijo, k vam ne prispevajo h kvaliteti življenja.

Strelec (23. 11.–21. 12.)

Tudi vi boste zaključili nekatere projekte, pri katerih ste delovali. Če ste v partnerskem odnosu na pragu pomembnih odločitev o tem, da bi zvezo poglobili in mogoče celo razširili, boste najverjetneje to tudi storili. Nasprotno pa ...

Kozorog (21.12. – 19.1.)

Pomembni preobrati in odločitve, ki se nanašajo na vaše bodoče privatno in profesionalno življenje, se znajo zgoditi v prihajajočem obdobju. Hkrati je to tudi odličen čas, da pustite preteklost in stvari, ki vam ne prinašajo k življenju, ki vas izpolnjuje.

Vodnar (21. 1.–19. 2.)

V razgovoru, ki ga boste imeli v kratkem, boste izvedeli informacije, ki bodo temeljito spremenile vaše mišljenje in odnos do neke osebe. Hkrati je to tudi čas, da izrazite svoje stališče in ga tudi zagovarjate, če bo treba.

Ribi (20. 2.–20. 3.)

Olajšajte si dušo in zaupajte najbližjim svoje želje in potrebe. Če jim boste povedali, kaj vam leži na duši, boste nepričakovano deležni podpore in idej, ki vam bodo izboljšale življenje in predvsem uresničile vaše sanje. Presenečeni boste.

TA JE DOBRA

Prodajalec specialnih sesalcev

V novo naselje pride trgovski potnik, ki prodaja specialne sesalnike.

Pozvoni pri prvi hiši in vrata mu odpre mlada, čedna ženska.

»Dober dan, gospa. Prodajam najnovejše modele sesalnikov za mokro in suho sesanje. Povem vam, čudežni stroji, verjemite.«

Ženska sploh ni prišla do besede, ko je možak v predsobi že potresel kečap, polil sok, iz vrečke stresel pasji kakec, na vse skupaj zlijl jogurt, potem pa vse potresel s kilogramom moke. Ženska se je zgrozila, trgovski potnik pa jo je pomiril: »Gospa moja, ne razburjajte se. Če sesalnik ne bo te svinjarije popolnoma očistil, jo bom pojedel.«

»Ali naj vam prinesem žlico?«

»Zakaj?«

»Naselje še gradijo in še vedno nam niso priključili elektrike.«

Zamenjala bi debato

Žena razočarano vpraša moža: »Dragi, ali se res ne znaš pogovarjati o ničemer drugem, kakor o nogometu?«

Mož: »O čem pa naj bi se pogovarjal?«

Žena: »Recimo o ljubezni.«

Mož: »No, prav. Ali se še vedno sestajaš z našim sosedom, ko grem jaz na nogometno tekmo?!?«

Poslušala sta mašo

Dva prijatelja poslušata mašo po radiu, ko sovoznik, ki je Gorenjec, nenadoma reče: »Hitro ugasni radio! Zdaj bodo začeli pobirati ofer!«

LAŽJI SUDOKU

5	7		2	1				3
		8	6	4				5
		2				9	7	
				6			9	7
7	5		1		2		6	8
4	9			5				
	4	9					8	
6				2	3	7		
2				8	6		5	9

Rešitev:

6	5	9	8	7	2	1	3	4
1	7	2	6	5	8	9	4	3
9	2	1	7	5	6	4	8	3
2	6	1	8	9	7	5	6	4
8	9	2	6	1	5	7	4	3
7	6	5	9	1	2	3	8	4
5	1	2	7	9	8	6	3	4
3	9	6	1	2	7	5	4	8

TEŽJI SUDOKU

4	3	9	8					
				4				1
		1	6	9	8			3
		8						2
	4	7		9		6	3	
3						1		
7		6	2	3		4		
1				7				
					8	2	7	

Rešitev:

9	7	2	8	1	7	5	9	8
5	8	9	7	6	7	2	1	3
6	1	7	5	6	2	9	8	7
7	5	1	7	8	9	2	6	6
8	6	2	6	1	7	9	5	3
7	6	7	5	6	1	9	3	4
5	1	2	7	9	8	6	6	6
2	9	5	1	2	8	6	7	5

Navodilo za reševanje: v kvadrate vpišite števila od 1 do 9 tako, da se ne bo nobeno število ponovilo ne v vrstici ne v koloni ne v enem izmed odebeljenih devetih kvadratov. Pripravil B. F.

Mausarjeva dela so ga očarala

Aleš Fidler, ki se že vrsto let ukvarja z odkrivanjem umetnin oziroma dragocenih starih predmetov, se je že pred časom razveselil slike žirovskega naivca Jožeta Peternelja Mausarja z naslovom Vsak kmetič ima svoje veselje, zdaj pa je ponosen lastnik še ene verzije te slike.

MATEJA RANT

Žiri – Aleš Fidler, ki mu pravijo tudi lovec na zaklade, je pred časom postal lastnik dotlej neznane slike Jožeta Peternelja Mausarja. Ob njenem natančnem opazovanju pa je odkril kup podrobnosti, ki so namigovale, da obstaja še ena slika. »Začel sem iskati nekaj, kar morda niti ne obstaja, niti nisem vedel, kaj točno iščem, predvsem pa, kje naj to najdem. Pa vendarle sem se tega lotil profesionalno kot vselej in v manj kot mesecu dni sem sliko našel v Nemčiji,« je razložil Fidler.

Kot je priznal, pred slabim letom niti ni vedel, kdo je Jože Peternelj Mausar. »Na spletu sem našel na sliko Konrada Peternelja Slovenca, ki jo je nekdo prek Ebaya iz Belgije prodal za 150 evrov. Seveda sem jo nemudoma kupil, ker mi je bila všeč in ker je bila – poceni. S poštnino vred me je stalo 186 evrov,« svoje prvo »srečanje« z žirovskimi navicami opiše Fidler. Sliko mu je uspelo v manj kot 24 urah prodati za 600 evrov. Zato je iskal naprej, če bi našel še kakšno njegovo sliko po tako ugodni ceni, obenem pa je začel preučevati navno slikarstvo. V galeriji v Trebnjem je kupil katalog, v

Sliki Jožeta Peternelja Mausarja v lasti Aleša Fidlerja / Foto: osebni arhiv

katerem je našel še na dela Jožeta Peternelja Mausarja. »Njegova dela so me očarala, ker iz njih veje pripovedništvo, humor, emocije ...« Posebno ga je navdušila slika z naslovom Vsak kmetič ima svoje veselje iz leta 1975, zato jo je želel kupiti za svojo zbirko. »Ob iskanju slike sem med drugim izvedel, da je slika iz leta 1975 kopija slike iz leta 1968, zato je tudi označena z rimsko številko dve, ki ponazori, da gre za – lahko bi rekel – ponatis; pač avtorju je bilo žal, da je takrat prodal tisto sliko iz leta 1968 in je naslikal enako ter jo označil z rdečo piko, kar pomeni, da slika ni naprodaj, zaradi česar mi je ni uspelo kupiti.« Izvedel pa je, da obstaja še ena verzija, ki jo je našel pri sinu galerista, ki

je bil osebni prijatelj Jožeta Peternelja. »Tudi ta slika ni bila nikoli javno razstavljena ali naprodaj. Zanj sem ponudil veliko denarja, ker sem jo res želel imeti.« Ta slika ga je nato napeljala, da je začel iskati še tretjo verzijo slike, ki jo je našel v Nemčiji. Od treh skoraj identičnih slik ima tako zdaj v lasti dve, ni pa mu uspelo kupiti slike iz leta 1975. Vse tri slike imajo podoben motiv – golo žensko v čeburu, ki jo moški poliva z vodo – z različnim ozadjem. »Najbolj zanimivo pri teh treh slikah je, na kakšen 'zvit' in domiseln način jih je avtor označil. Na sliki iz leta 1975, katere lastnik nisem, je polna krošnja zrelih hrušk, na sliki iz leta 1979, ki sem jo kupil v Nemčiji, nekdo obira te hruške in je na krošnji le še polovica hrušk, na sliki, ki sem jo kupil v Sloveniji, pa je krošnja popolnoma brez hrušk. Torej gre dejansko za triptih; tri med seboj podobne, a vendarle različne verzije istega motiva.«

Sliko, ki jo je nazadnje dodal svoji zbirki, opiše kot zanimivo in razgibano. Medtem ko na prvi sliki golo žensko v čeburu opazuje moški izza grmovja, jo na drugi sliki od blizu opazuje majhen otrok, ki kuka v čeber. »Skratka, za razliko od tretje slike – kjer je okolje bolj depresivno, moški ima v žepu steklenico, streha je za silo pokrpana – je ta slika veliko bolj živahna, optimistična, pozitivna: moški nima steklenice, streha je nepoškodovana, po zraku letajo ptice, na drevesu so zrele hruške, celo moški greje vodo in svojo gospo umiva s toplo vodo, tudi gopa je videti mlajša ...« Da mu je sliko uspelo pridobiti po ugodni ceni, pripisuje temu, da je danes več prodajalcev kot kupcev. »Danes ni veliko zbirateljev, ki bi cenili tovrstno umetnost,« ugotavlja, sam pa verjame, da bo mogoče spet prišel čas, ko bodo ljudje cenili tovrstna dela.

HALO-HALO GORENJSKI GLAS
telefon: 04 201 42 00

Naročila za objavo sprejemamo po telefonu 04/201 42 00 ali osebno na Nazorjevi ulici 1 v Kranju oz. po pošti – od ponedeljka do četrtda do 11. ure! Cene oglasov in ponudb v rubriki so izredno ugodne.

ROZMAN BUS, T: 04 531 52 49, 041 855 630,
www.rozmanbus.si

TRST: 11. 10., **STRUNJAN:** 13.–18. 10., 29. 11.–4. 12., **BERNARDIN:** 12.–15. 11., **ŠMARJEŠKE TOPLICE:** 22.–27. 10., **MORAVSKE TOPLICE:** 24. 9.–1. 10., **RADENCI:** 24. 9.–1. 10., **MADŽARSKE TOPLICE:** 2.–6. 10., **MEDŽUGORJE:** 14.–16. 10., **MANDARINE:** 14.–16. 10., 20.–22. 10., **BANJA VRUČICA S SARAJEVOM:** 27.–30. 10., **BANJA VRUČICA S TERAPIJAMI:** 24. 9.–1. 10., 26. 9.–3. 10., 1.–8. 10., 18.–25. 10., 21.–28. 10., 23.–30. 10., 20.–27. 11., **POTEPANJE PO BOSNI:** 9.–13. 10.

Obvestila o dogodkih objavljamo v rubriki **Kažipot brezplačno samo enkrat, pošljete jih lahko na e-poštni naslov kazipot@g-glas.si.**

PIREDITVE

Praznovanje krajevnega praznika

Visoko – Krajevna skupnost Visoko - Milje vabi na slavnostno prireditev ob krajevnem prazniku, ki bo v Domu krajanov na Visokem v petek, 22. septembra, ob 19. uri. Program bosta pripravila KUD Visoko in Vrtec Janček.

Dan odprtih vrat Borštnikove hiše

Cerklje – Kulturno društvo Ignacija Borštnika s podporo Občine Cerklje v soboto, 23. septembra, ko je v spomin na velikega igralca občinski praznik, vabi k ogledu njegove rojstne hiše z bogatimi vsebinami. Obisk bo mogoč od 10. do 17. ure. Že ob 9.30 se lahko pridružite tudi vodenemu ogledu Cerkelj v organizaciji TIC Cerklje, zbirno mesto bo pred osnovno šolo, zaključek ogleda pa na Borštnikovi domačiji.

IZLETI

Kolesarjenje DU Kranj

Kranj – V torek, 26. septembra, Društvo upokojencev Kranj vabi na kolesarski izlet na relaciji Kranj–Begunje–Tržič–Kranj. Udeleženci se bodo na težje zahtevno pot, dolgo 55 kilometrov, podali ob 9. uri izpred mestnega vodnjaka (z lastnimi kolesi in ustrezno opremo, vključno s čelado).

OBVESTILA

Meritve in krvodajalska akcija

Cerklje – Krajevni organizaciji Rdečega križa Cerklje in Zalog občane vabita na preventivne meritve krvnega tlaka, sladkorja in holesterola v krvi ter meritve kostne gostote z ultrazvokom na peti. Izvajali jih bosta v soboto, 23. septembra, od 7. do 10. ure v prostorih Občine Cerklje. V četrtek, 28. septembra, od 7. do 13. ure vabita na krvodajalsko akcijo. Odvzemi krvi bodo v Gasilskem domu v Cerkljah, za darovanje se prijavite na eni od telefonskih števil: 051 389 270, 051 671 147 ali 030 716 796.

Program medgeneracijskega sodelovanja

Šenčur – V torek, 26. septembra, ob 8.30 se v Domu krajanov Šenčur lahko udeležite vadbe za zdravo hrbtenico, ob 17. uri pa pridružite muziciranju z ljubiteljskimi kitaristkami in citrarikami. Obvezne so prijave do zasedbe mest na mck-prijave@luniverza.si ali 04 280 48 25.

Vpis gledališkega abonmaja

Visoko – KUD Visoko vabi k vpisu gledališkega abonmaja v sezoni 2023/24. V ponedeljek, 25. septembra, od 18. do 19. ure bo potekal za obstoječe abonente, v torek, 26. septembra, od 18. do 19. ure so v prostorih KUD-a dobrodošli novi abonenti. Predstave bodo od oktobra do aprila ob sobotah ob 19.30 v dvorani na Visokem.

Srečanje ob svetovnem dnevu srca

Gozd - Martuljek – Gorenjska podružnica za zdravje srca in ožilja v soboto, 30. septembra, vabi na srečanje ob svetovnem dnevu srca v hotelu Špik v Gozdu - Martuljku. Avtobus bo izpred Sloge v Kranju odpeljal ob 9. uri. Prijave do srede, 27. septembra, zbira Inge Sajovic na 031 307 163. Na srečanju bodo tudi meritve dejavnikov tveganja.

ALPETOUR

Potovalna agencija

GARDALAND dnevni, noč čarovnic 7. 10., 28. 10., 1 dan 78,00 EUR	Dunaj in živalski vrt 7. 10., 1 dan 82,00 EUR
Republika San Marino 21. 10., 2 dni 143,00 EUR	Dan za razvajanje 14. 10., 1 dan 69,00 EUR
Obiranje oljk na Krku 21. 10., 1 dan 78,00 EUR	Safari park in Verona 31. 10., 1 dan 69,00 EUR
München 28. 10., 1 dan 70,00 EUR	Benetke z otoki 28. 10., 1 dan 59,00 EUR
Praznična zlata Praga Zlata Praga v prazničnem času, adventni sejmi, gradova Hradčani in Hluboka, Karlov most, Zlata uličica, Češki Krumlov 9. 12. 2023, 2 dni 144,00 EUR	

Kranj: 04/20 13 222, Šk. Loka: 04/51 70 305, Radovljica: 04/53 20 445, Jesenice: 04/58 09 755, Domžale: 01/72 20 016, Ptuj: 02/23 50 206

Vsa ponudba na www.alpetour.si

Part of Arriva – a DB company

SOKOLSKI DOM ŠKOFJA LOKA

Koncertni Kristalni abonma

Otroški glasbeni abonma

VPIS ABONMAJEV 2023/24

Dosedanji abonenti:
od 12. do 17. 9. 2023

Novi abonenti:
od 19. 9. do 1. 10. 2023

www.sokoliskidom.si

PREDAVANJA

Himalajski vodja – od Sfinge do Sfinge

Mojstrana – V petek, 22. septembra, ob 18. uri Slovenski planinski muzej vabi na predstavitev knjige Himalajski vodja – od Sfinge do Sfinge. Številni soustvarjalci bodo popeljali v pionirske čase slovenskega himalajizma in obudili spomin na prve alpinistične odprave v najvišje gorstvo sveta pod vodstvom legendarnega vodje Aleša Kunaverja.

Pastirska arhitektura Slovenije in Evrope

Stara Fužina – Dr. Borut Juvanec, arhitekt in profesor, bo v Centru TNP Bohinj predstavil pestrost pastirske arhitekture Slovenije in Evrope, o kateri podrobno seznanja v pred kratkim izdani knjigi. Dogodek, ki je organiziran ob Dnevh evropske kulturne dediščine, bo v petek, 22. septembra, ob 19. uri.

RAZSTAVE

Planšarska kultura Gornjesavske doline

Kranjska Gora – V Liznjekovi domačiji bo v petek, 22. septembra, ob 17. uri odprta razstava Pastirci – pašna živinoreja in planšarstvo v Gornjesavski dolini. Vpogled v značilnosti planšarske kulture na tem območju bodo muzejski prostori ponujali do 26. novembra.

GG naročnine

E-POŠTA: narocnine@g-glas.si, TELEFON: 04 201 42 41
www.gorenjskiglas.si

Radio Sora

Vedno blizu. 91.1 / 89.8 / 96.3

RADIO SORA, D.O.O., KAPUCINSKI TRG 4, ŠKOFJA LOKA

Izžrebani nagrajenci nagradne križanke Zavarovalnice Triglav, objavljene v časopisu Gorenjski glas – priloga Šolski glas, v torek, 29. avgusta 2023, ki prejmejo darilni paket (dežnik, majica, nepremočljiv paket s prvo pomočjo, odsevni jopič, frizbi in kemični svinčnik), so: **Branko Ravnik** iz Trziča, **Vinko Zadražnik** z Visokega in **Angelca Bizovičar** iz Gorenje vasi. Nagrajencem iskreno čestitamo.

IVAN SIVEC
SEDEM
zlomljenih vrtnic

Sedem zgodb izpod peresa priljubljenega pisatelja Ivana Sivca. Sedem grenkih usod s toplimi žarki svetlobe: Vojko Gašperut, Jože Okoren, Darko Đurič, Anka Vesel, Damjan Peklar, David Razboršek in Benjamin Žnidaršič. Preberite njihove zgodbe in spoznali boste, da so naše vsakdanje težave v resnici tako majhne.

208 strani, trda vezava

15 EUR
* Poštnina

Knjigo lahko kupite na Gorenjskem glasu, Nazorjeva ulica 1 v Kranju, jo naročite po tel. št.: 04 201 42 41 ali na: narocnine@g-glas.si.

Če želite, da vam jo pošljemo po pošti, se poštnina zaračuna po ceniku Pošte Slovenije.

Gorenjski Glas

www.gorenjskiglas.si

LOTO

Loto rezultati – žrebanje 20. 9. 2023
14, 15, 20, 25, 31, 35, 37 in 29

Loto PLUS: **13, 15, 17, 18, 21, 22, 32 in 24**Lotko: **6 4 1 5 6 1**Sklad 24. 9. 2023 za Sedmico: **1.360.000 EUR**Sklad 24. 9. 2023 za PLUS: **3.360.000 EUR**Sklad 24. 9. 2023 za Lotka: **300.000 EUR**

MALI OGLASI

T: 201 42 47
E: malioglas@g-glas.si

Male oglase sprejemamo:
za objavo v petek do srede do 14. ure in za objavo v torek do petka do 14. ure!

Delovni čas:
ponedeljek, torek, četrtek, petek neprekinjeno od 8. do 15. ure, sreda od 8. do 16. ure, sobote, nedelje in prazniki zaprto.

NEPREMIČNINE

STANOVANJA

PRODAM

DVOSOBNO stan. 67 m², v Kranju, Planina III., 3. nads., obnovljeno 2017, cena po dogovoru., tel.: 041/816-528
23002317

KUPIM

STANOVANJE od Kranja do Jesenic. Lahko starejše ali potrebno obnove, tel.: 040/391-822
23002334

FESST, d. o. o., nepremičninska družba, Koroška c 2, Kranj, Telefon: 236 73 73 Faks: 236 73 70 E-pošta: info@fesst.si Internet: www.fesst.si

LOKA NEPREMIČNINE d.o.o. Kapucinski trg 13, 4220 Škofja Loka gsm: 041 675 123, tel.: 04 506 03 00 e-mail: info@loka-nepremicnine.si

ODDAM

V Kovorju, v hiši oddam dve sobi z souporabe kuhinje in kopalnice, tel.: 041/967-331
23002339

POSESTI

PRODAM

ZAZIDLJIVO parcelo v Škofji Loki, tel.: 040/282-883
23002367

KUPIM

ALI dolgoročno najamemo kmetijo ali veliko gospodarsko poslopje, ki se ga drži vsaj 2 HA pripadajočega travnika in gozda. Dostopna lokacija na koncu vasi, relacija Medvode - Radovljica. Vsaj polovica ravnina, tel.: 041/677-792
23002371

GARAŽE

ODDAM

OGRAJEN parkirni prostor za počitniška vozila v Kranju, tel.: 041/607-040
23002352

MOTORNA VOZILA

AVTOMOBILI

PRODAM

HYUNDAI I 30, 1.6, dizel, letnik 2008, 220.000 km, cena 3.300 EUR, tel.: 040/795-958
23002335

DRUGA VOZILA

PRODAM

LAŽJO tovorno prikolico za osebni avto, po ugodni ceni. Kličite po 20. uri, tel.: 041/776-684
23002347

MOTORNA KOLESA

PRODAM

YAMAHO Cygnus 2002, reg. do 25. 2. 2024, kovček za čelado, vetr. steklo 125 ccm, tel.: 031/520-004
23002342

AVTODELI IN OPREMA

PRODAM

JEKLENA platišča z gumami 185/70/14 (Polo) in 205/55/16 (Peugeot 5008), tel.: 031/388-843
23002330

NOVO avtoprikolico z naletno zavoro, reg. do 750 kg, mere 240 x 135, tel.: 041/364-504
23002376

STROJI IN ORODJA

PRODAM

AGREGAT 2 kw, v garanciji, 130 EUR, moško mestno kolo, 20 EUR in motokultivator, 90 EUR, tel.: 040/527-340
23002361

CIRKULAR za žaganje drv, tel.: 031/812-210
23002332

LEPO ohranjen kultivator, širine 180 cm, tel.: 040/532-320
23002362

LESTVE "A", več vrst, tel.: 070/558-214
23002331

NOVO manjšo motorko, zračno puško in vidia kline, fi 400 in 600, tel.: 041/364-504
23002377

GRADBENI

MATERIAL

KOPALNIŠKA OPREMA

PRODAM

SUHA bukova in mešana drva, tel.: 041/337-678
23002325

KURIVO

PRODAM

DRVA, metrska ali razžagana, možnost dostave, tel.: 041/718-019
23002152

4,5 m³ suhih bukovih drv, 90 m³, okolica Jesenic, tel.: 040/360-860
23002350

SUHA hrastova ali mešana drva, metrska ali razžagana, možna dostava, tel.: 031/229-151
23002265

SUHA drva in butare, tel.: 031/826-621
23002287

SUHA drva v okolici Kokriče, tel.: 041/855-359
23002336

SUHA bukova drva, lahko razrezana, možna dostava, tel.: 041/905-557
23002337

PROSIMO, DARUJTE KRI!

RKS – OZ Kranj vjudno vabi na krvodajalsko akcijo, ki bo potekala:

V PROSTORIH GASILSKEGA DRUŠTVA V CERKLJAH
Cesta v Polico 41
V ČETRTEK, 28. 9. 2023
PRIDRUŽITE SE VELIKI DRUŽINI KRVODAJALCEV MED 7. IN 13. URO!
PROSIMO, POKLIČITE IN SE NAROČITE NA DAROVANJE KRVII!
051/ 389 270 ali 051/ 671 147 ali 030/ 716 796

Krvodajalcem se zahvaljujemo za odziv, razumevanje ter upoštevanje vseh preventivnih zaščitnih ukrepov.

www.daruj-kri.si
BREZPLAČNA OBJAVA

OTROCI V SRCU AFRIKE
POTREBUJEJO HRANO,
VODO IN
ZDRAVILA

za srce afrike

S poslanim SMS-om
AFRIKA5
na **1919**
darujete 5 EUR.

 Karitas
www.karitas.si

Prispevajo lahko uporabniki Telekoma Slovenije, Telemacha, A1 in T-2.

**KONCERT ZA KAMNIK
Z GLASBO GRADIMO
PRIHODNOST**

SOBOTA: 30. 9. ob 19:00, ŠPORTNA DVORANA KAMNIK

ORKESTER SLOVENSKE VOJSKE Z GOSTI
Nuša Derenda, Alenka Godec, Tinkara Kovač, Irena Yebuah Tiran, Rudi Bučar, Marko Vozelj, Zala Smolnikar, Katrinas

Cena vstopnice: **20-25 eur** (www.mojekarte.si)
Vsa zbrana sredstva preko vstopnic bodo nakazana na TRR: **IBAN SI56 0231 2009 2388 532** (Župnijska Karitas Stranje)
Sklic: **2023** Namen: **POPLAVE KAMNIK**
Medijska pokroviteljica: **modre novice** Gorenjski Glas

SUHA bukova drva, tel.: 041/233-071
23002343

SUHA bukova drva, lahko razrezana, dostava po dogovoru, tel.: 041/558-748
23002370

SUHA bukova drva, tel.: 041/672-057
23002378

SUHA bukova in mešana drva, tel.: 041/923-218
23002379

SUHE bukove in mešane okroglice, po 50 EUR, Radovljica, tel.: 031/632-677
23002363

TRESKE, pakirano 5 - 6 kg v vrečah, cena 4 EUR za eno vrečo, tel.: 040/747-132
23002341

STANOVANJSKA OPREMA

POHIŠTVO

PODARIM

LEPO ohranjeno francosko posteljo 180 x 140, tel.: 031/491-905
23002358

OGREVANJE, HLAJENJE

PRODAM

PEČ na kurilno olje De Dietrich z gorilem Thyssem, cena po dogovoru, tel.: 041/278-545
23002365

OSTALO

PRODAM

UGODNO - zavese, primerna za vsa okna, tel.: 068/634-933
23002355

ŠPORT, REKREACIJA

PRODAM

ELEKTRIČNI skiro "manta" (sedeči), tel.: 031/275-661
23002360

KUPIM

ROLERJE, številka 43, tel.: 031/545-831
23002328

HOBI

KUPIM

ODLIKOVANJA, medalje, značke, razglednice, kovance, bajonete, sablje, čelade, uniforme, tel.: 051/740-430
23002283

STARINE: mizarski ponk, poslikane skrinje, manjšo kaščo ..., tel.: 051/258-936
23002155

STARINE

PRODAM

ROČNO izdelan cirkular, widia klina, star čez 100 let, še vedno brezhibno delujoč, stara okovana kolesa od vozov, leseno puternico in staro čevljar-sko nakovalno, tel.: 041/347-944
23002312

MEDICINSKI PRIPOMOČKI

OČALA kot na napatnico s popustom do 101.- eur. Qlandia Kranj, Qlandia Kamnik, Deteljica Tržič, Spar center Jesenice. Kličite brezplačno 080 1331, www.optika-aleksandra.si
23002157

ŽIVALI IN RASTLINE

PRODAM

KRATKODLAKE istrske goniče poležne 10.08.23. Primerni za oddajo oktobra. Psarna Kokriška, tel.: 040/624-078
23002369

KMETIJSKI STROJI

PRODAM

KOTEL za žganjekuho, tel.: 041/347-944
23002313

VRETENO - špindel, sekular in več elektromotorjev, tel.: 051/391-828
23002338

KUPIM

KIPER prikolico in prodam hruške moštarce, tel.: 031/604-918
23002374

ODKUP traktorjev in kmetijske mehanizacije, v kakršnem koli stanju, tel.: 041/255-834
23002258

PRIDELKI

PRODAM

BRINOVE jagode, tel.: 040/888-200
23002353

ČEBULO, česen in korenje, tel.: 040/190-509
23002329

JEDILNI in krmni krompir ter žito za krmo "tritikal", tel.: 041/857-703, Škofja Loka
23002346

JEDILNI in drobnji krompir, tel.: 041/624-509
23002356

KRMNI krompir, možna dostava, tel.: 041/841-835
23002372

KRMNI krompir in krmno peso, tel.: 031/764-207
23002375

OBRANO, kvalitetno, nešpricano belo grozdje in fige, ugodno, tel.: 041/315-609
23002351

VZREJNE ŽIVALI

PRODAM

KOKOŠI - nesnice, jarkice, rjave, črne, grahaste in bele, pred nesnostjo. In KG piščanci za dopitanje. Pripeljemo na dom, Matej Bulovec s.p., Mlakarjeva ul. 45, Senčur, tel.: 041/710-113
23002154

1 mesec staro teličko, simentalke, tel.: 031/250-114
23002368

ČB bikica in teličko, stara 14 dni, tel.: 031/446-519
23002344

KOKOŠI nesnice - rjave in zeleno-jajčne. Pripeljemo v vse večje kraje na Gorenjskem. Kmetija Šraj, Uroš Šraj, Cadramska vas 19, 2319 Poljčane, tel.: 031/751-675
23002203

RJAVE jarkice v začetku nesnosti. Stanonik, Log 9, Škofja Loka, tel.: 041/694-285
23002366

TELICO in kravo, simentalke, obe breji približno sedem mesecev, tel.: 041/416-241
23002373

TELIČKE simentalke, stare od 1. do 6. tednov, tel.: 041/386-837
23002327

ZAJCE, orjaške lisce, tel.: 030/268-162
23002359

KUPIM

BIKICE in teličke, od enega tedna do 250 kg ter pašno kravo, tel.: 051/372-468
23002333

OSTALO

PRODAM

100 kock sena, tel.: 04/58-51-483, 041/360-079
23002364

DELUJOČI 1.000 l bazen za mleko, tel.: 031/717-576
23002380

ZAPOSLOTITVE (M/Ž)

NUDIM

GOSTILNA v Kranju išče nove sodelavce za pomoč v kuhinji in strežbi. Simona Virant s.p., Jezerska c. 41, Kranj, tel.: 041/229-788
23002354

STORITVE

NUDIM

SENČILA ASTERIKS, d.o.o., Cesta na Loko 2, 4290 Tržič, tel.: 59-55-170, 041/733-709; žaluzije, roloji, rolete, lamelne zavese, plise zavese, komarniki, markize, www.asteriks.net
23002153

ADAPTACIJE - vsa gradbena dela od temeljev do strehe, fasade, škarpe, urejanje dvorišč, tlakovanje, asfalt, ograje, dimniki, izolacija, krovstvo, tesarstvo - po zelo ugodni ceni. Leard d.o.o., Pivka 11, Naklo, tel.: 041/583-163
23002156

PEČARSTVO, lončene peči, zidani kamini, kmečke peči, obnova, popravilo, izdelava, izris. Trgovina Kamin, Aleš Avsenek d.o.o., Kranjska cesta 2, Radovljica, tel.: 040/364-636
23001982

SANACIJA dimnikov z nerjavečimi tuljavami, vrtnje, zidava in popravila, nudimo dimne obrobe in kape. Cvetko Rajko s.p., Brezje pri Dobu 4 a, Dob, tel.: 051/828-419
23002068

SANACIJE, obnove dimnikov z inox cevmi, povrtavanje, rušenje, pozidava, montažni dimniki, dimniške kape. Garancija 10 let. Aleš Avsenek d.o.o., Kranjska 2, Radovljica, tel.: 041/229-246
23001983

STREŠNA in stavbna kleparska dela po celotni Gorenjski. Zlebovi, odkapne pločevine, obrobe, balkoni, dimniki. Klepar Matevž, Matevž Simnic s.p., Britof 103, Kranj, tel.: 040/557-784
23002256

ŽE 25 LET z vami grad. podjetje RE-DZO.B d.o.o., Adergas 13, Cerklje - izvajamo vse od temeljev do streh, notranji ometi, predelne stene, vse vrste fasad, kamnite in betonske škarpe, urejanje in tlakovanje dvorišč, tel.: 041/294-279, 041/589-996
23002014

IŠČEM

AVTOKLEPARJA za popravilo oldtimerja terenca Aro, avto ni karamboliran, samo rjavi, tel.: 041/776-684
23002349

IŠČEMO moškega za občasno pomoč na kmetiji, 1 do 2 krat na teden, okolica Kranja, tel.: 031/505-151
23002381

ZASEBNI STIKI

58- letni možki iz podeželja išče sebi primerno žensko za resno zvezo, tel.: 031/237-366
23002348

RAZNO

ZBIRAM odpadno železo in barvne kovine, odvoz brezplačen, tel.: 070/385-956
23002357

PRODAM

DVE otroški gujsnici in 10 m izoteha, tel.: 051/229-489
23002340

MOTORNO nitkarico, škarje za sadje na podaljšku in orehe v lupinah, tel.: 041/356-044
23002345

SMREKOVE lesene špirovce 12/16 x 840, plohe 50 mm, deske 25 mm in domači česen, tel.: 031/372-504
23002326

OBVESTILO NAROČNIKOM

Račune lahko prejimate tudi po elektronski pošti

- ▶ Če želite račune prejemanjati po e-pošti, nam na e-naslov narocnine@g-glas.si sporočite točno ime in priimek ter naslov, da vas bomo našli na seznamu.
 - ▶ Na e-naslov, s katerega nam boste poslali osebne podatke, bomo poslali račun v obliki pdf, ki bo povsem enak položnici v tiskani izdaji.
 - ▶ Sodobna tehnologija omogoča tudi hitro in preprosto plačevanje računov s pomočjo mobilnega telefona in QR kode.
- Prepričani smo, da boste zadovoljni.**

Gorenjski Glas | www.gorenjskiglas.si

Shranjevanje sadja vkuhanje, vlaganje, sušenje in drugo

S to praktično knjigo se boste naučili, kako sadje pravilno vkuhamo, pasteriziramo, glaziramo, kandiramo, posušimo in vložimo v kis ali alkoholne pijače. Preizkusite lahko okoli 100 receptov.

176 strani, 17 x 23 cm, trda vezava

22 EUR * Poština

Knjigo lahko kupite na Gorenjskem glasu, Nazorjeva ulica 1 v Kranju, jo naročite po tel. št.: 04/201 42 41 ali na narocnine@g-glas.si.

Če želite, da vam jo pošljemo po pošti, se poština zaračuna po ceniku Pošte Slovenije.

Gorenjski Glas

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše drage mame, babice, prababice, sestre, tete, sestrične, tašče in botre

MARIJE DRAKSLAR

Ribnikarjeve Marinke iz Tenetiš

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem. Hvala za podarjeno cvetje, sveče, dar za svete maše in za izrečena sožalja. Še posebej se zahvaljujemo zdravstvenemu osebju ZD Kranj in Bolnišnici Jesenice za dolgoletno zdravstveno oskrbo. Zahvala gre tudi g. župniku Francu Brečku in g. Mirku Simončiču za spodbudne besede in lepo opravljen pogrebni obred. Zahvaljujemo se tudi vsem nosačem, pevcem, praporščakom, trobentaču ter pogrebni službi Navček. Vsem imenovanim in neimenovanim še enkrat iskrena hvala.

Vsi njeni
Tenetiše, 20. septembra 2023

V SPOMIN

CVETKA LONIĆ

roj. Bač, 2008-2023

Ne stoj nad grobom, kjer ležim.
Ne joči. Ni me tu.
Živim ...
Nisem Te pozabil, kako bi le ...

Damir

Prišel je čas,
čas večnega počitka ...

ZAHVALA

V 84. letu starosti nas je po dolgotrajni bolezni zapustila naša draga mama in stara mama

MARIJANCA KORPIČ

rojena Jakomini, iz Podlubnika v Škofji Loki

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste nam izrekli sožalje, darovali sveče, cvetje in darove za svete maše. Zahvaljujemo se tudi zdravstvenim delavcem ZD Škofja Loka in zdravstvenemu osebju bolnišnice Golnik. Hvala gospodu župniku Janezu Šketu za obiske in duhovno oskrbo ter lepo opravljen pogrebni obred in pogrebni službi Akris za njihove storitve. Iskrena hvala vsem, ki ste se od nje poslovili in jo pospremili na njeni zadnji poti.

Žalujoci: sinova Zdravko in Jože z družinama ter vsi njeni vnuki in pravnuki

Ni začetka, nič se ne konča,
ni razlogov za skrbi,
sva jaz in ti, smo mi.
Skupaj smo.

ZAHVALA

Ob slovesu dragega mojega atija in mojega moža

MARIJANA MUROVCA

iz Kranja

Iskreno se zahvaljujemo vsem sosedom, znancem, prijateljem in sorodnikom za izrečena sožalja, podarjeno cvetje in sveče. Hvala tudi sodelavkam Kranjskih vrtev in Iskratela, posebna hvala pa g. Maticu iz Komunale Kranj.

Žalujoca sin Nejc in žena Mirjana

Peš iz Sorice do Črnega morja

Polde Taler je strasten pohodnik, ki je letos, pri svojih skoraj osemdesetih letih, na popotniških avanturah skupno prehodil 2234 kilometrov. Njegov zadnji izziv je bila pot iz Sorice do Črnega morja.

MAŠA LIKOSAR

Gorje – Polde Taler, po rodu iz Sorice, zdaj doma v Gorjah, je pravi dokaz, da starost ni ovira pri raziskovanju sveta. A njegovih lepot ne odkriva z običajnimi prevoznimi sredstvi, temveč se na pustolovščine odpravi peš. Njegovo življenje je bilo sprva prežeto z alpinizmom, tekom na smučeh in maratoni, pri čemer je svoj prvi maraton tekkel v Varaždinu leta 1975, nato pa je sledilo še veliko drugih. Potem ko so mu pred leti moči nekoliko pojenjale, športne aktivnosti ni opustil, le tek je zamenjal za hojo. Svoj prvi daljši pohod je opravil leta 2019, ko se je podal iz vrha Triglava vse do makedonskega Ohrida in zabeležil 1450 kilometrov. Tudi med epidemijo se ni ustavil: lani je denimo opravil tri impresivne pohode – podal se je v Pulj, iz Sorice v Medžugorje ter od izvira Save do Beograda.

Kreposten gospod, ki bo novembra letos dopolnil osemdeset let, je v svoj popotniški nahrbtnik shranil še en pohod. V začetku junija je najprej v štirih dneh prikorakal do Pulja, konec junija pa je krenil iz Sorice vzdolž Drave in Donave do Črnega morja. V 59 dneh je prehodil neverjetnih 1917 kilometrov in obšel sedem držav: Slovenijo, Avstrijo, Italijo, Romunijo, Hrvaško, Bolgarijo in Srbijo. Iz Sorice ga je pot najprej vodila do izvira reke Drave na Toblaškem polju pri mestu Innichen v Italiji. Dravi je sledil vse do mesta njenega izliva v Donavo, ta pa ga je spremljala do Črnega morja, kamor se mogočna reka izliva. Njegov končni cilj je bilo mesto Konstanca v Romuniji.

Polde Taler je letos na popotniških avanturah skupno prehodil 2234 kilometrov. Prva pot je bila iz Gorij v Pulj, druga iz Sorice v Romunijo do Črnega morja. / Foto: Primož Pičulin

Od orkana do vročine

Na pot se vselej poda sam, spremlja ga le sin po aplikaciji na telefonu. Poleg vztrajnosti je Polde znan tudi po svojem inovativnem pristopu k potovanju. S seboj vleče poseben voziček, ki je bil izdelan po meri iz aluminija, da ščiti njegove stvari pred vremenskimi vplivi. Tokrat je dnevno v povprečju prehodil 35 kilometrov, na cesti je bil vsaj 14 ur, vstajal je ob pol šestih zjutraj in hodil brez prestanka. Ko je sonce zašlo, si je postavil šotor, kjer je prenočil, pokrit z odejo iz merino volne (spalne vreče ni imel), in si v njem skuhal tudi obroke. S seboj je vzel tudi zajeten zalogaj zaseke, ki mu je s svojo visoko kalorično vrednostjo dala moči in energijo za nadaljevanje pohoda. Kljub vremenskim izzivom, v Srbiji ga je denimo zajel orkan, ki mu je odnesel pokrivalo in slovensko zastavo, in temperaturam, ki so dosegle tudi 38 stopinj Celzija, je vrli pohodnik ostal neomajen.

Niti utrujen niti ožuljen

Zanimivo je, da Polde Taler, kljub temu da je prehodil več tisoč kilometrov in da njegova pot ni vedno lahka – običajno premaga tudi več sto metrov višinske razlike –, nikoli ni imel zdravstvenih težav ali žuljev. Pestila ga nista niti utrujenost ali izčrpanost, kot pravi, bi lahko hodil še in še. »Na zadnjem popotovanju sem le enkrat imel nekaj prebavnih težav, ker sem zaužil pečen krompir, ki je bil očitno premaslen,« je povedal sogovornik. Za noge je skrbel tako, da je izrezal vrh sprednjega dela čevljev, da bi jim omogočil dihanje, in nosil volnene nogavice. »Pred odhodom nimam posebnih priprav, saj treniram praktično že celo življenje. Potovanja ne načrtujem naprej, enostavno se odločim in grem,« je pojasnil.

Tudi njegova vrnitev iz Romunije v Slovenijo je bila posebna izkušnja, ki pa je bila obarvana z manjšim

zapletom. Z avtobusom se je iz Konstante naprej odpravil v Bukarešto, od koder je imel neposredno avtobusno linijo v Slovenijo. »A žal voznik avtobusa ni želel vkrcati mojega voza, saj so ga zmotila kolesa. V Bukarešti sem zato ostal še en dan in se nato zapeljal do Budimpešte, kamor me je prišla iskat vnukinja,« je vrnitev opisal Taler.

Sanja o pohodu do Olimpa

Za Poldeta Talerja hoja pomeni več kot le premikanje. Pomeni čas za razmislek, opazovanje sveta in krepitev telesa in duha. Zato tudi že načrtuje nove pohodne podvige. »Ko sem se vrnil iz Romunije, se mi je še nekaj noči sanjalo, da hodim, da grem na Olimp. Ideja me je takoj zagrabila, zato je misel, da bi šel s Triglava na Olimp, vedno bolj živa. Če ne prej, pa zagotovo ob devetdesetletnici,« je ob koncu še povedal krepostni pohodnik.

Julija rekordno število nočitev

MAŠA LIKOSAR

Bled – Na Bledu so julija letos po podatkih Občine Bled zabeležili nekaj več kot 212.000 turističnih nočitev, kar je, kot so dodali, absolutni rekord v zgodovini Bleda. Največ nočitev so opravili gostje iz Nemčije, Nizozemske, Češke, Velike Britanije in Belgije. Od januarja do

konca julija je bilo sicer nekaj več kot 603.000 nočitev. Za primerjavo: v predkoronarnem letu 2019 so imeli julija nekaj več kot 207.000 nočitev, julija leta 2018 pa nekaj manj kot 159.000. Na letni ravni jih je bilo od januarja do konca julija v letu 2019 dobrih 630.000, leta 2018 pa nekaj manj kot 600.000 nočitev.

Na Bledu so julija letos zabeležili rekordno število nočitev, in sicer nekaj več kot 212 tisoč. / Foto: Tina Dokl

Festival medu

Lesce – V Čebelarškem razvojno-izobraževalnem centru v Lescah tudi letos pripravljajo Festival medu. Pestro dogajanje se bo z otvoritveno slovesnostjo v soboto, 23. septembra, začelo ob deseti uri. V sklopu predavanj o propolisu, najboljši obrambi narave, kot mu pravijo čebelarji, bo apiterapevtka Nika Pengal – Gospodična Medična najprej predstavila uporabo propolisa v apiterapiji, nato pa bo Matjaž Pogačnik iz podjetja Medikoel prikazal, kako se izdelajo propolisove tabletki. Ob 12.30 bo Marjan Marolt s predavanjem in degustacijo predstavil medeno pivo, ob 14. uri pa se bo z medenimi modrostmi začela terapija smeha Mame Manke. Ob pol četrti popoldan se bo s prihodom klovna Jaka začela animacija za otroke. Seveda bodo tudi letos pred center postavili stojnice z medom in čebeljimi pridelki, na voljo bodo napitki in prigrizki, degustacije in seveda ustvarjalne delavnice.

Na Jesenicah ostali brez ortodonta

Jesenice – Ker se je specialistka čeljustne in zobne ortopedije Špelca Južina Dowhyj sredi avgusta upokojila, so na Jesenicah ostali brez ortodonta. Kot so pojasnili v Osnovnem zdravstvu Gorenjske, se trudijo za rešitev situacije ter so v stikih z ministrstvom za zdravje, ki je pristojno za podeljevanje koncesij. Ministrstvo naj bi določilo začasnega prevzemnika koncesije, kdaj se bo to zgodilo, pa ni znano. Prav tako nismo dobili podatka, koliko otrok je sredi zdravljenja ostalo brez ortodontske oskrbe; na spletni strani jih dosedanja ortodontka v primeru bolečin napotuje na dežurno ambulanto oziroma na ministrstvo.

Nove pošne znamke

Kranj – Pošta Slovenije je danes izdala nove slovenske pošne znamke. V seriji Živalstvo je predstavljen polh, v seriji Varnost v prometu tematika Bodi (pre)viden – varnost pešcev, v seriji Spomeniki slovenske tehniške dediščine radijski sprejemnik Slavček, v seriji Vodnjaki na Slovenskem pa je predstavljen vodnjak na Glavnem trgu v Novem mestu.

NA GLAS

aforizem

Odkar uporablja alkoholne flomastre, nima naša babica več nobenih težav z digitalno pismenostjo. Z lahkoto piše po vseh zaslonih.

Milan Fridauer - Fredi

vremenska napoved

Danes bo pretežno oblačno z občasnimi krajevnimi padavinami, ki se bodo zvečer okrepile. Pihal bo jugozahodni veter. V soboto bo oblačno in deževno. V nedeljo bo pretežno oblačno, občasno bo še deževalo.

